

ÅRSREDOVISNING OCH
HÅLLBARHETSREDOVISNING

Vi vill göra det enklare att må bra. Till dig som kund erbjuder vi ett brett utbud av läkemedel, noga utvalda hälsoprodukter och hälsotjänster.

Hos oss möter du engagerade medarbetare med djup kunskap om läkemedel och hälsa.

Innehåll

- 2 Apoteket på två minuter
- 3 2014 i korthet
- 4 Vd-ord
- 7 Affärsmodell
- 8 Omvärld och marknad
- 10 Strategisk inriktning och mål
- 14 Medarbetare och kompetens
- 20 Produkter och tjänster
- 26 Kundmötet
- 30 Liv i hälsa

ÅRSREDOVISNING

- 32 Förvaltningsberättelse
- 38 Bolagsstyrningsrapport
- 44 Flerårsöversikt
- 45 Finansiella rapporter
- 54 Noter
- 75 Förslag till vinstdisposition
- 76 Revisionsberättelse
- 78 Redovisningsprinciper hållbarhetsredovisning
- 92 GRI-index
- 94 Styrelsen om hållbarhetsredovisningen
- 95 Revisors rapport över översiktlig granskning av hållbarhetsredovisningen
- 96 Styrelse och revisor
- 98 Företagsledning
- 99 Definitioner och ordlista
- 100 Historien om Apoteket

OM REDOVISNINGEN

Apotekets års- och hållbarhetsredovisning 2014 presenterar året som gått utifrån vår affärsmodell för ett liv i hälsa och en långsiktigt god lönsamhet. Apotekets ambition är att vara ett värdeskapande företag som tar hänsyn till mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, miljö och etiska frågor i hela värdekedjan.

Redovisningen innehåller finansiell och hållbarhetsrelaterad information som är väsentlig för Apotekets verksamhet och intressenter.

Apoteket tillämpar Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer för hållbarhetsredovisning, version G4. Redovisningen visar även hur vi stödjer FN:s initiativ Global Compacts tio principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrupktion.

Apoteket på två minuter

Med djup kunskap om läkemedel och hälsa säljer vi produkter och tjänster som gör det enklare att må bra. Vi ska vara den ledande och mest omtyckta apoteksaktören med en långsiktigt god lönsamhet.

14

miljoner besök på
apoteket.se varje år.

33

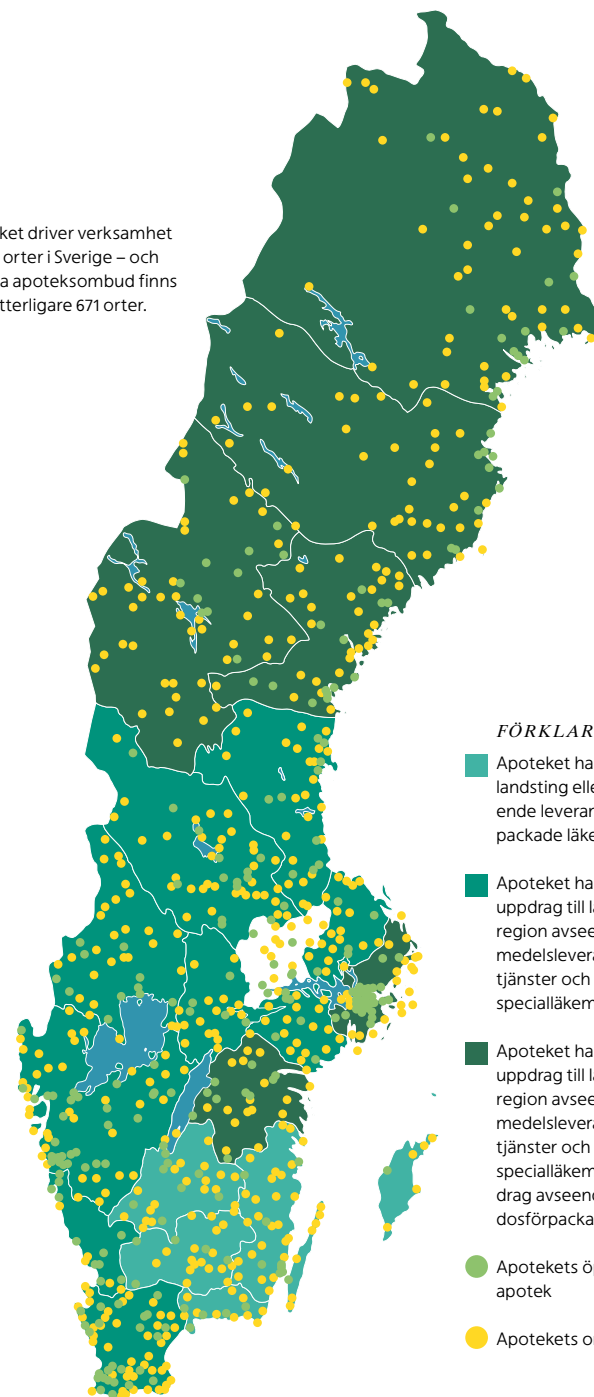
miljoner kundmöten sker på
våra apotek varje år.

75 500

kunder får årligen dosförpackade
läkemedel från Apoteket.

- Apoteket erbjuder läkemedel, noga utvalda hälsoprodukter och tjänster till privatpersoner, vården, företag och organisationer.
- Apoteket är ett statligt ägt företag som grundades 1971, har huvudkontor i Solna och kunder över hela landet.
- Vi har cirka 3 470 medelantal anställda från 83 länder, som sammanlagt talar 57 språk. De bidrar till att människor får sina läkemedel och vet hur de ska använda dem för att må bra.
- Vi driver 370 apotek över hela Sverige och e-handel på apoteket.se. Kunden möter oss också på över 60 sjukhus, 700 vårdavdelningar och via 671 apoteksombud.
- Vi har genomfört 22 800 Hälsokoller på privatpersoner och medarbetare på företag sedan tjänsten lanserades 2010.
- Kundklubben ApoPlus har 1,4 miljoner medlemmar.
- Apoteket är sedan 2007 miljöcertifierat enligt ISO 14001.

Apoteket driver verksamhet på 250 orter i Sverige – och via våra apoteksombud finns vi på ytterligare 671 orter.

FÖRKLARINGAR

- Apoteket har uppdrag till landsting eller region avseende leverans av dosförpackade läkemedel.
- Apoteket har ett eller flera uppdrag till landsting eller region avseende läkemedelsleverans, farmacitjänster och tillverkning av specialläkemedel.
- Apoteket har ett eller flera uppdrag till landsting eller region avseende läkemedelsleverans, farmacitjänster och tillverkning av specialläkemedel samt uppdrag avseende leverans av dosförpackade läkemedel.
- Apotekets öppenvårdsapotek
- Apotekets ombud

2014 i korthet

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

- Apoteket inleder samarbete med Bris i början på året.
- Apoteket lanserar prenumerationstjänst för läkemedel.
- Begränsningen för Apotekets nyetablering av öppenvårdsapotek tas bort.
- Årsstämman 2014 beslutar om en utdelning på 150 (31) miljoner kronor.
- Apoteket lanserar en kampanj om hur vi gör det enklare att må bra genom hög tillgänglighet till läkemedel.
- I samarbete med läkemedelsindustrin genomför Apoteket fördjupade rådgivningssamtal på apotek samt startar hemleverans av läkemedel till blödarsjuka.
- Apoteket utses för sjätte året i rad till "Sveriges ärligaste företag" och får utmärkelser som "Bästa serviceföretag i branschen" samt "Farmaceutstudenternas idealarbetsgivare".
- För att visa att kunden kan lita på att produkter från Apoteket är noggrant utvalda och kontrollerade lanserar vi en kampanj om vår kvalitetskontroll.
- Apoteket inleder samarbete med läkemedelsdistributören Tamro för att effektivisera leveranserna till apoteken.
- Tillsammans med kunderna samlar Apoteket in 6,4 miljoner kronor till Cancerfonden.
- För att minska negativ miljöpåverkan inför vi en miljöbonus för kundklubsmedlemmar som lämnar in överblivna läkemedel.
- Apoteket vinner dosupphandlingen till 40 000 patienter i Västra Götalandsregionen och i Region Halland från september 2015.
- 149 av våra 370 apotek ökar under året öppettiderna med sammanlagt 1 100 timmar per vecka vilket motsvarar ungefär 20 nya apotek.

426

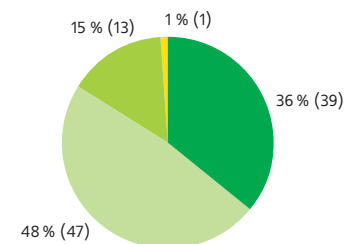
ton läkemedelsavfall skickades för säker förbränning.

18,6

miljarder kronor uppgick nettoomsättningen till under 2014.

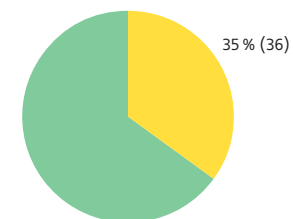
NYCKELTAL	2014	2013
Nettoomsättning, mnkr	18 567	18 847
Rörelseresultat, mnkr	343	354
Rörelsemarginal, %	1,8	1,9
Resultat efter skatt, mnkr	371	364
Resultat per aktie, kr	2 123	2 080
Operativt kassaflöde, mnkr	-60	860
Sysselsatt kapital, mnkr	2 009	2 182
Räntebärande nettolåneskuld, mnkr	56	285
Skuldsättningsgrad	3,1	18,3
Räntabilitet på eget kapital, %	7,8	10,2
Räntabilitet på sysselsatt kapital, %	17,1	16,3
Medelantal anställda	3 474	3 899

FÖRSÄLJNINGSMIX

- Försäljning till företag, kommuner, landsting och regioner via avtal
- Försäljning till konsumenter via recept eller dos originalförpackningar
- Försäljning till konsumenter av receptfria läkemedel och hälso-produkter
- Övrigt

MARKNADSANDEL, KONSUMENT

KUNDNÖJDHETSINDEX

85

Årets kundundersökning på våra 75 största apotek visar att många kunder är nöjda med sin upplevelse av Apoteket. Medarbetarna och den upplevda tillgängligheten får höga betyg.

Ann Carlsson,
vd Apoteket

Apoteket växlar upp för att möta kundernas behov

Ett ökat intresse för hälsa och en stabil efterfrågan på läkemedel och rådgivning präglade apoteksmarknaden 2014. Under året gjorde Apoteket offensiva satsningar på tillgänglighet och kvalitet samtidigt som vi minskade våra omkostnader. Det innebär att vi är väl rustade inför framtiden. Nu vill vi göra mer för fler och strävar efter att möta människors olika behov genom att erbjuda produkter och lösningar som gör det enklare att må bra.

Apotekets rörelseresultat för 2014 minskade något till 343 miljoner kronor vilket också innebar att rörelsemarginalen sjönk till 1,8 procent. Nettoomsättningen minskade med 2 procent till 18 567 miljoner kronor som en följd av mindre omfattande och färre avtal till landsting och regioner.

Vi har under året fokuserat på att sänka våra omkostnader. Det har inneburit krävande men nödvändiga åtgärder inom samtliga verksamhetsområden. Åtgärderna omfattade bland annat sänkta it-kostnader och kapacitetsanpassning inom dosverksamheten. Ytterligare åtgärder, såsom en samlad försäljningsorganisation

och färre tjänster inom centrala funktioner, genomförs för att säkerställa fortsatt lägre omkostnader.

ETT LIV I HÄLSA

Apotekets vision om ett liv i hälsa gäller såväl privatpersoner och patienter i vården som våra medarbetare. Vi arbetar varje dag för bättre läkemedelsanvändning och ett långsiktigt hållbart samhälle.

Ekonomiska, miljömässiga och sociala perspektiv ligger till grund för hur vi utvecklar våra kunderbjudanden. Det innebär att vi ansvarar för att möta kundens behov och tar samtidigt hänsyn till en hållbar utveckling. Vi fokuserar på att öka andelen nöjda kunder, motiverade medarbetare, ansvarstagande leverantörer, kunder som lämnar in överblivna läkemedel samt på god lönsamhet.

EN MARKNAD – FLERA KUNDER

Apoteket har två stora kundgrupper. Det är privatpersoner som vill få sina läkemedel snabbt, enkelt och med en anpassad rådgivning. Vår andra stora kundgrupp är vårdgivare inom landsting och regioner. Deras utmaning är att behandla allt fler patienter och samtidigt hålla nere kostnaderna. För att klara dessa utmaningar behöver de hitta nya lösningar för sin läkemedelslogistik till sjukhus och vårdhem.

EFFEKTIVA LÖSNINGAR FÖR VÅRDEN

Apoteket vill vara en nära partner till vården och skapa patientsäkra lösningar anpassade för vårdgivarna. Vi strävar efter att göra det enkelt att beställa

och få säkra leveranser av läkemedel till patienterna.

Apoteket har avtal om läkemedelsleveranser till 15 landsting och regioner och tillverkar specialläkemedel till 13 landsting och regioner. Under året levererade vi enligt befintliga avtal och arbetade fram nya leveransmodeller för att erbjuda mer effektiva lösningar.

”Det känns bra att varje dag få arbeta med att göra det enklare för människor att må bra.”

APODOS FÖR HÖG PATIENTSÄKERHET

I elva landsting och regioner har Apoteket uppdrag att leverera Apodos till människor som behöver stöd för att ta sina läkemedel på rätt sätt. Arbetet under 2014 med att effektivisera produktionen av dosförpackade läkemedel bidrog till att vi vann upphandlingen till 40 000 patienter i Västra Götalandsregionen och i Region Halland. Vårt mål under 2015 är att vinna fler uppdrag till vårdgivare och därmed bidra till kostnadseffektivitet och hög patientsäkerhet.

HÖG TILLGÄNGLIGHET PÅ LÄKEMEDEL OCH RÅDGIVNING

Det gläder mig att allt fler kunder under året har valt Apoteket för att köpa sina receptföreskrivna läkemedel. Även försäljningen av vårt receptfria sortiment och hälsoprodukter inom exempelvis tand-, hud- och fotvård har haft en fin utveckling under året. Jag är väldigt stolt över vårt sortiment av egna märkesvaror

och är glad att allt fler kunder upptäcker och uppskattar dessa prisvärda och noga kontrollerade produkter.

Under året fortsatte vi utveckla kundmötet och frigöra mer tid för kunden på våra 370 apotek. För oss är det viktigt att kunden får sina läkemedel när hen behöver dem och genom bra rådgivning vill vi stödja var och en i sin läkemedelsanvändning. För att öka tillgängligheten ökade vi öppettiderna med cirka 1 100 timmar per vecka på våra apotek runt om i landet.

Vi fortsatte även utveckla våra digitala lösningar. Allt fler handlade på apoteket.se – via dator, surfplatta eller i mobilen. Försäljningen via e-handel ökade med elva procent. Många kunder valde också att prenumrera på sina läkemedel eller få påminnelser via sms.

TILLVÄXT FÖR RECEPTFRITT OCH HÄLSOPRODUKTER

Under 2014 ökade den totala försäljningen i Sverige av receptfria läkemedel och hälsoprodukter. Allra mest ökade den för apoteksaktörerna, vilka står för merparten av försäljningen. Den starka tillväxten tyder på att allt fler personer vill köpa dessa produkter på apotek där de kan få rådgivning.

Kampanjen om Apotekets kvalitetskontroll bidrog till att kundernas intresse för vår urvalsprocess ökade och vi noterade en ökad försäljning.

NÄRA KUNDEN

Vi vill vara nära kunden och säkerställa att vi finns i de sammanhang och på de platser där kunden finns. Under kommande år ser vi fram emot att erbjuda fler

Apotekets medarbetare gör fantastiska insatser varje dag för att göra det enklare för våra kunder att må bra.

butiker i kundnära lägen. Tillsammans med fastighetsägare och andra samarbetspartners anpassar vi butikernas läge och sortiment till kundernas önskemål och behov.

Flera undersökningar visar att kunderna har stort förtroende för Apoteket. 2014 fick vi högsta betyg i branschen för service och för sjätte året i rad fick vi utmärkelsen Sveriges ärligaste företag. Det sporrar oss att fortsätta vårt viktiga arbete för att stödja våra kunder i deras strävan efter ett liv i hälsa. Vi har högt satta mål och vårt Kundnöjdhetsindex var 85 i den senaste mätningen – ett resultat som vi är väldigt glada för. Jag vill rikta ett stort tack till alla medarbetare som varje dag gör sitt yttersta för att överträffa kundernas förväntningar.

ENGAGERADE MEDARBETARE

Årets kundundersökningar bekräftar också att våra medarbetare är en av våra främsta styrkor. I årets medarbetarundersökning utvecklades samtliga undersökta områden positivt och jag gläds särskilt åt

ökat företagsengagemang och ökad motivation. Det betyder mycket för vår utveckling. Frisknärvaron hos våra medarbetare ökar däremot inte i den takt vi vill. Vi fortsätter arbeta för en god hälsa hos våra medarbetare under 2015. Bra arbetsverktyg och ett engagerande ledarskap är några viktiga grunder.

HÅLLBART FÖRETAGANDE

Hållbarhetsfrågorna blir allt viktigare för kunden och för oss på Apoteket. Vi vill erbjuda produkter som kunden kan känna sig trygg med att köpa och arbetar ständigt för att minska den negativa påverkan på miljön av läkemedel och övriga produkter. En del i det arbetet är att ständigt förbättra hur våra produkter tillverkas och distribueras.

Samtliga nya leverantörer av receptfria läkemedel och hälsoprodukter skrev på Apotekets uppförandekod under året. Vi går nu ett steg längre och under 2015 kommer vi arbeta för att merparten av leverantörer av övriga produkter och tjänster ska göra det samma. Vi strävar också efter att öka andelen kunder

som lämnar in överblivna läkemedel på Apoteket. Apoteket skrev på FN:s Global Compact redan 2009. Vi stödjer därmed principerna om hållbara företag och utformar vårt hållbarhetsarbete därefter.

FRAMTIDSUTSIKTER

Allt vi gör syftar till att göra det enklare för människor att må bra. För att vi ska nå långt i denna strävan har vi under 2014 tagit flera steg i rätt riktning. Nu vill vi växla upp för att nå ännu bättre resultat. Vi kommer under 2015 framför allt satsa på att få fler att välja våra produkter och tjänster. Då kan vi fortsätta utvecklas som den ledande och mest omtyckta apoteksaktören och göra det enklare för fler kunder att må bra.

Solna i mars 2015

Ann Carlsson
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

OMVÄRLD OCH MARKNAD

Apoteksmarknaden i Sverige präglas av stabila priser och en stabil efterfrågan på läkemedel. Fler människor lever längre och intresset för att må bra ökar. Det är viktigt med hög tillgänglighet till läkemedel och bra rådgivning.

En utmaning för landstingen är att behandla fler patienter med nya, ofta dyra, läkemedel och samtidigt hålla nere kostnaderna för läkemedel.

MEDARBETARE OCH KOMPETENS

Styrkan i Apotekets verksamhet är motiverade och kunniga medarbetare som med djup kompetens om läkemedel, hälsa och logistik bidrar till företagets utveckling.

Gott ledarskap och väl fungerande verksamhetsstöd ger medarbetarna bästa möjliga förutsättningar för att möta kundens behov.

KUNDMÖTET

I mötet med kunden samlas all vår kompetens och vi ger kunden råd för att de ska använda sina läkemedel och hälsoprodukter på bästa sätt.

Vi förbättrar hela tiden vår tillgänglighet genom ökade öppettider och möjligheter för kunden att beställa läkemedel och hälsoprodukter vid den tidpunkt och på det sätt som passar kunden bäst.

Våra leveranser till värden säkerställer att patienter får sina läkemedel i rätt tid.

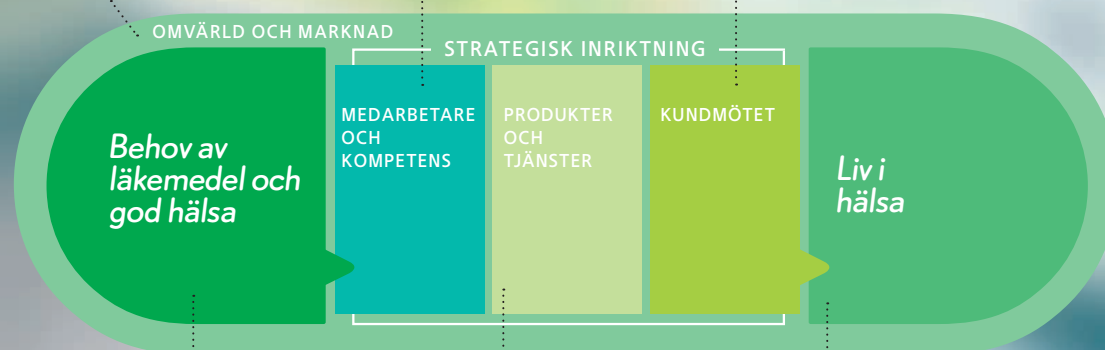
Affärsmodell för hållbara värden

Det här är Apotekets affärsmodell för hur vi utifrån kundernas behov, och med hjälp av våra medarbetare, förädlar vårt erbjudande av produkter och tjänster. Genom attraktiva kunderbjudanden och hög tillgänglighet når vi fler människor och gör det enklare att må bra.

Det finns ett behov av läkemedel och en strävan efter en upplevd god hälsa i samhället. Apoteket säljer alla de läkemedel som förskrivare inom hälso- och sjukvården skriver på recept. Genom rådgivning hjälper vi kunder att använda läkemedel på bästa sätt. Med produkter och tjänster stödjer vi dem i sin strävan efter goda levnadsvanor.

Till vård- och omsorgskunder erbjuder vi tjänster kopplade till läkemedel och patientsäkerhet. Med kostnadseffektiva och punktliga leveranser av läkemedel vill vi ge vårdens medarbetare bästa möjliga förutsättningar för att i sin tur ge patienterna det stöd och den trygghet de behöver. Till patienter som behöver specialläkemedel eller dosförpackade läkemedel tillverkar vi sådana anpassade till individen.

Staten och landstingen kan spara stora kostnader för vård av patienter till följd av felaktig läkemedelsanvändning. Med rätt läkemedelsanvändning minskar risken att stora mängder läkemedel kommer ut i naturen och påverkar miljön negativt men framför allt mår fler människor bättre och vi kan undvika onödigt mänskligt lidande.

BEHOV AV LÄKEMEDEL OCH GOD HÄLSA

Vår ambition är att skapa hållbara värden för våra kunder, men också för våra medarbetare och samhället i stort. Läkemedel som används på rätt sätt kan bota och lindra sjukdomar. Samtidigt ställer en ökad läkemedelsanvändning högre krav på kvalificerad rådgivning och patientsäkerhet samt innebär större miljöpåverkan.

PRODUKTER OCH TJÄNSTER

Apoteket tillhandahåller alla receptförskrivna läkemedel och erbjuder kvalificerad rådgivning om hur kunden bör använda dem. Vårt övriga utbud av hälsoprodukter och tjänster är noga kontrollerat och utvalt. Vi erbjuder också tjänster som bidrar till vårdens utveckling och hög patientsäkerhet.

LIV I HÄLSA

För att möta kundernas behov strävar vi efter att vara lyhörda, flexibla och arbeta nära våra kunder. Varje dag arbetar vi för att göra skillnad, både för den enskilda människan och för vårdgivarna som ska säkerställa en god vård för sina patienter. Vi vill helt enkelt vara kundens bästa partner för läkemedel och ett hälsosamt liv.

Nya möjligheter på apoteksmarknaden

En stabil efterfrågan på läkemedel och kvalificerad läkemedelsrådgivning, tillgång till mobil teknik samt ett stort intresse för hälsa och levnadsvanor skapar nya möjligheter för apoteksbranschen.

Apoteksmarknaden i Sverige har omreglerats i flera steg med början 2008. Såväl konsument- som vårdmarknaden är nu helt konkurrensutsatt. Konsolideringen fortsatte under året på konsumentmarknaden. Det finns både stora och små apotekskedjor varav Apoteket är marknadsledare. Det finns även nischaktörer som säljer ett begränsat sortiment inom en viss produktkategori och aktörer som enbart bedriver e-handel. Samtliga apotek har skyldighet att tillhandahålla alla förskrivna läkemedel. Ett urval av receptfria läkemedel säljs även i övrig handel.

På vårdmarknaden finns det ett fåtal aktörer. De tillverkar specialläkemedel och levererar tjänster och läkemedel till landsting och regioner samt till vårdhem. Apoteket har ett brett erbjudande av produkter och tjänster till kunder inom samtliga marknadssegment.

STABIL EFTERFRÅGAN PÅ LÄKEMEDEL

Läkemedel används i allt större omfattning som behandlingsform för olika sjukdomar och många människor kan med hjälp av receptfria läkemedel och hälsoprodukter vårda sig själva vid enklare besvär. Kunder möter medarbetare på apoteken oftare än de träffar företrädare för vården. För kunden är det viktigt med hög tillgänglighet till läkemedel och bra rådgivning. Reglerade priser på 85–90 procent

av alla receptförskrivna läkemedel, vilka står för huvuddelen av försäljningen, bidrar till prisstabilitet och jämlik läkemedelstillgång.

INTRESSET FÖR HÄLSA OCH MOTION VÄXER

Träningstrenden fortsätter och marknaden ökar för elektroniska aktivitetsarmband och appar som håller reda på steg, sömn och andra värden. Samtidigt ökar stillasittandet.

Allt fler människor uppnår hög ålder och kroniska sjukdomar ökar, framför allt diabetes, neurologiska sjukdomar och hjärt-kärlsjukdomar. Många av dessa sjukdomar kräver livslång behandling med läkemedel. Flera äldre är aktiva högre upp i åldrarna och efterfrågar stöd för att förbättra sin hälsa och sin läkemedelsanvändning.

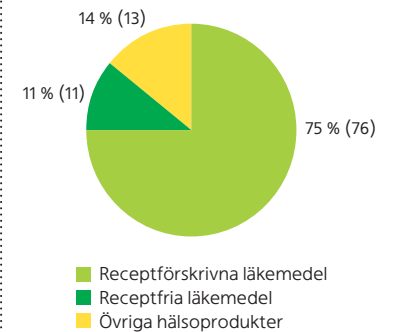
STATENS KOSTNADER FÖR FÖRSKRIVNA LÄKEMEDEL ÖKAR

Förskrivningen av läkemedel och det sammanlagda försäljningsvärdet ökade med 4 procent under 2014 till 32,8 miljarder kronor. Staten och landstingen står för den största delen av kostnaderna för receptförskrivna läkemedel genom högkostnadsskyddet. Sammanlagt uppgick dessa kostnader under 2014 till 17,9 miljarder kronor. Förutom kostnaderna för läkemedelsförmånen har landstingen kostnader för till exempel smittskyddsläkemedel. Inom smittskyddsområdet lanserades under 2014 ett antal nya och dyra

APOTEKSAKTÖRERNAS
FÖRSÄLJNING PÅ KONSUMENTMARKNADEN 2014

35,7

miljarder kronor sammanlagd försäljning, en ökning med 4,5 procent.

30 MINUTER OM DAGEN

Mai-Lis Hellenius, professor vid Karolinska Institutet och överläkare på Livsstilsmyndigheten, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholm.

Varför hävdar du att stillasittandet är den nya folksjukdomen?

Jag har arbetat med patienters livsstil i över 30 år och ser tydligt denna trend. Resultatet från EU-barometern som genomfördes under året bekräftar också detta. Vi i Sverige och norra Europa motionerar mest i världen men vi sitter också mest stilla. Sömnbrist, stress och våra matvanor är andra hälsofaror. Dieter har blivit populära – vi bantar för att gå ner i vikt när vi i istället borde röra oss mer så att vi kan äta mer av de ämnen vi behöver.

Men det finns ju stort intresse för att till exempel delta i långlopp?

Ja, antalet personer som hårdtränar ökar men allt fler personer tränar inte alls. Framför allt behöver vi få in motion i vardagen. Om vi har ett stillasittande arbete kan det handla om att ta trapporna, cykla oftare eller gå på lunchpromenader. Och en kort bensträckare har stora effekter på hälsan.

preparat för behandling av hepatit-C som kan ha bidragit till att landstingens kostnader ökat ytterligare.

Ökningen kompenseras något av lägre kostnader till följd av patentutgångar för läkemedel och byten till likvärdiga men billigare läkemedel som sker på apoteken. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, TLV, tar beslut om vilka läkemedel som ingår i läkemedelsförmånen och beslutar om apotekens inköps- och försäljningspriser. Landstingen kan besluta om att subventionera ytterligare läkemedel. Olika kunder och patientgrupper får därmed betala olika priser. Det har under året aktualiserat frågan om jämlik vård.

ÖKAD FÖRSÄLJNING PÅ KONSUMENTMARKNADEN

Apoteksaktörernas försäljning på konsumentmarknaden var cirka 35,7 miljarder kronor under 2014, en ökning med 4,5 procent jämfört med föregående år. Konsumentmarknaden definieras som sammanlagd försäljning från apotek, distanshandel, dos originalförpackningar samt försäljning från djurapotek. Receptförskrivna läkemedel utgör 75 procent av apotekens försäljning.

Under året ökade antalet öppenvårdsapotek från 1 302 till 1 325.

FLER APOTEKSAKTÖRER ERBJUDER E-HANDEL

Sedan 2006 har Apoteket erbjudit kunderna möjlighet att e-handla läkemedel och hälsoprodukter på apoteket.se. Allt fler kunder väljer att e-handla via datorn eller mobilen. Under året har även andra apoteksaktörer startat e-handel.

MINDRE OMFATTANDE AVTAL TILL VÅRDEN

En utmaning för landstingen är att behandla fler patienter och samtidigt sänka sina läkemedelskostnader. Tillgång till specialläkemedel och effektiva läkemedelsleveranser är viktiga förutsättningar. Avtal om läkemedelstjänster till vården har minskat i omfattning de senaste åren och ett landsting har valt att ta över denna uppgift i egen regi. Avtalen med landstingen kännetecknas av en fortsatt prispress.

DOSFÖRPACKADE LÄKEMEDEL UNDERLÄTTAR ANVÄNDNING

Personer som behöver hjälp med att ta sina läkemedel vid rätt tidpunkt kan få dosförpackade läkemedel. Allt fler äldre vårdas på vårdboenden och i sina hem. Därmed ökar behovet av effektiv och patientsäker hantering av läkemedel i hemmet. Alternativet är att distriktsköterskor, en anhörig eller kunden själv doserar läkemedlen manuellt. I dagsläget har cirka 180 000 personer dosförpackade läkemedel. Apoteket är en av tre aktörer på marknaden.

HÅLLBARHET EN VIKTIG FRÅGA FÖR KUNDEN

Kunderna vill veta vilket ansvar och vilka hänsyn företag tar till sociala aspekter och miljö. Kunden vill även veta hur produkterna tillverkas, vad de innehåller och hur de påverkar miljön. Intresset för insamling av förbrukade material och återvinning har ökat. Hållbarhetsaspekter ligger i allt större utsträckning till grund för affärsstyrningen i många företag.

Tydliga strategier och mål för att möta kundens behov

Apoteket har ett uppdrag att bedriva apoteksverksamhet på ett sätt som är ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart.

Apotekets vision, kundlöfte, och affärsidé är grunden för hur vi driver verksamheten. Dessa visar inriktningen och beskriver vår strävan efter att göra nytta för kunden och för samhället. Företagets kärnvärden — trovärdiga, omtänksamma, engagerade och initiativrika — ska genomsyra hur medarbetarna agerar, både mot kunder och kollegor. Förändringar i omvärlden och kundbehov ligger till grund för strategier och prioriterade aktiviteter som visar vägen för att uppnå målen.

VISION:

Ett liv i hälsa

Visionen ska inspirera medarbetare och ledning i arbetet för att människor ska kunna leva ett liv i hälsa. Ambitionen är en förbättrad folkhälsa och ett långsiktigt hållbart samhälle.

- För att fler människor ska kunna leva ett hälsosamt liv, trots sjukdom, gör Apoteket det enklare att få tillgång till läkemedel och samtidigt bidra till säker läkemedelsanvändning.
- Genom att ge stöd till människor som vill få mer hälsosamma levnadsvanor inspirerar och stödjer Apoteket kunden i att välja produkter och tjänster som är anpassade till kundens behov och ambitionsnivå.
- Eftersom Apoteket vill se ett hållbart samhälle som tär mindre på jordens resurser arbetar vi bland annat med att minimera negativ miljöpåverkan – hela vägen från tillverkning till slutkund.

KUNDLÖFTE:

Vi gör det enklare att må bra

Genom djup kunskap om läkemedel och hälsa erbjuder Apoteket lösningar som gör det enklare för människor att må bra. Det är Apotekets löfte till kunden.

FÖR PRIVATPERSONER: Apoteket erbjuder alla läkemedel som är godkända av Läkemedelsverket och ger råd om hur de ska användas för att kunden ska må bra. Vi utvecklar också ett brett sortiment av hälsoprodukter och tjänster med hög kvalitet som även de finns tillgängliga i flera olika kanaler.

FÖR VÅRDEN: Apoteket är en kundnära och lyhörd partner till vården som adderar värde till arbetet för ökad patientsäkerhet. Apotekets lösningar förenklar vårdens processer.

UTVECKLA NYA KUNDER- ERBJUDANDEN, MARKNADER OCH SAMARBETEN

Det ökade intresset i samhället för god hälsa har lett till större möjligheter för Apoteket att bedriva en omtänksam försäljning och erbjuda tjänster som bidrar till goda levnadsvanor och bra läkemedelsanvändning.

Under året har vi startat samarbeten med flera företag och organisationer för att tillsammans ge kunder ett bra stöd.

DRIVA FÖRSÄLJNING MED STARKT KUNDFOKUS OCH TYDLIG PROFIL

Kundens behov står i centrum för Apotekets kunderbjudanden. Kunden vill handla på ett enkelt sätt och med gott samvete.

Vi har under året satsat på hög tillgänglighet på läkemedel, tydligare information om kvalitetskontrollen av sortimentet och värdeskapande tjänster till vården.

ATTRAHERA, UTVECKLA OCH BEHÅLLA RÄTT KOMPETENS

Medarbetares engagemang, omtänksamhet och kompetens skapar värde för Apotekets kunder och för samhället.

Vi har under året utvecklat ledarskapet, förbättrat rekryteringsarbetet och satsat på medarbetarnas hälsa.

Strategier och prioriterade aktiviteter

SÄNKA KOSTNADER OCH FÖRENKLA ARBETSSÄTT

För att vara konkurrenskraftig och behålla eller stärka vår position på apoteksmarknaden och samtidigt stärka rörelsemarginalen behöver vi sänka kostnaderna inom hela Apoteket. Ett sätt är att effektivisera och samordna likartade verksamheter inom företaget. Ett annat är att göra benchmarking med andra företag för att stimulera till en högre kostnadseffektivitet.

Under året har vi investerat i moderna it-stöd för att öka automatiseringen inom verksamheten.

SÄNKA INKÖSPRISER OCH DRIVA EN EFFEKTIV VARUFÖRSÖRJNING

Vi arbetar för att sänka inköspriser på vårt sortiment. Av det totala inköpsvärdet för receptförskrivna läkemedel är 10-15 procent möjligt att förhandla. Övriga inköspriser fastställs av TLV.

Under året har vi fortsatt utveckla leverantörsrelationer och metoder för att sänka inköpskostnader för receptfria läkemedel, hälsoprodukter samt de varor vi använder i verksamheten.

En effektiv varuförsörjning kombinerar hög tillgänglighet på varor med låga distributionskostnader.

Under 2014 har vi startat nytt samarbete med läkemedelsdistributören Tamro.

Affärsidé

Med djup kunskap om läkemedel och hälsa säljer vi produkter och tjänster som gör det enklare att må bra. Vi ska vara den ledande och mest omtyckta apoteksaktören med en långsiktig god lönsamhet.

Apotekets långsiktiga mål

APOTEKETS LÅNGSIKTIGA AMBITION är att bedriva hållbara affärer med utgångspunkt i visionen om ett liv i hälsa. I vårt arbete ska vi säkerställa att vi förutom den ekonomiska aspekten även integrerar miljö och sociala perspektiv i våra beslut. Det innebär att vi ansvarar för att möta kundens behov och tar hänsyn till en hållbar utveckling. Vår övertygelse är att vi genom ett hållbart företagande skapar mervärde för våra kunder, medarbetare och samarbetspartners. Det hjälper oss även att utveckla vår verksamhet mot högt uppsatta mål.

Fem strategiska målområden har valts ut för att stärka vårt kundlöfte med fokus på hållbar hälsa, sortiment, miljö, mångfald och ekonomi. Apotekets företagsledning ansvarar för att berörda delar av verksamheten arbetar mot målen inom respektive område. Läs mer om målen på sidorna 82–89.

HÄLSOMÅL:

Apoteket ska förebygga ohälsa och underlätta rätt läkemedelsanvändning. Målet är att öka andelen nöjda kunder.

80

i Kundnöjdhetsindex

NULÄGE

Årets kundundersökning (NKI) genomfördes på våra 75 största apotek. Resultatet var 85 i Kundnöjdhetsindex.

Undersökningen kommer med start 2015 inkludera fler apotek och kundgrupper. Förändringarna kan påverka kommande resultat, därav den långsiktiga målnivån.

Apoteket ser en stark koppling mellan kundnöjdhet och hälsa. Att kunden får sina läkemedel, rådgivning kring hur de bör användas samt eventuellt kompletterande produkter bidrar till en kund som mår bättre och är nöjd.

SORTIMENTSMAÅL:

Vi vill stärka kundernas förtroende för Apoteket genom ett kvalitetssäkrat sortiment. Målet är att öka andelen befintliga leverantörer som undertecknat Apotekets uppförandekod.

100%

av leverantörerna ska underteckna uppförandekoden

NULÄGE

Vid utgången av 2014 hade 94 procent av våra leverantörer av receptfria läkemedel och hälsoprodukter undertecknat uppförandekoden.

Apoteket har under året inlett dialog med leverantörer av receptbelagda läkemedel med målsättningen att även de ska skriva under koden. Under 2014 har 18 procent skrivit under.

Ett annat mål är att våra avtalsbundna leverantörer av material som används inom Apoteket ska skriva under uppförandekoden. 2014 var utfallet 30 procent.

Apoteket var bäst i apoteksbranschen och kom på tionde plats totalt i kategorin **Mest hållbara varumärke** i undersökningen Sustainable Brands Index 2014.

MILJÖMÅL:

Apotekets ambition är att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan, från tillverkningsled till säker avfallshantering. Målet är att öka andelen av våra kunder som lämnar in sina överblivna läkemedel på Apoteket.

80 %

ska lämna in överblivna läkemedel

NULÄGE

Enligt en branschundersökning 2012 lämnar cirka 75 procent av allmänheten in sina överblivna läkemedel till apotek.

Med det som utgångspunkt inleder Apoteket 2015 arbetet för att få fler av våra kunder att lämna in läkemedelsavfall på våra apotek.

På lång sikt är ambitionen att den totala andelen överblivna läkemedel ska minska. Apoteket vill bidra till det, framför allt genom rådgivning till kunden. När privatkunder och vårdpatienter använder sina läkemedel på rätt sätt minskar den totala kassationen och därmed den negativa påverkan på miljön.

MÅNGFALDSMÅL:

Mångfald bland våra medarbetare är avgörande för att kunna möta våra kunders olika behov och bidrar även till ökad motivation. Målet är att öka andelen motiverade medarbetare.

80 %

motiverade medarbetare

NULÄGE

I årets medarbetarundersökning ökade medarbetarnas motivation från 67 procent till 72 procent jämfört med föregående år.

Apoteket uppmuntrar till ökad mångfald när det gäller ålder, kön och etnisk bakgrund. Blandade arbetsgrupper med olika kompetenser är en viktig faktor för ökad motivation bland medarbetarna.

Mångfald, lika rättigheter och möjligheter bidrar också till ökad attraktionskraft som arbetsgivare.

EKONOMISKA MÅL:

I syfte att säkerställa en god avkastning till ägaren ska Apoteket ha en långsiktigt god lönsamhet. Lönsamhetsmålet anges i form av rörelsemarginal.

3 %

rörelsemarginal

NULÄGE

Under 2014 minskade rörelsemarginalen från 1,9 procent till 1,8 procent, främst till följd av minskad omsättning på sålda tjänster till vårdgivare och lägre leveransvolym av dosförpackade läkemedel.

Lönsamhetsmålet kompletteras av ytterligare två mål. Kapitalstrukturen i form av skuldsättningsgrad ska uppgå till 40-80 procent av pensionsjusterat eget kapital. Utdelningen ska uppgå till 40-60 procent av pensionsjusterat nettoresultat.

Nöjda kunder förutsätter engagerade medarbetare och ett effektivt arbetssätt

Kärnan i Apotekets verksamhet är engagerade medarbetare och den samlade kompetens gällande kundbehov, produkter och logistik som finns i företaget. Gott ledarskap och väl fungerande verksamhetsstöd ger medarbetarna bästa möjliga förutsättningar för ett kundmöte där kundens hälsa och säkerhet står i centrum.

Apotekets medarbetare möter dagligen kunder med varierande förutsättningar och hälsotillstånd. Rätt kompetens hos medarbetarna behövs för att möta kundens behov med rätt råd, produkter och tjänster. Ett effektivt arbetssätt med tydliga rutiner och ansvarsfördelning, väl fungerande it-stöd och logistik är förutsättningar för att medarbetarnas kunskaper ska komma till nytta i kundmötet.

Årets medarbetarundersökning visar att medarbetarna i allt större utsträckning upplever att de ges möjlighet till kompetensutveckling för att möta nyheter och förändringar i arbetet. Avsatt tid för kompetensutveckling har ökat under året och kan vara en bidragande orsak till det positiva resultatet. Medarbetarna har via en utbildningsportal tillgång till ett stort antal utbildningar, inklusive e-utbildningar och webbföreläsningar. Nya introduktionsutbildningar för medarbetare och chefer togs fram under året för att nyanställda snabbare ska komma in i arbetet och få en översiktlig bild av företaget.

utmärkelse

Apoteket fick utmärkelsen *Farmaceutstudenternas idealarbetsgivare* enligt Farmaceutbarometern från Universum.

ÖKAD INTERN RÖRLIGHET OCH KARRIÄRMÖJLIGHETER
Att attrahera kompetenta medarbetare är avgörande för konkurrenskraften och har hög prioritet. Rekryteringsarbetet utgår från Apotekets behov och mål, till exempel att öka andelen män och bidra till mångfald bland medarbetare. Under året har rekryteringsarbetet utvecklats och vi har exempelvis förbättrat villkoren för farmaceutstudenternas praktik. De får bland annat högre ersättning, rabatt på Apotekets egenvårdsprodukter och goda möjligheter till anställning efter praktiken. Vi har också deltagit på studentmässor och arbetsmarknadsdagar samt synliggjort kombinerade befattningar i olika delar av vår verksamhet.

Redan anställda medarbetare har uppmuntrats till rörlighet inom företaget, till exempel att söka kombinerade befattningar som innebär arbete inom olika delar av verksamheten. På så sätt kan kunskap och goda exempel spridas inom

organisationen och medarbetarna skapa sig intressanta karriärmöjligheter. Genom att fördjupa sina kunskaper inom något område kan medarbetaren också arbeta i nya roller, exempelvis som hälsokollsfarmaceut eller hudvårdsspecialist.

Varje medarbetares kompetens- och karriärutveckling följs upp regelbundet av närmaste chef.

SATSNING PÅ LEDARSKAP

Tydligt ledarskap och goda förebilder är viktiga för att skapa och behålla det engagemang som behövs för att nå de gemensamma målen.

Under året påbörjade Apoteket en ledarskaps-

satsning och inledningsvis deltog cirka 400 chefer i en utbildning om det inspirerande ledarskapet. En ny ledarmodell som beskriver viktiga förmågor infördes. Nya ledarprogram som bygger på dessa förmågor har tagits fram för att ge ledarna verktyg att tillsammans med medarbetarna leverera resultat för ett hållbart företag.

”Vi tror på ett ledarskap som skapar förutsättningar för medarbetare att ta hand om våra kunder på bästa sätt.”

HÅLL KOLL PÅ DIN HÄLSA

Elisabeth Elmerson är hälsokollsfarmaceut på Apoteket.

Vad tycker kunderna om Hälsokollen?

De allra flesta tycker att det är en fantastisk tjänst. Många vill få en samlad bild av sin hälsostatus, till exempel koll på blodsocker, blodtryck, vikt och andra värden. Men de uppskattar kanske ännu mer möjligheten att få sitta ner och prata om sin hälsa. Ofta blir det ett väldigt personligt möte. Kunderna gillar att det inte är några pekpinor, utan att de själva bestämmer sina mål utifrån egna behov.

På vilket sätt gör du det enklare att må bra?

Att få prata om sin hälsa gör de flesta motiverade att förändra sina levnadsvanor. Jag kan också tipsa om andra tjänster som gör det enkelt att komma igång: Sluta röka-tjänsten, Vikt-kollen eller Formkollen. Många behöver hjälp med stress, sömn eller matvanor och även där har vi tjänster och produkter att erbjuda.

Vad vill de flesta förändra?

Vanligast är att de vill röra sig mer och hitta tiden i vardagen att hinna göra det. För de flesta handlar det

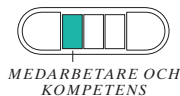
inte om elitsatsningar utan om enkla saker som att jogga eller promenera. Det näst vanligaste är att stressa mindre.

Flera företag erbjuder sina medarbetare Apotekets Hälsokoll – vad är fördelarna för dem?

Företagen kan få en sammantagen bild av hälsostatusen för deras medarbetare. Det gör att de kan erbjuda olika friskvårdsprogram och aktiviteter utifrån de eventuella problem som finns. De som låter medarbetarna göra Hälsokollen regelbundet kan se om hälsostatusen förbättras. Det är ett sätt att visa att man tar medarbetarnas hälsa på allvar. För medarbetaren är det en bra personalförmån att regelbundet få koll på sin egen hälsa.

Vad är det bästa med att vara hälsokollsfarmaceut på Apoteket?

När en kund hör av sig och berättar att hon mår bättre tack vare Hälsokollen. Läkemedel och kunskapen om hur de ska användas är vår kärnkompetens, men Hälsokollen ger oss möjlighet att arbeta förebyggande med hälsa. Det känns väldigt meningsfullt eftersom vi både hjälper enskilda människor och kan spara pengar för samhället.

För att alla chefer ska få möjlighet att reflektera över sitt ledarskap, vad som fungerar bra och vad som kan behöva utvecklas, erbjuder Apoteket flera olika stödverktyg inklusive utbildningar och mentorer. Chefer med behov av utveckling erbjuds även professionell coaching.

VIKTIGT ATT MEDARBETARNA MÅR BRA

För att kunna prata om god hälsa med våra kunder måste också våra medarbetare må bra. Om inte medarbetarna trivs och är motiverade kan vi inte heller uppfylla våra andra mål. Att må bra på sin arbetsplats handlar om att ha en god arbetsmiljö fysiskt, psykiskt och socialt. Apoteket strävar efter att vara en hälsofrämjande arbetsplats där det är möjligt att behålla och utveckla en god hälsa och att förebygga ohälsa.

Årets medarbetarundersökning visar att medarbetarnas upplevda hälsostatus har ökat jämfört med föregående år. Frågorna på området handlar om hur medarbetarna trivs med sina arbetsuppgifter och om de har möjlighet att påverka hur de utför sitt arbete. Även områden som företagsengagemang och motivation har ökat.

Apotekets målsättning är att öka frisknärvaron, det vill säga andelen medarbetare som inte har fler än sju sjukdagar under ett år. Frisknärvaron har ökat jämfört med föregående år vilket beror på att vissa enheter med hög korttidsfrånvaro har avvecklats under året samtidigt som en förbättring skett inom övriga verksamheten.

Flera satsningar har genomförts i syfte att bidra till en bättre arbetsmiljö och en bättre hälsa för alla medarbetare. Utbudet av hälsofrämjande aktiviteter har tydliggjorts, till exempel den individuella friskvårdspengen, erbjudanden på friskvårdsaktiviteter och personalrabatten på det egna receptfria sortimentet.

Flera experter och företrädare för samarbetspartners bjöds in under året och föreläste om bland annat hälsa, stress, mindfulness, sömn och vardagsmotion. Syftet var att öka kunskapen internt och uppmuntra en hälsosam livsstil. Samtliga föreläsningar finns tillgängliga för medarbetarna på intranätet.

FÖRENKLA ARBETET I VARDAGEN

Under 2014 har ett antal åtgärder vidtagits för att förenkla medarbetarnas vardag och frigöra mer tid för kunderna. Flera åtgärder bottenar i de innovativa förbättringsförslag som samlats in från de 30-tal medarbetarmöten som genomfördes under 2013.

UTVECKLING AV SYSTEMSTÖD FÖR ATT FRIGÖRA MER TID FÖR KUNDEN

Under året har ett stort arbete gjorts för att stabilisera medarbetarnas it-stöd för att frigöra mer tid för kunden. Ett nytt samarbete med läkemedelsdistributören Tamro har startats för att skapa en mer effektiv och stabil varuförsörjning till apotek och andra enheter inom företaget.

Utvecklingen av ett nytt intranät har också pågått under året. Fler sociala funktioner och samarbetsytor ska underlätta samarbete och internkommunikation. Lansering skedde i mars 2015.

En effektiv och anpassad bemanning är en utmaning inom flera delar av verksamheten. En kartläggning av hur de mest framgångsrika apoteken arbetar har genomförts och arbetssätten har införts på flera apotek.

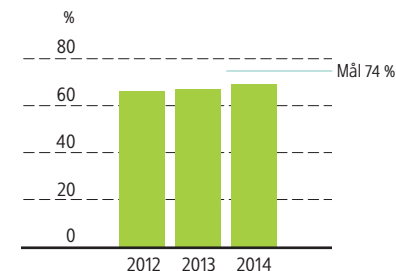
ARBETE MED GOTT SAMVETE

Det är viktigt att Apotekets medarbetare agerar ansvarsfullt i sitt arbete. Det gäller såväl gentemot kollegor som mot kunder,

Apoteket utsågs till *Sveriges andra mest ansedda företag* i Anseendebarometern av Nordic Brand Academy. Apoteket utsågs i samma undersökning till *Sveriges ärligaste företag* för sjätte året i rad.

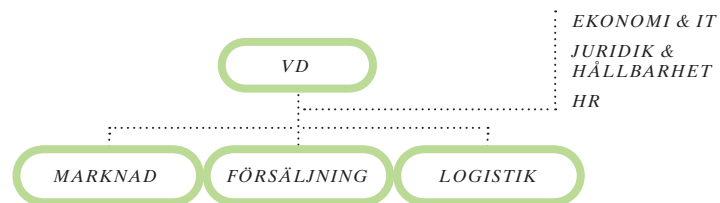
FRISKNÄRVARO

Frisknärvaron har ökat under året vilket beror på avveckling av vissa enheter med hög korttidsfrånvaro samt förbättrad hälsa inom övriga delar av organisationen.

leverantörer och andra intressenter. Det är särskilt viktigt för de medarbetare som är involverade i upphandlingar eller har leverantörskontakter att inte låta sig påverkas eller påverka på ett otillbörligt sätt. Ansvar berör även alla medarbetare eftersom det i grunden handlar om att sätta kundens intresse av en bättre hälsa framför egna eller andras intressen. Alla medarbetare ska medverka till en ansvarsfull företagskultur som bygger på Apotekets kärnvärden, det vill säga att vi är trovärdiga, omtänksamma, engagerade och initiativrika.

För nyanställda medarbetare finns en utbildning som bland annat tydliggör det etiska förhållningssätt som gäller inom Apoteket. Apotekets policyer och andra styrande dokument är en hjälp att agera på rätt sätt i vardagen.

ORGANISATIONEN

Under 2014 aviserade Apoteket förändringar i organisationsstrukturen för att ännu bättre kunna möta kundernas förväntningar och de nya förutsättningarna på marknaden. Den nya organisationen som gäller sedan den 1 februari 2015 ger lägre kostnader och förutsättningar för ökad konkurrenskraft och lönsamhet. Den skapar förutsättningar för oss att bli mer flexibla på våra lokala marknader.

57

språk finns representerade bland Apotekets medarbetare. Via språkbanken på intranätet kan medarbetare kontakta kollegor med andra språkkunskaper som stöd i kundmötet.

Medarbetarna ska spegla mångfalden i samhället

APOTEKET ÄR HELA Sveriges apotek. Medarbetare med olika kompetens, bakgrund, perspektiv och erfarenheter är viktigt för att skapa innovation och konkurrenskraft. Mångfald i arbetsgrupper bidrar till högre motivation. Ett av Apotekets mål är att öka andelen motiverade medarbetare. Mångfald underlättar dessutom kommunikationen i kundmötet och bidrar till att medarbetarna lättare förstår vad kunden behöver. Att Apoteket förknippas med mångfald och jämställdhet bidrar också till att företaget blir mer attraktivt som arbetsgivare. Det är utvecklande och skapar stolthet att arbeta i ett företag som tar vara på olikheter för att utveckla såväl medarbetare som företaget i stort.

MÅNGA LÄNDER OCH SPRÅK I APOTEKET

Apotekets medarbetare är födda i 87 olika länder och talar tillsammans 57 språk. På apoteken visar medarbetarens namnskylt vilka språk medarbetaren talar. Totalt är drygt 26 procent av medarbetarna födda i ett annat land eller har minst en förälder som är utrikesfödd. Målsättningen är att öka andelen till 32 procent vilket motsvarar andelen för Sverige som helhet. Den största variationen av födelseländer finns på apoteken medan huvudkontoret främst har medarbetare med nordisk bakgrund.

En rad aktiviteter har genomförts för att ta tillvara på den etniska mångfalden inom företaget. Under året arbetade Apoteket exempelvis för att öka medarbetarnas kunskap om de stora världsreligionerna. Syftet var att underlätta ett inkluderande arbete internt men också att kunna erbjuda kunder relevanta produkter förknippade med viktiga högtider i dessa religioner.

Möjligheten som medarbetarna har att byta traditionellt svenska helgdagar mot helgdagar inom andra kulturer är uppskattad och underlättar dessutom bemanningen under året.

Apoteket erbjuder även praktikplatser till utländska farmaceuter för att hjälpa dem komma in på den svenska arbetsmarknaden.

FLER MÄN ÖNSKAS

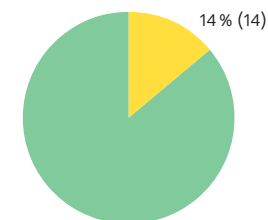
Majoriteten av Apotekets medarbetare är kvinnor och ambitionen är att öka andelen män. Både kvinnliga och manliga medarbetare deltar i rekryteringsaktiviteter som når ungdomar. Syftet är att öka antalet sökande av båda könen till de farmaceutiska utbildningarna. I Apotekets annonser och broschyrer finns såväl manliga som kvinnliga medarbetare representerade och vid rekrytering ska det underrepresenterade könet prioriteras när de sökande har likvärdiga kvalifikationer.

Många projekt inom Apoteket resulterar i nya affärskoncept och rutiner som får stort genomslag i företaget. Ambitionen är att arbets- och projektgrupper ska vara könsblandade. Det ger grupperna bättre förmåga att se kvinnors och mäns olika förutsättningar.

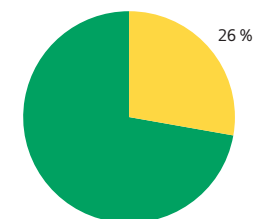
Jämställdhet handlar även om att arbeta målinriktat för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön. Det bidrar till en god arbetsmiljö fri från diskriminering och till positiva effekter för hela verksamheten. Dessutom ger det fler perspektiv, mer kreativa lösningar, bättre kundanpassning och ett starkare varumärke.

I Apotekets styrelse är hälften av de bolagsstämmovalda ledamöterna män och i företagsledningen är fyra personer av sju män.

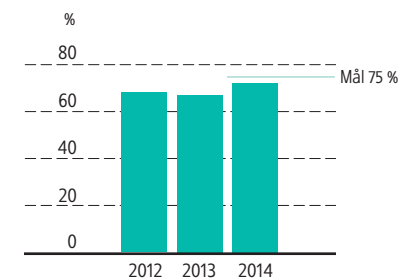
ANDEL MÄN AV MEDELANTAL ANSTÄLLDA

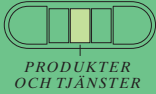
ANDEL MEDARBETARE FÖDDA I ANNAT LAND ELLER MED MINST EN UTRIKESFÖDD FÖRÄLDER

MOTIVERADE MEDARBETARE

Motivationen har ökat jämfört med föregående år, vilket tyder på att medarbetarsatsningarna har fått avsedd effekt.

Läkemedel och noga utvalda hälsoprodukter

För att möta kundernas önskemål och behov har Apoteket ett brett sortimentet av läkemedel, hälsoprodukter och tjänster. Intresset för en hälsosam livsstil och skonsamma produkter som är tillverkade på ett ansvarsfullt sätt fortsätter att öka. Apotekets utbud av hälsoprodukter är noga kontrollerat och utvalt för kundernas hälsa.

Receptbelagda läkemedel, det vill säga de produkter som Apoteket är skyldiga att tillhandahålla, granskas ur hälso- och säkerhetssynpunkt av Läkemedelsverket som även granskar receptfria läkemedel. Produkter som inte är läkemedel granskas enligt Apotekets kvalitetskontroll. Våra tjänster kvalitetssäkras genom medarbetarnas kompetensutveckling, kalibrering av utrustning samt genom externa experters granskning av tjänsternas utförande.

Apoteket har under året satsat på att informera kunderna om företagets omfattande kvalitetskontroll. Produkter som inte är läkemedel genomgår en kontroll i sex olika steg innan de tas in i sortimentet. Dessutom gäller vår kvalitetsgaranti på dessa produkter. Om kunden inte är nöjd ger vi pengarna tillbaka.

GRANSKNING AV LEVERANTÖRER

Apoteket granskar leverantören redan i kvalitetskontrollens andra steg. Samtliga nya leverantörer av hälsoprodukter granskas för att säkerställa att det går ansvarsfullt till redan i fabriken. Även produkterna i den receptfria serien Apofri, som ursprungligen togs fram speciellt för Apoteket, genomgår leverantörskontroll.

Produkter som inte är läkemedel granskas i sex steg innan de får en plats på apotekshyllan:

1 LEVERANTÖRSKONTROLL

Alla leverantörer måste följa Apotekets uppförandekod och leva upp till stränga krav på kvalitet, miljö och etiskt ansvar. Vi kontrollerar regelbundet samtliga leverantörer av egna märkesvaror, ofta på plats i deras egna fabriker.

2 BEHOVSKONTROLL

Alla produkter vi säljer ska på ett eller annat sätt göra det enklare att må bra. Vi kontrollerar att produkten verkligen behövs och gör nytta.

3 FUNKTIONSKONTROLL

Med hjälp av experter och konsumentpaneler kontrollerar vi att produkten fungerar som den ska och är märkt på rätt sätt. Om leverantörernas effektstudier inte är tillräckliga begär vi ytterligare information eller tackar nej till produkten.

4 SKONSAMHETSKONTROLL

Produkten ska vara så skonsam som möjligt med bibehållen funktion. Vi synar alla ingredienser för att minimera risken för till exempel allergi, irritation eller hormonstörning.

5 MILJÖKONTROLL

Både våra egna och oberoende experter kontrollerar att produkten belastar miljön i minsta möjliga omfattning. Dessutom ska produkten ha en bra förpackning som kan återvinnas.

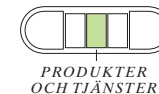
6 KOMPETENSKONTROLL

Alla som arbetar på våra apotek måste ha den kompetens som krävs för att ge råd kring våra produkter. Därför utbildar vi medarbetarna löpande samt testar deras kunskaper regelbundet.

KVALITETSGARANTI

Vi på Apoteket gör allt i vår makt för att säkerställa att produkterna i apotekshyllorna är av bästa kvalitet. Men kunden är det tuffaste testet och givetvis får kunden pengarna tillbaka om kunden inte är nöjd, oavsett skäl.

APOTEKETS KVALITETS- KONTROLL I RAMPLJUSET

Apotekets kvalitetskontroll lyftes fram i en kampanj under året. Den beskrev hur kontrollen går till och vilka krav vi ställer på leverantörer och produkter. Med kampanjen ville vi visa att Apoteket ligger i framkant och erbjuder ett sortiment av hälsoprodukter som är noga kontrollerat – från fabrik till apotekshylla.

KOLL REDAN I FABRIKEN

Bo Zetterlund på Apoteket ansvarar för att godkänna produkter och leverantörer. Under 2014 gjordes 14 platsbesök hos leverantörer.

Hur vet Apoteket att det går ansvarsfullt till hos leverantörerna?

Vi ställer krav vad gäller kvalitet, miljö och etik på alla leverantörer av hälsoprodukter och det receptfria sortimentet genom vår uppförandekod. Vi gör också regelbundna leverantörsbesök, både annonserade och oförberedda.

Hur går en leverantörs- granskning till?

Vi kontrollerar dokumentation över exempelvis tillverkningsprocessen och de anställdas arbetsvillkor. Vid behov besöker vi produktionsanläggningen för att säkerställa efterlevnad.

Vad händer om en leverantör inte håller måttet?

I första hand försöker vi få dem att jobba mer hållbart – det är bättre för alla parter. Det kan handla om att förbättra miljöarbetet eller arbetsförhållanden. Det hela är ett långsiktigt arbete. Om det ändå inte funkar kan vi välja att inte ta in en viss produkt i sortimentet eller säga upp hela avtalet med leverantören.

Det är viktigt att leverantören lever upp till Apotekets högt satta krav för att kunderna ska kunna handla med gott samvete. Granskningen är uppdelad i tre delar: kvalitet, miljö samt sociala och etiska krav. Kraven är sammanställda i Apotekets uppförandekod vilken alla leverantörer ska godkänna och följa. I första hand får leverantören svara på frågor. Om det behövs görs en granskning på plats i produktionsanläggningen.

Under året har vi tagit ett steg längre i vårt arbete med leverantörsledet. Vi har inlett en dialog med leverantörerna av receptbelagda läkemedel för att säkerställa att de agerar ansvarsfullt med hänsyn till människa och miljö.

SKONSAMT FÖR MÄNNISKA OCH MILJÖ

Det fjärde och femte steget i kvalitetskontrollen handlar om att våra produkter ska vara skonsamma för både människa och miljö. Alla ingredienser kontrolleras för att minimera risken att produkten orsakar exempelvis allergi, irritation eller hormonstörning. Apotekets experter kontrollerar även att produkten belastar miljön så lite som möjligt. Ämnena ska vara lätt nedbrytbara och inte ansamlas i naturen. De ska inte heller vara giftiga för vattenlevande organismer. Produkten ska också ha en förpackning som kan återvinnas.

I en av årets kampanjer ”Här är ditt badrumsskåp” bedömde Apotekets experter om produkterna i fyra kända bloggares badrumsskåp skulle klara stegen funktion, skonsamhet och miljö i Apotekets kvalitetskontroll. Syftet var att informera om till exempel färgämnen, rengörande medel, parfymers och konserveringsmedel. Vi bjöd också in till dialog där konsumenterna ställde frågor om produkt ingredienser som besvarades av våra experter. Av de cirka 500 frågor som kom handlade många om hår- och hudvårdsprodukter, solkräm och tandkräm.

SKÄRPSTA KRAV FÖR INGREDIENSER

Apotekets guide för produktgodkännande skickas till våra leverantörer och finns även på apoteket.se. Guiden tydliggör vilken information vi behöver för att godkänna tillverkningen och produkten samt vilka ingredienser som inte godkänns. För att ytterligare skärpa kraven fasar vi ut flera produkter med olämpliga ämnen under perioden 2014-2015. I vår guide framgår att det rör sig om cykliska silikoner som påverkar reproduktionsförmågan negativt och konserveringsmedlet Kathon som har negativa miljöeffekter och kan orsaka livslång allergi. Även mikroplaster fhas ut eftersom de har negativa effekter på vattenlevande organismer.

APOTEKETS EGNA MÄRKESVAROR

Utöver de externa varumärken som Apoteket säljer finns också egna märkesvaror. Sortimentet av dessa noga utvalda och prisvärda alternativ utvecklas ständigt för att möta kundernas behov.

APOTEKET

Funktion varje dag
Apotekets bassortiment med effektiva och skonsamma produkter som till exempel tvål, tandkräm, självtester, plåster och kosttillskott. Sortimentet består av funktionella produkter som gör det enklare för kunden att må bra.

APOLIVA

Skönhetsvård med noga kontrollerat innehåll
Apotekets sortiment inom kvinnlig skönhetsvård med sköna, effektiva och skonsamma produkter. Sortimentet inkluderar flera serier för olika skönhetsbehov, från ansiktskrämer och makeup till hudlotion och oparfymmerade hårprodukter.

FÖRSVARETS HUDSALVA

Hudvård för en aktiv livsstil
Försvarets Hudsalva tog Apoteket en gång fram i samarbete med svenska försvaret. Syftet var att utveckla en praktisk och multifunktionell salva som kunde förebygga skavsår och skydda huden mot kyla. Idag inkluderar serien flera olika produkter för torr hud.

APOTEKET FORMULA

Extra höga krav på funktion
Apotekets spjutspetsmärke med produkter för exempelvis tand- och munhälsa, för torr och känslig hud samt olika behovsanpassade kosttillskott. Produkterna är ofta utvecklade i nära samarbete med ledande experter.

C/O RECIPE FOR MEN

Hudvård för aktiva och medvetna män
Apotekets serie för mäns hudvård, utvecklad i samarbete med det svenska hudvårdsföretaget Recipe for Men. I serien ingår produkter som till exempel rakgel, aftershave, rengöring och ansiktskrämer.

Ständigt förnyat produktsortiment

GENOM ATT ERBJUDA ett ständigt växande och förnyat sortiment av receptfria läkemedel och andra hälsoprodukter kan Apoteket hjälpa allt fler kunder att vårda sig själva och förebygga ohälsa. När kunden köper receptfria läkemedel på apotek ger vi råd kring hur produkterna bör användas.

I sortimentet finns även självtester som kunden kan använda för att få indikationer på, eller utesluta, vissa tillstånd innan hen söker vård.

Apoteket arbetar med starka och etablerade produktvarumärken i kombination med egna märkesvaror. Nytt i produktsortimen-

tet under året var till exempel hälsosamma livsmedel, sportnutrition, hjälpmedel, nya hudvårdsserier och spa-serier.

Inom det receptfria sortimentet är Apofri ett prisvärt och uppskattat alternativ. I serien finns basprodukter som exempelvis värktabletter, allergimedicin och nässpray. Under året lanserades flera nya sluta röka-produkter i denna serie. Produktserien är framtagen för Apoteket men säljs numera av ytterligare en apoteksaktör.

Många av våra kunder använder vitaminer och andra kosttillskott som ett komplement till sin kost. Vårt egna varumärke ”Apoteket” var under 2014 marknadsledare i denna kategori.

utmärkelse

Apoteket tilldelades pris som **Sveriges grönaste varumärke i apoteksbranschen** och kom på femte plats av samtliga varumärken i en undersökning av Differ.

94

procent av leverantörerna av receptfria läkemedel och hälsoprodukter har skrivit under Apotekets uppförandekod. Det har även 18 procent av leverantörerna av receptbelagda läkemedel och 30 procent av de avtalsbundna leverantörerna av indirekt material.

LÄKEMEDEL BIDRAR TILL BÄTTRE HÄLSA

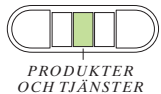
Kärnan i Apotekets verksamhet är försäljning av läkemedel. De bidrar till en bättre hälsa och i flera fall till ökad livslängd. Förskrivaren inom hälso- och sjukvården har en viktig roll när det gäller att ställa rätt diagnos och förskriva läkemedel. Apoteken har ett ansvar för att rätt person får rätt läkemedel i rätt dos. Det är också viktigt att vissa läkemedel hanteras korrekt vad gäller temperatur. Apoteken spelar en viktig roll för att kunden ska använda läkemedlet på rätt sätt och därmed få bäst effekt av sin läkemedelsbehandling. Samtliga apotek är skyldiga att i många fall byta ut det förskrivna läkemedlet mot ett för kunden billigare alternativ med likvärdigt innehåll. Detta görs för att minska läkemedelskostnaderna för både individen och samhället.

INDIVIDANPASSADE LÄKEMEDEL OCH DJURLÄKEMEDEL

Apoteket säljer licensläkemedel och bereder individanpassade läkemedel som kunden inte kan få via läkemedelsindustrin. Cancerläkemedel och läkemedel med mycket kort hållbarhetstid är några exempel.

Apoteket erbjuder också djurläkemedel och specialfoder till avtalskunder som veterinärer och professionella djurägare.

Tjänster för ett liv i hälsa

APOTEKET ERBJUDER TJÄNSTER till vården, företag och privatpersoner. Syftet med tjänsterna är att göra det enklare för kunderna att må bra och öka patientsäkerheten. Läkemedelsrådgivning och Apotekets Hälsokoll är ett par av de rådgivningstjänster som erbjuds privatpersoner. Vården erbjuds tjänster som läkemedelsleveranser till sjukhus och boenden, dosförpackade läkemedel, förfyllda sprutor, kliniska prövningar och kvalitetsgranskningar. Vårdens utmaning att erbjuda vård med hög patientsäkerhet till en lägre kostnad kräver att Apoteket som leverantör ständigt utvecklar och effektiviserar sina tjänster.

SÄKER DOSERING MED APODOS

Antalet personer som får dosförpackade läkemedel minskar i Sverige trots att behovet växer i takt med en allt äldre befolkning som använder många läkemedel. Det är en trend som Apoteket vill vända. Apodos är Apotekets tjänst för dosförpackade läkemedel. Tjänsten vänder sig till alla som tar flera läkemedel dagligen och behöver hjälp med sin läkemedelshantering. Det gäller patienter inom slutenvård och kommunal omsorg samt de som bor hemma. Apodos är mer än bara påsar med läkemedel. Tjänsten ökar patientsäkerheten genom att rätt person får rätt läkemedel i rätt dos. Apodos gör också läkemedelshantering enklare, frigör tid och spar pengar för vården samt bidrar till en minskad kassation av läkemedel. Beslutet om en patient ska få Apodos fattas

22 800

hälsokoller har Apotekets hälsokollsfarmaceuter gjort sedan starten 2010.

av den förskrivande läkaren. Apoteket hade vid utgången av 2014 uppdrag i elva landsting och regioner om försörjning av dosförpackade läkemedel.

EFFEKTIV LÄKEMEDELSFÖRSÖRJNING

Apoteket ansvarar för leveranser av läkemedel till flera landsting och sjukvårdsinrättningar. I tjänsten ingår distribution av läkemedel och läkemedelsnära produkter. Apoteket säkerställer att livsnödvändiga läkemedel finns på plats när de behövs med fokus på hög säkerhet för både patient och vårdpersonal.

FÖRFYLLEDA SPRUTOR

Förfyllda sprutor är ett säkrare alternativ till att vårdpersonalen gör i ordning sprutor manuellt. Patienten får rätt dos och personalen behöver inte oroa sig för att dosera fel eller utsätta sig för farliga ämnen. Apotekets sprutor är spårbara och genomgår en farmaceutisk kontroll.

APOTEKETS HÄLSOKOLL GER SAMLAD HÄLSOBILD
Apotekets Hälsokoll har tagits fram i samar-

bete med Apotekets medicinska expertråd och med stöd av Europeiska hjärtläkarförbundet. Hälsokollen erbjuds privatpersoner och företag och organisationer som vill arbeta förebyggande med sina medarbetares hälsa. Tjänsten lyfter fram individens möjligheter att påverka sina vanor för att må bra och på sikt minska risken för hjärt-kärlsjukdom. I Hälsokollen ingår en hälsoenkät, mätning av blodtryck, blodsocker, kolesterol och midjemått samt en vetenskapligt baserad riskbedömning. Kunden har ett samtal med en specialutbildad farmaceut om värden, vanor, motivation och rekommendationer kring en fortsatt hälsosam livsstil.

MOTIVERANDE SAMTAL PÅ APOTEK

Apoteket har under 2014 genomfört omkring 1500 samtal med användare av utvalda diabetes- och blodfettssänkande läkemedel på uppdrag av läkemedelsindustrin. Syftet med samtalen är att farmaceuten ska motivera kunden att följa sin ordination och fullfölja sin läkemedelsbehandling. På så vis får kunden större möjlighet att få effekt av sina mediciner och må bättre.

APODOS FÖR SÄKRARE ANVÄNDNING AV LÄKEMEDEL

Sandra af Winklerfelt är läkare och specialist i allmänmedicin på Akademiskt primärvårdscentrum i Stockholm.

Varför rekommenderar du Apodos till dina patienter?

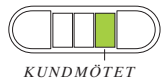
För att det är betydligt lättare att hantera dospåsar än dosetter, speciellt om man har många läkemedel. Det kan kännas tryggt för patienten och hans eller hennes anhöriga.

Vad innebär det för vårdpersonalen?

Även för dem är det säkrare, och innebär mindre arbete, än att dosera manuellt i dosetter. På en

tidigare arbetsplats gjorde vi en riskanalys då vi jämförde Apodos med dosettindelning. När sjuksköterskorna ska dosera manuellt är det stor risk för förväxlingar eller att dosetten öppnas och något läkemedel trillar ut. Riskerna minskade radikalt med Apodos så jag ser det som en patientsäkerhetsfråga.

Med dosförpackade läkemedel får man en överblick över patientens läkemedel som alla vårdgivare kan komma åt. Vårdgivaren kan se patient-id, vilka läkemedel och när de ska tas även på själva påsen, vilket gör det spårbart. Det blir också lättare att upptäcka eventuella missade doser.

Kundens behov är centrala för kundmötet

Rätt vara på plats, generösa öppettider, flera köpkanaler och pålitlig rådgivning bygger ett värdeskapande möte med kunden. Det förutsätter kompetenta medarbetare, bra sortiment, effektiv inköpsplanering och punktliga transporter.

Flexibilitet i kundmötet är en förutsättning för att kunna möta kundens olika behov. Apotekets kunderbjudanden behöver möta både det växande hälsointresset i samhället och den ökande ohälsan hos vissa grupper av individer. Vi är måna om att våra kunder ska vara nöjda med våra erbjudanden och vår service och kommer därför att följa upp andelen nöjda kunder mer målmedvetet med start 2015.

ENKELT ATT FÅ TAG PÅ LÄKEMEDEL

Hög tillgänglighet till läkemedel är en viktig fråga för Apoteket. Vi har 370 apotek över hela landet och under året har vi fortsatt utveckla dessa genom ombyggnationer och nya delar i butikskonceptet. Några apotek har flyttat till bättre lägen. Öppettiderna har utökats med sammanlagt 1 100 timmar per vecka vilket motsvarar ungefär 20 nya medelstora apotek.

Vi har även 671 ombud vilka spelar en viktig roll för tillgängligheten till läkemedel i lands- och glesbygd.

Apoteket har under året marknadsfört möjligheterna att handla läkemedel och andra hälsoprodukter via olika kanaler, till exempel i mobilen eller på apoteket.se. Förutom leverans hem eller till ett boende kan kunden välja att hämta ut paketet

på något av våra apotek eller hos ett ombud. Det är även möjligt att beställa läkemedel och hälsoprodukter via telefon eller mejl. Vi erbjuder också kunden att prenumerera på sina läkemedel. Satsningen på ökad tillgänglighet har mottagits väl av kunderna vilket syns bland annat på antalet e-handelsbeställningar på apoteket.se, som ökade med elva procent under året.

TILLGÄNGLIGHET TILL LÄKEMEDEL I VÅRDEN

Tillgänglighet för vården handlar om kostnadseffektiva och punktliga leveranser som säkerställer att patienter får sina läkemedel i rätt tid. Apoteket hade vid utgången av 2014 avtal om leveranser till 15 av Sveriges 21 landsting och regioner. Apoteket har dessutom avtal med 13 landsting och regioner om tillverkning av specialläkemedel och farmaceutiska tjänster. Vi tillhandahåller även tjänsten Läkemedelsservice till sjukhusens avdelningsförråd. Tjänsten innebär skötsel av förråden och att se till att rätt läkemedel finns tillgängliga i rätt mängd på vårdavdelningen.

Lagerverksamheten vid Apotekets sjukhusapotek i Malmö och Lund har under året flyttats till en försörjningsenhet med större lagerkapacitet. Detta gör att sjukvården får tillgång till ett bredare sortiment och högre servicegrad.

utmärkelse

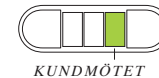
Apotekets kom på delad andraplats i undersökningen *Omni-channel Retail 2014* genomförd av Avenia.

FÖRBÄTTRAR BARNNS HÄLSA TILLSAMMANS MED BRIS

Apoteket vill stödja arbetet för att unga personer i Sverige ska må bättre.

Under året har en andel av försäljningen av utvalda produkter gått till en ny samarbetspartner, Bris – Barnens rätt i samhället. Bris ger stöd och hjälp till utsatta barn och unga i Sverige. Bland annat kunde kunderna köpa fjärlsberlocker för att stödja Bris viktiga arbete. Samtliga intäkter från berlockförsäljningen gick till Bris. Apoteket valde dessutom att skänka en del av årets medarbetarjulkapp, 50 kronor per medarbetare, till Bris.

Genom att göra det enkelt att få tag på läkemedel vill vi bidra till att fler människor får full nytta av sina läkemedel. Kunden väljer själv det beställnings- och leveranssätt som passar bäst.

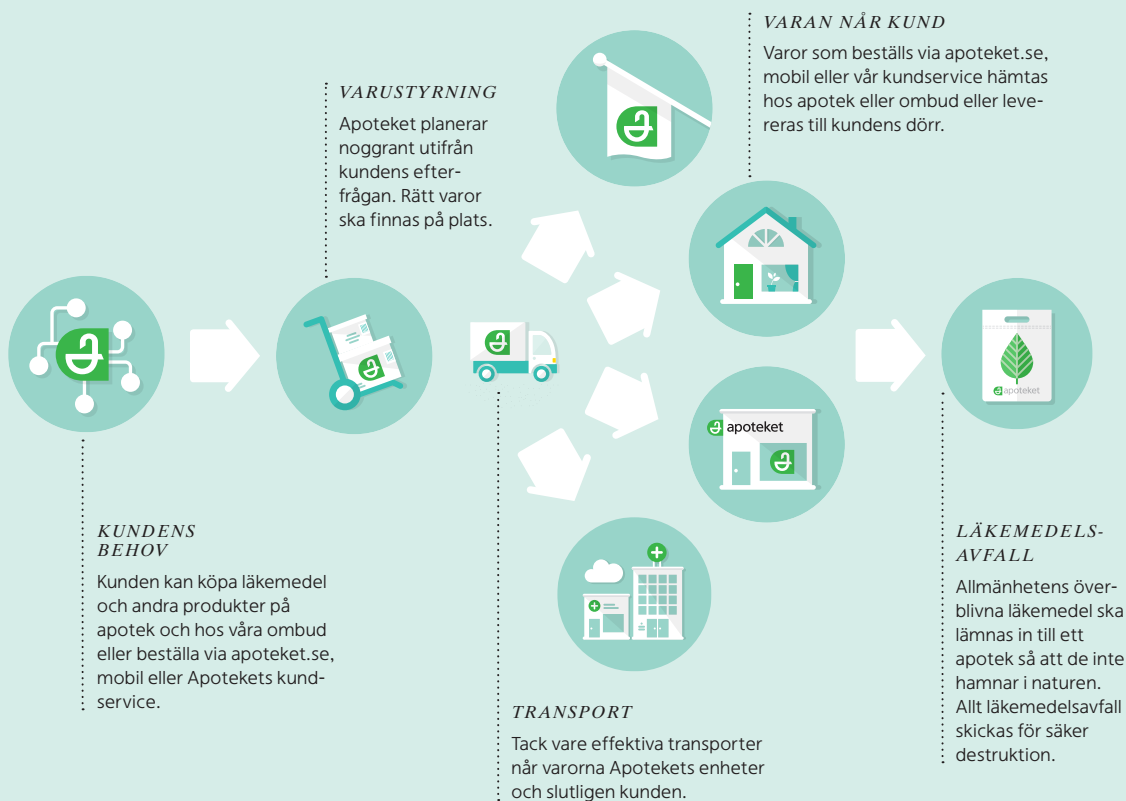
APOTEKET BIDRAR TILL CANCERFORSKNINGEN

Sedan år 2006 samarbetar Apoteket med Cancerfonden. För oss är det naturligt att hjälpa till i kampen mot cancer då våra medarbetare möter drabbade i sitt dagliga arbete. Vi tillverkar dessutom cancermedicin på sjukhus runt om i landet. Vårt bidrag till cancerforskningen kan ge nya och bättre läkemedel. Under året samlade vi tillsammans med våra kunder in 6,4 miljoner kronor i samband med Rosa bandet-kampanjen.

KVALITET I KUNDMÖTET

Det viktigaste i kundmötet är att kunden får den tjänst, produkt eller rådgivning som kunden behöver. Under året har vi arbetat för att på olika sätt frigöra mer tid för medarbetaren i samband med expediering. Denna tid kan ägnas åt att ge råd om hur kunden ska använda sina läkemedel. I kunddialogen ställer medarbetaren frågor om besvär för att bedöma om kunden kan använda receptfria läkemedel eller andra produkter för att vårda sig själv. Vid allvarliga besvär hänvisas kunden till sjukvården.

Ambitionen är att kundmötet alltid ska utföras med höga krav på kundens hälsa och säkerhet. Om fel trots allt inträffar vidtar vi nödvändiga åtgärder för att se till att felet inte sker igen. Särskilt allvarliga fel rapporteras till Inspektionen för vård och omsorg. Under året var andelen inträffade fel av antal receptexpeditioner 0,07 promille. Totalt sex av felen klassades som allvarliga.

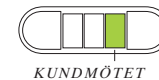
Rätt vara till rätt kund i rätt tid

DET VIKTIGASTE FÖR Apoteket är att våra kunder har tillgång till rätt produkter och tjänster på rätt plats och i rätt tid. Det kräver noggrann koordinering – från kundbehov och beställningskanaler till inköpsplanering, kvalitetskontroll, transport och placering på apotekshyllan. Vårt ansvar kvarstår dessutom efter kundens konsumtion. Vi ser till att alla överblivna läkemedel som lämnas in på våra apotek skickas till säker destruktion för miljöns skull.

TRANSPORTER MED HÄNSYN TILL KUNDEN OCH MILJÖN

Varje dag transporteras Apotekets produkter från grossistlager runt om i Sverige till våra försörjningsenheter där de sorteras och sampackas inför leverans till slutdestinationen. Därefter transporteras produkterna till våra apotek och ombud. Många produkter levereras hem till de kunder som beställt via apoteket.se eller till de sjukhus och vårdinrättningar som beställt läkemedel åt sina patienter.

Transporterna är en källa till koldioxidutsläpp. Vår ambition är att i samverkan med kunder och transportörer ständigt utveckla och effektivisera transportlösningarna för att minska utsläppen. De totala koldioxidutsläppen från varustransporterna var under året 4 443 ton. Minskningen från föregående år beror främst på årets översyn av beräkningsmetoder. Andra betydande utsläppskällor är tjänsteresor, el och uppvärmning. Läs mer på sidorna 86–87.

Apoteket fick utmärkelsen *Bästa serviceföretag i apoteksbranschen* enligt ServiceScore 2014.

NÄRA SAMARBETEN MED TRANSPORTÖRERNA

Vi har störst möjlighet att påverka transportflödena från Apoteket till kunderna. Här väljer vi medvetet att samarbeta endast med transportörer som bidrar till kostnadseffektiva och miljöanpassade lösningar. Den löpande dialogen med befintliga transportörer är viktig för att samarbetet ska utvecklas i positiv riktning. Under 2014 har samtal inletts med samtliga transportörer om Apotekets ambition att öka andelen fordon med miljöklass Euro 5 eller högre. Syftet är att minska den negativa miljöbelastningen vilket ligger i vårt, sjukvårdens och transportörernas gemensamma intresse.

STABILARE LEVERANSER NÄRMARE KUNDEN

Apoteket har under året slutfört ett projekt för att effektivisera och höja kvaliteten på leveranserna till apoteken. Det nya samarbetet med läkemedelsdistributören Tamro väntas innebära effektivare och stabilare leveranser. Förändringen innebär också att antalet grossistlager för Apotekets produkter ökar från ett till tre. Det gör att vi kommer närmare kunden och kan erbjuda snabbare leveranser. Under början av 2015 ska effekterna av det nya samarbetet utvärderas.

VI DELAR KUNDERNAS INTRESSE FÖR LÄKEMEDEL OCH MILJÖ

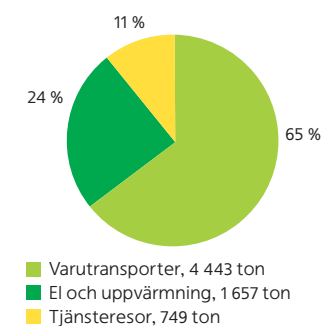
Allt fler kunder efterfrågar produkter som tar hänsyn till miljön. Läkemedel bidrar till ett liv i hälsa men påverkar samtidigt miljön

negativt. Utsläpp av läkemedelsrester vid tillverkning kan leda till miljö- och hälsoproblem. I lågkostnadsländer som Kina och Indien har höga koncentrationer av läkemedel uppmätts i avloppsvattnet från läkemedelsfabriker. Det ökar risken bland annat för antibiotikaresistens. För att minska miljöpåverkan vid tillverkning har Apoteket inlett en dialog med läkemedelstillverkarna under året. Målet är att öka andelen som undertecknat Apotekets uppförandekod, där miljöhänsyn ingår.

När läkemedel används passerar aktiva substanser kroppen och reningsverket utan att förändras. De påverkar därför levande organismer när de släpps ut i miljön. Genom rådgivningen i kundmötet kan vi hjälpa våra kunder att använda sina läkemedel på rätt sätt och därmed bidra till att mängden läkemedelsrester i naturen minskar.

Om överblivna läkemedel kastas i hushållsavfallet eller spolas ner i avloppet kan de hamna i naturen. Därför är det viktigt att de lämnas in på apotek. Vi tar emot läkemedelsavfall både från allmänheten och från de vård- och företagskunder som vi har avtal med. Allt läkemedelsavfall skickas för säker destruktion vid särskilda förbränningsanläggningar. Under året ökade mängden läkemedelsavfall från 378 till 426 ton. Mängden farligt avfall uppgick till 18 ton vilket ligger på ungefär samma nivå som föregående år. Läs mer på sidan 86.

KOLDIOXIDUTSLÄPP

426

ton läkemedelsavfall skickade Apoteket för säker destruktion under året.

Apoteket vill bidra till ett mer hälsosamt liv

Apotekets ambition är att göra det enklare att må bra så att allt fler människor kan leva ett hälsosamt liv.

Intresset för hälsa och att ta hand om och vårda sig själv är större än någonsin. Många vill ha hjälp med att förändra sina levnadsvanor och må bra. Kunden vill ha prisvärda och kvalitetssäkrade produkter och tjänster som ska vara enkla att handla på det sätt som passar kunden bäst.

Våra medarbetares kunskap om läkemedel och hälsa bidrar till en bättre läkemedelsanvändning. De är också ett stöd till kunder som strävar efter att må bra eller önskar råd för god vård av anhöriga. Apotekets styrka bygger på ett stort engagemang för kundernas behov och en omtänksam rådgivning. För att möta kundernas behov strävar vi efter att vara lyhörda, flexibla och arbeta nära våra kunder. Vi vill göra det enkelt för dem att handla sina läkemedel och hälsoprodukter hos oss. Vi tar även ansvar för hur våra produkter påverkar människor och vår miljö.

Varje dag arbetar vi för att göra skillnad, både för den enskilda människan och för vårdgivarna som ska säkerställa en god vård för sina patienter. Vi vill helt enkelt vara kundens bästa partner för ett hälsosamt liv.

LIVSVIKTIGA LÄKEMEDEL TILL HARRY

Harry Olsson är drygt ett år gammal och bor med pappa Jonas, mamma Therese och storasyster Ester i Uppsala. Harry har sedan födseln fått specialtillverkad kost, så kallad total parenteral nutrition, från Apotekets sjukhusapotek i Uppsala.

Varför behövde Harry specialkost?

Harry fick tarmvred när han var tolv dagar gammal. Stora delar av tunntarmen fick då opereras bort. Han har något som kallas kort-tarmssyndrom. Det gör att hans tarm inte kan ta upp tillräckligt mycket näring för att han ska växa och utvecklas ordentligt.

Vad var det för specialkost han fick och på vilket sätt hjälpte den honom?

Han fick ett individuellt designat näringsdropp för att kompensera att hans tarm inte kunde ta upp näring tillräckligt bra. Näringsdroppet innehöll alla de ämnen som han behövde, till exempel socker, salter, proteiner, fetter, mineraler och vitaminer i noga avvägd mängd och koncentration. Detta var initialt livsnödvändigt för honom innan hans tarm började anpassa sig för näringsupptag.

Vad innebär parenteral?

Parenteral tillförsel innebär att näringen inte får passera mag- och tarmkanalen. För Harrys del innebar det att han fick en stor del av sin näring via intravenöst dropp i en central venkateter, en tunn slang.

Hållbarheten för dessa påsar med näringsdropp är kort och de tillverkas löpande. Hur fick ni dem?

Eftersom vi bor i Uppsala hämtade vi droppåsarna på Apotekets sjukhusapotek en till två gånger i veckan. Under sommaren fick vi påsarna levererade till de olika platserna vi besökte. Då skötte Posten distributionen med kylväskor.

Har Harry börjat äta vanlig mat nu?

Harrys utveckling har varit mycket positiv och redan efter ett par månader kunde en del av näringsdroppet tas bort och ersättas med vanlig föda, bröstmjölk ersättning. Ju längre tiden gick kunde droppet successivt fasas ut och ersättas med mat. Idag är droppet helt borttaget och Harry äter vanlig mat.

Ni besökte Apotekets tillverkningsenhet i Uppsala i slutet av förra året. Hur kommer det sig?

Vi blev tillfrågade om vi ville berätta om hur det var att ha ett barn som är beroende av parenteral nutrition och hur vår vardag fungerar. Vi ville gärna komma förbi, eftersom vi har varit väldigt nöjda med den service och flexibilitet som de visat.

Ingegerd Granberg, teamchef för Apotekets tillverkningsenhet vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, berättar att besöket av Harry och hans familj var uppskattat. Hon menar att medarbetarna har tät kontakt med sjukvården och ofta direkt med kunden eller anhörig via telefon men träffar dem tyvärr sällan.

”Ibland händer att vi får läsa reportage om någon kund i tidningen och då blir vi glada att se att de efter omständigheterna mår bra.”

På sjukhusapoteket tillverkas individanpassade läkemedel av många olika slag. Det kan handla om en patient som inte tål ett ämne i skyddshöljet på en kapsel eller en kund som behöver läkemedel med väldigt kort hållbarhet och därför tillverkas det löpande. När det gäller läkemedel eller livsmedel till barn som växer måste ibland receptet, det vill säga sammansättningen av de ingående ämnena ändras flera gånger i veckan.

Dessa läkemedel tillverkas av olika skäl inte i läkemedelsindustrin men behövs ändå och Apoteket tillverkar dem därför utifrån varje enskild kunds behov. Tillverkningsmiljön är steril och personalen använder speciella skyddskläder för att damm- och smutspartiklar inte ska komma i kontakt med läkemedlen. Vissa läkemedel, till exempel beredningar av cytostatika och nuklearmedicin, kräver speciell utrustning och säker hantering då de är hälsovådliga vid kontakt. Många kunder är helt beroende av vad Ingegerd och hennes kollegor gör.

”Jag tycker att jag har ett fantastiskt och viktigt jobb”, säger Ingegerd Granberg. ”Det känns bra att kunna hjälpa till.”

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Apoteket AB (publ), org nr 556138-6532, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 1 januari–31 december 2014. Bolaget har sitt säte i Solna.

Apoteket ägs av svenska staten och förvaltas av Näringsdepartementet. Verksamheten bedrivs enligt marknadsmissiga villkor och krav.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER 2014

- Apoteket får förlängt uppdrag att till och med den 30 juni 2015 behålla befintliga apoteksombud.
- Apoteket inleder samarbete med läkemedelsdistributören Tamro för att effektivisera leveranserna till apoteken.
- Apoteket vinner upphandling för dosförpackade läkemedel i Västra Götalandsregionen och i Region Halland.
- Apoteket beslutar i november 2014 om förändringar i organisationsstrukturen för att ännu bättre kunna möta konkurrens.
- Apoteket minskar medelantalet anställda från 3 899 vid ingången av 2014 till 3 474 vid utgången av 2014.

Marknad

KONSUMENTMARKNADEN DEFINIERAS SOM sammanlagd försäljning från apoteken, distanshandeln, dos originalförpackningar samt försäljning från djurapotek. Den sammanlagda försäljningen på konsumentmarknaden under 2014 uppgick till 35,7 miljarder kronor. Totalt ökade försäljningen med 4,5 procent under 2014.

23 NYA APOTEK PÅ KONSUMENTMARKNADEN

Vid årets slut hade Apoteket 370 apotek, lika många som vid årets ingång. Apoteket hade även ombudsverksamhet på 671 orter över hela landet. Under året ökade antalet öppenvårdsapotek från 1 302 till 1 325.

Apotekstätheten ligger på 7 400 invånare per apotek. Före omregleringen av apoteksmarknaden var apotekstätheten cirka 10 100 invånare per apotek.

FÅ NYA AVTAL PÅ VÅRDMARKNADEN

Under 2014 har det skett förhållandevis få upphandlingar på vårdmarknaden. Några landsting valde dock att förlänga befintliga avtal, till exempel landstinget i Östergötland som förlängde sitt nuvarande avtal om försörjningstjänster och tillverkning av specialläkemedel med Apoteket. Under 2014 vann Apoteket även upphandlingen om leveranser av dosförpackade läkemedel till 40 000 patienter i Västra Götalandsregionen och i Region Halland. Avtalet gäller från september 2015.

Upphandlingarna på vårdmarknaden kännetecknas generellt sett av prispress och är mindre omfattande än tidigare.

343

miljoner kronor var årets rörelseresultat.

3%

uppgick skuldsättningsgraden till vid årets slut.

3 474

var medelantalet anställda vid utgången av 2014.

Nettoomsättning och resultat

UNDER 2014 MINSKADE Apotekets nettoomsättning med 1,5 procent eller 280 miljoner kronor jämfört med föregående år och uppgick till 18 567 (18 847) miljoner kronor. Det var en följd av lägre leveransvolymerna på dosmarknaden då Apoteket hade färre avtal under 2014 jämfört med tidigare år.

INTÄKTSANALYS

För egendrivna butiker till privatpersoner ökade försäljningen av både receptförskrivna läkemedel och försäljningen av receptfria läkemedel och övriga hälsoprodukter. Nettoomsättningen ökade med 5,3 procent jämfört med föregående år och uppgick till 11 737 (11 141) miljoner kronor. Ökningen hänförs främst till ökad försäljning av dyra receptförskrivna läkemedel samt omsättningen från de franchiseapotek som under året övergick till att ingå i koncernen.

Nettoomsättningen till aktörer på vårdmarknaden minskade med 10,5 procent i jämförelse med föregående år och uppgick till 6 687 (7 468) miljoner kronor. Minskningen är hänförlig till försäljning av dosdispenserade då andra aktörer tagit över verksamhet i flera regioner och landsting.

RESULTAT

Rörelseresultatet för 2014 uppgick till 343 (354) miljoner kronor, vilket var en minskning med 11 miljoner kronor jämfört med föregående år. En högre försäljningsandel av dyra läkemedel med låg marginal och minskad parallellimport medförde en

lägre bruttovinstmarginal. Omstruktureringskostnader har belastat resultatet med 0 (44) miljoner kronor.

Av- och nedskrivningar uppgick till 165 (192) miljoner kronor.

RESULTAT EFTER SKATT

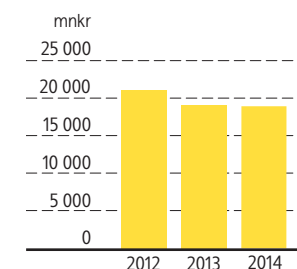
Resultat efter skatt uppgick till 371 (364) miljoner kronor vilket var högre än föregående år. Finansnettot förbättrades främst avseende finansnettot för pensioner som uppgick till 139 (87) miljoner kronor. Förbättringen beror på ökningen av nettotillgångarnas värde i Apotekets Pensionsstiftelse.

Lägre skuldsättning och billigare finansiering innebar förbättrat räntenetto. Skattekostnader uppgick till 110 (72) miljoner kronor vilket motsvarar en skattesats på 22,9 procent.

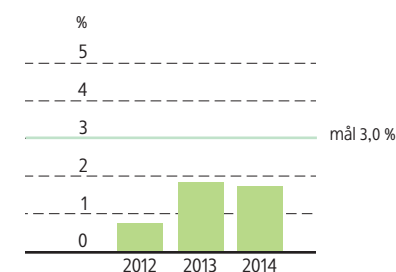
KASSAFLÖDE

Det operativa kassaflödet uppgick till -60 (860) miljoner kronor för perioden. Det negativa operativa kassaflödet förklaras delvis av höga skattebetalningar under året. Föregående års operativa

NETTOOMSÄTTNING

RÖRELSEMARGINAL

FÖRSÄLJNINGSSAMMANSTÄLLNING

Belopp i mnkr	Helår 2014	Helår 2013	Förändring %
Konsument ²	11 737	11 141	5,3
Vård & Företag ²	6 687	7 468	-10,5
Övrigt ¹	143	238	-40,0
Summa nettoomsättning	18 567	18 847	-1,5

1) Övrigt avser i huvudsak försäljning till franchisetagare

2) Enligt organisationsstrukturen 2014

kassaflöde påverkades positivt av en sänkning av kundfordringar under 2013. Kassaflödet från den finansiella verksamheten uppgick till 68 (-877) miljoner kronor. Det negativa kassaflödet föregående år var en följd av återbetalning av bankkulder.

Erhållen gottgörelse från Apotekets Pensionsstiftelse uppgick till 439 (690) miljoner kronor. Utbetalad utdelning uppgick till 150 miljoner (31) kronor.

Periodens kassaflöde uppgick till 8 (-17) miljoner kronor och likvida medel uppgick den 31 december 2014 till 44 (36) miljoner kronor.

INVESTERINGAR

Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar uppgick till 70 (135) miljoner kronor, varav huvuddelen utgörs av investeringar i it-stöd och ombyggnation av apotek. År 2014 har präglats av låg investeringstakt. Avyttring av anläggningstillgångar uppgick till 6 (23) miljoner kronor.

FINANSIELL STÄLLNING, LIKVIDITET OCH RÄNTABILITET

Det egna kapitalet uppgick den 31 december 2014 till 4 686 miljoner kronor, vilket var 297 miljoner kronor högre än vid årets ingång. Nettopensionstillgångarna ökade med 68 miljoner kronor. Apotekets skuldsättningsgrad uppgick till 3 (18) procent. Den

låga skuldsättningsgraden är framför allt en periodiseringseffekt som uppstår i och med att gottgörelse utbetalas till Apoteket i slutet av december. Soliditeten uppgick till 58,4 (56,3) procent. Räntabiliteten på sysselsatt kapital uppgick till 17,1 (16,3) procent och räntabiliteten på eget kapital till 7,8 (10,2) procent för den senaste tolv månadersperioden.

Nettolåneskuld uppgick till 56 miljoner kronor per den 31 december 2014 att jämföra med 285 miljoner kronor per den 31 december 2013. Minskningen beror på gottgörelse från Apotekets Pensionsstiftelse.

Moderbolaget

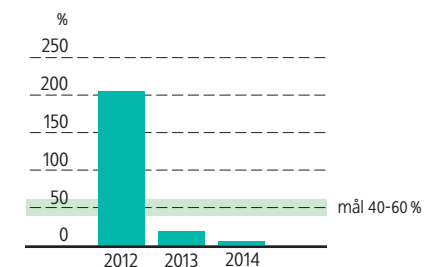
NETTOOMSÄTTNINGEN FÖR APOTEKET uppgick under 2014 till 18 567 (18 400) miljoner kronor. Ökningen förklaras huvudsakligen av ökad försäljning av receptförskrivna läkemedel. Rörelseresultatet uppgick till 511 (861) miljoner kronor. Det lägre rörelseresultatet beror till största del på att gottgörelsen från Apotekets Pensionsstiftelse minskade till 439 (690) miljoner kronor. Resultatet efter skatt uppgick till 437 (642) miljoner kronor.

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 8 (979)

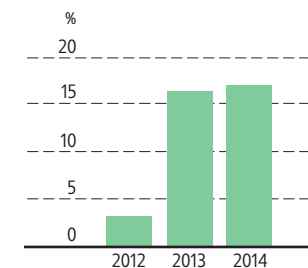
ANALYS AV FÖRÄNDRING RÄNTEBÄRANDE NETTOLÅNESKULD

mnkr	2014	2013
IB 1 januari	285	1 785
Operativt kassaflöde	60	-860
Utdelning	150	31
Gottgörelse	-439	-690
Övrigt	-	19
UB 31 december	56	285

SKULDSÄTTNINGSGRAD

RÄNTABILITET PÅ SYSSELSATT KAPITAL

NYCKELTAL, KVARTALSVIS

	2014:4	2014:3	2014:2	2014:1	2013:4	2013:3	2013:2	2013:1	2012:4
Nettoomsättning, mnkr	4 956	4 522	4 680	4 409	4 623	4 461	4 838	4 925	5 342
Rörelseresultat, mnkr	31	125	106	81	55	86	115	99	37
Rörelsemarginal, %	0,6	2,8	2,3	1,8	1,2	1,9	2,4	2,0	0,7

miljoner kronor. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -64 (-122) miljoner kronor.

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till 68 (-876) miljoner kronor. Periodens kassaflöde uppgick till 12 (-19) miljoner kronor. Apotekets innehav i aktier i dotterbolag har under året minskat med 230 miljoner kronor främst hänförligt till en nedsättning av aktiekapitalet i dotterbolaget Apoteket Farmaci AB. I samband med detta erhöll Apoteket även en koncernintern utdelning om 255 miljoner kronor.

HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE FÖR BEDÖMNING AV UTVECKLING, RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som redovisas för koncernen är också relevanta för moderbolaget.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

APOTEKETS VERKSAMHET ÄR liksom all affärsverksamhet utsatt för risker och osäkerhetsfaktorer som kan påverka bolagets förmåga att genomföra strategiska planer samt dess resultat och ställning. Apotekets riskhantering syftar till att identifiera risker som kan ha påverkan på verksamheten och förmågan att nå mål. För Apoteket handlar det om att förebygga kända risker samt att ha en beredskap för att hantera risker företaget kan utsättas för.

RISKANALYS

Efter den årliga genomgången av affärsplanen genomförs riskanalyser inom Apotekets olika verksamhetsområden. Dessa analyser sammanställs till en total riskanalys för företaget. Företagsledningen prioriterar sedan utifrån väsentlighet och sannolikhet så att cirka tio huvudrisker slutligen kvarstår. Analysen baseras på ekonomisk påverkan och sannolikhet. Den omfattar riskfaktorer med effekter på både kort och lång sikt där det beträffande ekonomisk påverkan även tas hänsyn till hållbarhetsrelaterade risker. Riskerna kategoriseras i omvärlds- och marknadsrisker, operativa risker och finansiella risker.

OMVÄRLDS- OCH MARKNADSRISKER

Omvärlds- och marknadsrisker avser externa händelser och förändringar som är kopplade till Apotekets omvärld och den marknad som företaget agerar på. För Apoteket utgörs dessa risker främst av marknads-

regleringar, ökad konkurrens och varumärkesrisker.

Svenska staten har genomfört ett antal utredningar för att kartlägga effekterna av omregleringen av apoteksmarknaden. Dessa utredningar kan påverka spelreglerna på apoteksmarknaden. Det finns en risk att marknaden fortsätter att regleras och Apoteket får fler begränsningar. Under 2014 har Sverige haft ett regeringsskifte med en viss politisk risk att Apotekets och branschens förutsättningar kan komma att påverkas.

Konkurrensen ökar på apoteksmarknaden. Branschen förändras genom samgåenden och nya nischade aktörer. Även nya kunderbidanden tas fram med nytt innehåll och en ny prisbild. Detta ställer allt högre krav på Apotekets förmåga till anpassning.

Apoteket arbetar aktivt för att sociala förhållanden hos tillverkarna av handelsvaror ska vara acceptabla. Vid brister i kvalitetsgranskningen finns risk för indragningar och produktansvar vilket kan påverka varumärket negativt.

KÄNSLIGHETSANALYS

	Beräknad effekt på resultatet, mnkr
1% förändring av nettoomsättning, förskrivna försäljning	85
1% förändring av nettoomsättning, egenvårdsförsäljning	25
1% förändring av lönekostnader inklusive sociala avgifter	20
0,25% förändring av diskonteringsränta vid beräkning av nuvärde för den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen	275
5% förändring i värdet på förvaltningstillgångarnas verkliga värde	550

OPERATIVA RISKER

Operativa risker utgörs av interna faktorer eller händelser som kan påverka förutsättningarna för att nå Apotekets uppsatta mål. Apotekets operativa risker består främst av it-förändringar, organisationsomställning och kostnadsstruktur.

Apoteket har en fortsatt hög förändringstakt av it-stöd vilket driver upp risken för att den beräknade affärsnyttan blir lägre än förväntat. Inom avtals- och dosaffären märker Apoteket tydligt att kostnadsläget är kritiskt för att vinna avtal. För att kunna möta kundernas förväntningar och nya förutsättningar på marknaden anpassar Apoteket sin organisation då förändringar ställer krav på nya och effektivare processer. Om det inte genomförs fullt ut ökar risken för att förändringen inte får den effekt som önskas.

FINANSIELLA RISKER

Med finansiella risker avses fluktuationer i företagets resultat och kassaflöde till följd av förändringar i räntenivåer, valutakurser, refinansierings- och kreditrisker.

Apoteket har ett stort pensionsåtagande som tryggas i Apotekets Pensionsstiftelse. Stiftelsens uppgift är att trygga arbetsgivarens pensionsåtagande genom att placera stiftelsens tillgångar på ett aktsamt sätt. Om värdet på tillgångarna i pensionsstiftelsen utvecklas negativt kan det medföra att Apoteket måste skjuta till kapital för att säkra tryggheten av pensionsåtagandet. För att säkerställa adekvat riskkontroll har stiftelsen ett tydligt

definierat riskmandat. Återrapportering från stiftelsen sker månadsvis. Apoteket har dessutom en finansiell risk avseende pensionsåtagandet och förändringar i aktuariella antaganden.

Apotekets verksamhet är i begränsad omfattning utsatt för valuta-, ränte- och kreditrisker. Försäljningen sker i stor utsträckning mot kort- och kontantbetalning. På avtalsmarknaden utgörs kunderna främst av kommuner och landsting. Sammantaget är kreditrisken låg. Den finansiella riskhanteringen styrs av Apotekets finanspolicy.

För mer information om den finansiella riskhanteringen, se not 21.

Hållbarhetsarbete inom fem målområden

APOTEKET VILL BEDRIVA verksamheten så att förutsättningar för långsiktigt värde skapas. Utöver de ekonomiska målen fokuserar Apoteket på hållbarhetsarbete inom fyra strategiska områden; hälsa, mångfald, sortiment och miljö. Det handlar om hälsa och mångfald bland både kunder och medarbetare, ett noga utvalt sortiment och ansvarsfulla leverantörsrelationer samt minskad miljöpåverkan från transporter och läkemedel. Under 2014 har styrelsen satt upp nya långsiktiga mål inom respektive målområde för att få ännu större effekt och driva engagemang i hela företaget.

Hållbarhetsarbetet utvecklas kontinuerligt. Mer information om hur vi fortsätter utveckla Apoteket till ett hållbart företag finns på sidorna 14–31.

En översikt över Apotekets mål finns på sidorna 12–13. Mer information om specifika mål och utfall finns på sidorna 82–89.

Medarbetare

MEDELANTALET ANSTÄLLDA FÖR 2014 uppgick till 3 474, vilket är en minskning med 425 jämfört med föregående år. Minskningen förklaras av att Apoteket har anpassat sin verksamhet till en mindre vård- och företagsaffär.

Under 2014 genomfördes flera satsningar i syfte att bidra till en bättre arbetsmiljö. Apoteket påbörjade också en satsning på ledarskap under året.

I årets medarbetarundersökning förbättrades resultatet på samtliga undersökta områden jämfört med föregående år.

Väsentliga händelser efter balansdagen

APOTEKETS NYA ORGANISATION trädde i kraft den 1 februari 2015. Med den nya strukturen ska Apoteket bättre möta konkurrens. Förändringen innebär en

samlad försäljningsorganisation och färre heltidstjänster inom centrala funktioner.

Stockholms läns landsting och Gotlands kommun förlängde den 1 februari dosavtalet med Apoteket i två år, till och med januari 2018. Avtalet gäller dosförpackade läkemedel till drygt 28 000 personer.

Riktlinjer gällande ersättning till ledande befattningshavare

PÅ ÅRSSTÄMMAN 2014 godkändes styrelsens förslag till riktlinjer som innebär att bolaget ska tillämpa de principer som beslutats av regeringen ”Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande” den 20 april 2009. Riktlinjerna omfattar ett antal vägledande principer.

Bolaget ska säkerställa att den totala ersättningen till ledande befattningshavare är rimlig och väl avvägd. Den ska även vara konkurrenskraftig, takbestämd och ändamålsenlig, samt bidra till en god etik och företagskultur. Ersättningen ska inte vara löneledande i förhållande till jämförbara företag utan präglas av måttfullhet. Detta ska vara vägledande också för den totala ersättningen till övriga anställda.

Bolaget ska säkerställa att ersättningarna till ledande befattningshavare följer de av stämman fastställda riktlinjerna. Baserat på de underlag, som legat till grund för styrelsens ursprungliga beslut om ersätt-

ning, samt med utgångspunkt i styrelsens bolagsstyrningsrapport, ska bolagets revisorer granska att beslutade ersättningsnivåer och övriga anställningsvillkor inte överskridits. Bolagets revisorer ska vidare årligen inför styrelsens bokslutssammanträde i särskild rapport till styrelsen redovisa sina iakttagelser beträffande ledande befattningshavares och övriga anställdas anställningsvilkors överensstämmelse med styrelsens beslut och av årsstämman fastställda riktlinjer. Om riktlinjerna enligt revisorns mening inte har följts ska skälen för denna bedömning framgå. Bolaget ska för detta ändamål löpande genomföra marknadsjämförelser för att säkerställa att ersättningarna följer ersättningsprinciperna i förhållande till jämförbara företag.

Bolaget ska innan beslut om enskild ersättning fattas säkerställa att det finns skriftligt underlag som visar bolagets totala kostnad för beslutad ersättning.

Bolaget ska genom ersättningsutskottet bereda styrelsens beslut i frågor om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för bolagsledningen. Lön och ersättningar till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare framgår av not 8.

FÖRSLAG TILL RIKTLINJER ATT GÄLLA FÖR TIDEN FRÅN NÄSTA ÅRSSTÄMMA

Styrelsens förslag till årsstämman 2015 är att Apoteket tillämpar de riktlinjer för anställningsvillkor för

ledande befattningshavare i företag med statligt ägande som är beslutade av regeringen, vilket överensstämmer med de riktlinjer som gällt under 2014.

För ytterligare information om statens ägarpolicy, se regeringens webbplats.

Vinstdisposition

Styrelsens förslag till vinstdisposition finns på sidan 75.

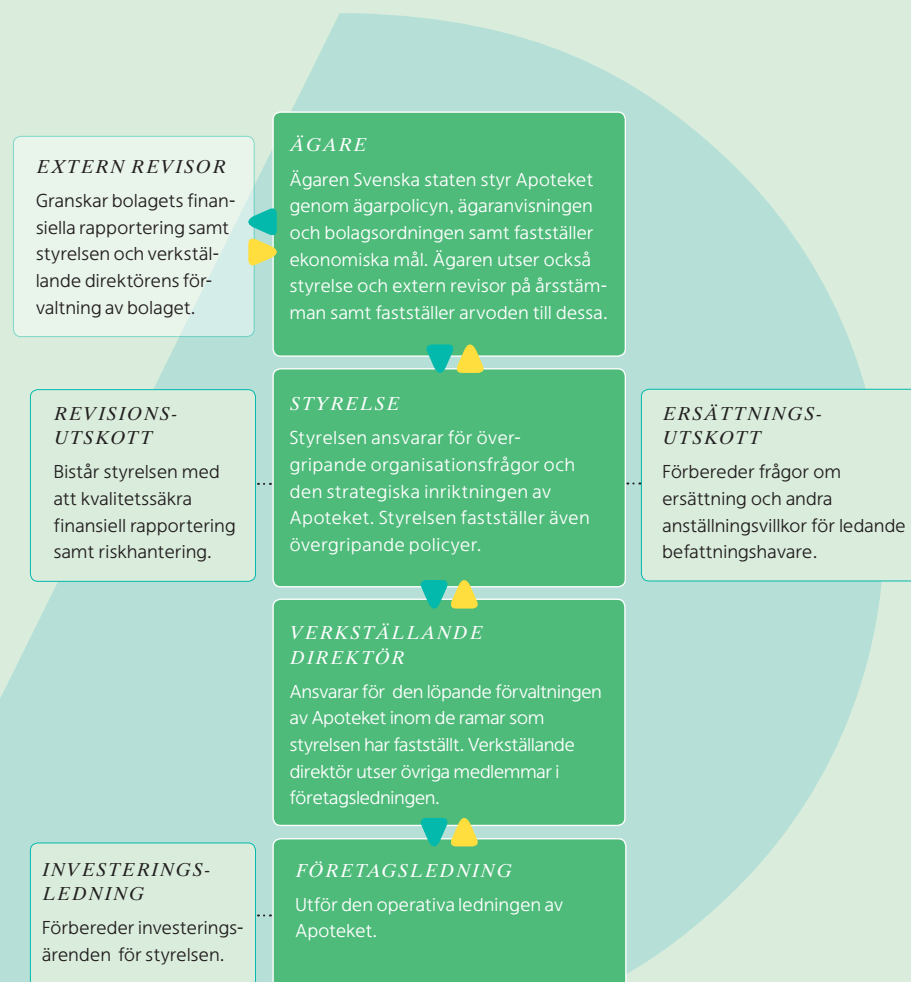
Bolagsstyrningsrapport

Apoteket AB är ett publikt aktiebolag med säte i Solna. Svenska staten äger samtliga aktier i Apoteket.

Agaren utövar sitt inflytande över bolaget vid årsstämman genom att bland annat fastställa resultat- och balansräkning samt besluta om ansvarsfrihet för styrelsen, utdelning till ägaren, arvode till styrelse och revisorer samt riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Årsstämman utser även styrelsen, styrelsens ordförande och revisor samt fastställer arvoden till dessa. Styrelsen ansvarar för övergripande organisationsfrågor och den strategiska inriktningen av Apoteket samt utser verkställande direktör som ansvarar för den löpande förvaltningen inom de ramar som styrelsen fastställt. Verkställande direktören utser medlemmarna i företagsledningen.

ÄGAREN

Ägandet utövas i praktiken av Näringsdepartementet genom enheten för statlig bolagsförvaltning. Statens ägarpolicy ligger till grund för styrning av Apoteket tillsammans med bolagsordning, ekonomiska mål och ägaranvisningar. Ägarpolicyen omfattar särskilda riktlinjer för extern ekonomisk rapportering och för anställningsvillkor för ledande befattningshavare. Ägaren ställer krav på Apoteket att agera föredömligt inom området hållbart företagande vilket innefattar områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, antikorrupcion, affärsetik, jämställdhet och mångfald. Apoteket ska även tillämpa Svensk kod för bolagsstyrning, Koden. Avsteg från Koden redovisas i avvikelse Tabellen till

höger. Avstämning under året mellan ägaren och bolaget samordnas från bolagets sida av ordförande. Även verkställande direktör deltar vid dessa möten.

BOLAGSSTÄMMA

Vid årsstämman den 10 april 2014 omvaldes Christian W Jansson (ordförande), Gert Karnberger, Kristina Schauman, Elisabet Wenzlaff, Maria Curman och Leif Ljungqvist. Ernst & Young omvaldes till revisor med Åsa Lundvall som huvudansvarig revisor. Stämman beslöt att dela ut 150 miljoner kronor till ägaren. Nya ägaranvisningar beslutades som innebar att Apotekets uppdrag att behålla befintliga apoteksombud förlängdes till och med den 30 juni 2015.

Årsstämman var öppen för allmänheten som gavs möjlighet att ställa frågor i anslutning till stämman. Endast ett fåtal personer närvarade och ingen riksdagsledamot, som enligt bolagsordningen har rätt att närvara vid stämman.

REVISORER

Revisorer utses på årsstämman med uppgift att granska bolagets finansiella rapportering samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av bolaget. Revisorernas oberoende ställning säkerställs av lagstiftning samt interna och externa yrkesetiska regler.

STYRELSEN

Nomineringsprocessen för styrelseledamöter koordineras av ägaren. Kompetensbehovet analyseras utifrån bolagets verksamhet, situation och utmaningar samt styrelsens nuvarande

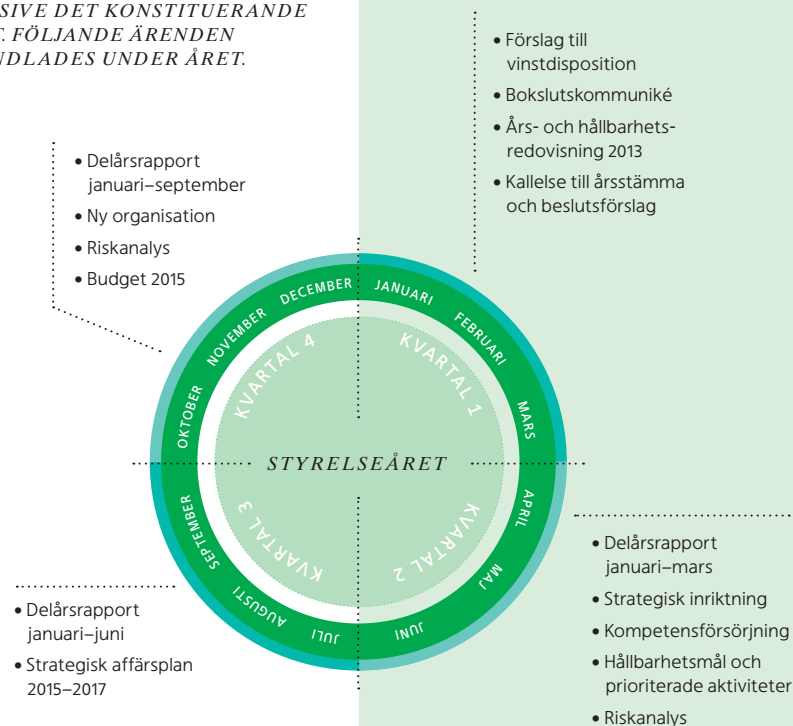
AVVIKELSETABELL

Regel i Kodan	Avvikelse	Förklaring
2.1–2.7: Bolaget ska ha en valberedning.	Valberedning har inte inrättats.	Enheten för statlig bolagsförvaltning inom Näringsdepartementet ansvarar för nomineringsprocessen.
4.5: Redovisning av oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare.	Beroende i förhållande till större aktieägare redovisas inte.	Regeln syftar i huvudsak till att skydda minoritetsaktieägare i bolag med spritt ägande. I statligt helägda bolag saknas skäl för att redovisa oberoende i detta avseende.

	Invald år	Möten styrelse	Möten revisionsutskott	Möten ersättningsutskott	Ordinarie arvode, tkr	Arvode utskottsarbete, tkr
Christian W Jansson ¹	2009	10/10			300	
Gert Karnberger ²	2009	10/10	6/6		150	25
Kristina Schauman ³	2009	10/10	6/6		150	50
Elisabet Wenzlaff ⁴	2009	9/10		2/2	150	
Maria Curman ⁵	2012	10/10		2/2	150	
Leif Ljungqvist ⁶	2012	10/10	5/6			
Carin Sällström-Nilsson ⁷	2009	10/10			24	
Marie Redeborn ⁸	2012	9/10			24	
Anna Ekergren ⁹	2013	2/2			2	
Gunilla Larsson ¹⁰	2009	10/10			24	
Lena Rhodin ¹¹	2014	3/8			16	

- 1) Styrelsens ordförande
- 2) Ledamot i revisionsutskottet
- 3) Ordförande i revisionsutskottet
- 4) Ordförande i ersättningsutskottet
- 5) Ledamot i ersättningsutskottet
- 6) Ledamot i revisionsutskottet
- 7) Arbetstagarrepresentant, utsedd av Sveriges Farmaceuter
- 8) Arbetstagarrepresentant (suppleant), utsedd av Sveriges Farmaceuter
- 9) Arbetstagarrepresentant, utsedd av Unionen, fr o m december 2013 t o m mars 2014
- 10) Arbetstagarrepresentant, utsedd av Unionen som ordinarie ledamot fr o m mars 2014
- 11) Arbetstagarrepresentant (suppleant), utsedd av Unionen fr o m april 2014

UNDER 2014 HAR STYRELSEN SAMMANTRÄTT TIO GÅNGER, INKLUSIVE DET KONSTITUERANDE MÖTET. FÖLJANDE ÄRENDEN BEHANDLADES UNDER ÅRET.

sammansättning och resultat av årets utvärdering av styrelsen. Arbetstagarorganisationerna har rätt att utse två ledamöter och två suppleanter. Den manliga representationen i styrelsen utgör 50 procent av bolagsstämmovalda ledamöter. Samtliga arbetstagarledamöter är kvinnor. Verkställande direktör ingår inte i styrelsen, men närvarar vid samtliga möten tillsammans med CFO och bolagets chefsjurist som är styrelsens sekreterare.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning för sitt eget arbete för att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan styrelsen och styrelsens utskott. Ansvarsfördelning mellan styrelse och verkställande direktör, inklusive rapportinstruktion, regleras i årlig fastställd vd-instruktion. Styrelsemötena följer en fastställd årscykel och normalt

träffas styrelsen fem gånger per år, två gånger på våren och tre på hösten. Dessa möten kompletteras med kortare beslutsmöten per telefon. De ordinarie mötena innehåller alltid genomgång av protokoll och utestående frågor samt avrapportering från utskott och verkställande direktör. Styrelsen har inte inrättat en särskild granskningsfunktion (internrevision), men bolaget har under året fortsatt arbetet med att förstärka den interna kontrollen. Styrelsen fastställer bolagets övergripande policyer.

UTSKOTT

Styrelsen har inom sig inrättat ett revisions- och ett ersättningsutskott. Revisionsutskottet bistår styrelsen med att kvalitetssäkra bolagets och koncernens finansiella rapportering. I revisionsutskottet ingår Kristina Schauman (ordförande), Gert Karnberger och Leif Ljungquist. Ersättningsutskottet förbereder frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare. I ersättningsutskottet ingår Elisabet Wenzlaff (ordförande) och Maria Curman.

Revisorn har deltagit i revisionsutskottsmöten vid ett flertal tillfällen under året i samband med genomgång av delårsrapporter, internkontroll och övriga revisionsinsatser. Revisorn har deltagit i styrelsemöte i samband med fastställandet av års- och hållbarhetsredovisning. Mer information om styrelse och revisor finns på sidorna 96-97.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH BESLUTSORGAN

Verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen i enlighet med aktiebolagslagen. Styrelsen fastställer kompletterande instruktioner. Det är verkställande direktörens ansvar att hålla ordföranden kontinuerligt informerad om väsentliga händelser och i övrigt organisera bolaget så att ändamålsenlig styrning och kontroll av verksamheten uppnås. Verkställande direktören fattar beslut självständigt eller med stöd av två beslutsorgan, företagsledningen och investeringsledningen.

FÖRETAGSLEDNINGEN

Företagsledningen leds av verkställande direktören och sammanträder en gång per månad. Uppföljning av verksamheten sker genom månatliga rapporter till verkställande direktör och kvartalsvisa uppföljningsmöten som koordineras av CFO och leds av verkställande direktören. Mer information om företagsledningen finns på sidan 98.

INVESTERINGSLEDNINGEN

Investeringsärenden bereds av investeringsledningen som består av CFO (ordförande), verkställande direktör och bolagets chefsjurist. Investeringsledningen bereder även investeringar som ska beslutas av styrelsen.

Rapport om internkontroll

STYRELSEN ÄR ENLIGT aktiebolagslagen och Svensk kod för bolagsstyrning ytterst ansvarig för att bolaget har en god intern kontroll, processer och rutiner som säkerställer att fastlagda principer för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs samt att bolagets finansiella rapportering är upprättad i överensstämmelse med lag, tillämpliga redovisningsstandarder samt övriga krav. Denna rapport har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen 6:6 andra stycket andra punkten och är därmed avgränsad till internkontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen. Beskrivningen av koncernens system för internkontroll och risk omfattar även moderbolagets beskrivning av densamma.

Apoteket använder COSO:s (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ramverk Internal Control Integrated Framework för att stödja utvecklingen av interna styr- och kontrollsystem. Den interna kontrollen beskrivs med hjälp av komponenterna kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, informationsspridning och uppföljning.

För att stärka arbetet med den interna kontrollen finns en funktion för intern kontroll. Funktionen är organisatoriskt placerad på Ekonomienheten och består av en befattning. Funktionen följer upp de kontrollaktiviteter som finns beslutade i bolaget och rapporterar avvikelser för den interna kontrollen, inklusive tidsatt

åtgärdslista med tydligt ansvar, till bolagets revisionsutskott och ledning. Funktionen har också ett nära samarbete med bolagets externa revisorer. Avvikelserna ska åtgärdas av respektive verksamhetschef. Exempel på kontroller är uppföljning av fullständigheten i faktureringen, lager och inköpsrutiner i butik och i Apotekets grossistverksamhet.

KONTROLLMILJÖ

Basen för den interna kontrollen utgörs av kontrollmiljön med organisation, beslutsprocesser, ansvar och befogenheter som är dokumenterade och kommunicerade i styrande dokument såsom riktlinjer, policyer, instruktioner och manualer. Exempel på detta är arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan verkställande direktören och de andra organ som styrelsen inrättat, instruktioner för attesträtt samt redovisnings- och rapporteringsinstruktioner.

Dokumentation avseende principer och former för rapportering, intern styrning, kontroll och uppföljning finns samlade i interna policyer, riktlinjer och instruktioner. Dessa görs tillgängliga för berörda medarbetare via Apotekets intranät och informationsmöten.

I grunden ansvarar varje verksamhetschef för den interna kontrollen. Resultatet av de kontrollaktiviteter som genomförs presenteras och går igenom med respektive verksamhetschef på regelbundna möten.

RISKBEDÖMNING

Koncernens metoder för riskhantering syftar till att säkerställa att risker hanteras inom de ramar som fastställts.

Apoteket har en central ekonomifunktion som hanterar den löpande redovisningen för bolaget. För att kunna identifiera, analysera och besluta om hanteringen av eventuella fel i den finansiella rapporteringen är det väsentligt att ekonomienheten

har en förståelse för processer, rutiner och dess risker. Poster i resultat- och balansräkningen riskbedöms löpande, speciellt inför kvartals- och årsbokslutet. Avgörande för om en aktivitet har hög risk är volym, komplexitet, värdering samt periodisering.

Apotekets verksamhet är beroende av ett väl fungerande it-stöd. Detta gäller även den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen eftersom transaktionerna skapas och hanteras i affärssystem. Under året har Apoteket förbättrat såväl processer som it-stöd inom avtals- och konsumentverksamheterna.

KONTROLLAKTIVITETER

Kontrollaktiviteterna syftar till att upptäcka, korrigera och förebygga fel och ineffektivitet.

Det finns en väl definierad ansvarsfördelning gällande kontrollaktiviteter i bolaget. Ansvar och roller avseende den finansiella rapporteringen har definierats och kommunicerats till medarbetare inom Apoteket. För att minimera riskerna i finansiella flöden har kontrollaktiviteter införts inom viktiga områden såsom lager och inköp i butikerna och i Apotekets grossistverksamhet, fullständighet i faktureringen och dokumentation på genomförda och godkända tester av förändrade it-stöd.

INFORMATION OCH UPPFÖLJNING

Apoteket har etablerade informations- och kommunikationsvägar som syftar till att främja fullständighet och riktighet i den finansiella rapporteringen. Exempelvis sker detta i form av styrande dokument såsom interna policyer och riktlinjer. Apoteket följer upp efterlevnad av dessa styrande dokument.

Styrelse och företagsledning får löpande information avseende den finansiella rapporteringen. De officiella rapporterna granskas och innefattar en öppen dialog med de externa revisorerna. Verkställande direktör och ledning vidareförmedlar informatio-

nen till medarbetarna i företaget och externa rapporter publiceras också på intranätet.

Varje månad analyseras det ekonomiska resultatet samt operativa nyckeltal för alla enheter inom företaget. Kvartalsvis har ledningen genomgång med verksamhetschefer där man går igenom resultat, nyckeltal och måluppfyllelse för verksamheten. På detta sätt får man en god bild över affärsläget och säkerställer att verksamhetsstyrningen fungerar i förhållande till målen.

STYRELSENS UPPFÖLJNING

Utfallet av koncernens process för riskbedömning och riskhantering behandlas årligen av styrelsen som följer upp att den omfattar alla väsentliga områden och ger en balanserad vägledning till olika befattningshavare. Styrelsen erhåller månatliga finansiella rapporter och vid varje styrelsesammanträde behandlas bolagets och koncernens finansiella ställning.

Koncernens internkontrollfunktion har under året följt upp de kontrollaktiviteter som finns beslutade i bolaget och rapporterat avvikelser till Apotekets revisionsutskott och ledning.

Någon internrevisionsfunktion finns idag inte upprättad inom Apoteket. Styrelsen har beslutat i frågan och bedömer att befintliga strukturer för uppföljning och utvärdering ger ett tillfredsställande underlag. För vissa specialgranskningar kan också externa insatser göras. Beslutet omprövas årligen.

Flerårsöversikt

NYCKELTAL

	2014	2013	2012 ¹	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Nettoomsättning, mnkr	18 567	18 847	21 392	22 960	26 275	43 073	41 710	39 493	37 269	35 444
Rörelseresultat, mnkr	343	354	141	189	-233	804	950	588	600	292
Finansiella poster, mnkr ²	-1	-6	-19	14	31	3	19	14	21	-2
Resultat före skatt, mnkr	481	436	180	586	4 524	806	969	602	621	290
Årets resultat, mnkr	371	364	232	391	4 520	532	711	433	447	201
Utdelning (beslutad och utbetald följande år), mnkr	158 ³	150	31	200	5 400	372	237	145	150	70
Balansomslutning, mnkr	8 028	7 866	8 072	8 249	13 537	11 686	11 700	10 596	10 309	9 815
Eget kapital, mnkr	4 686	4 389	3 040	2 656	7 665	4 026	3 838	3 293	3 010	2 632
Procentuell förändring av nettoomsättning, %	-1,5	-11,9	-6,8	-12,6	-39,0	3,3	5,6	6,0	5,1	4,0
Rörelsemarginal, %	1,8	1,9	0,7	0,8	0,2	1,9	2,3	1,5	1,6	0,8
Soliditet, %	58,4	56,3	37,7	32,1	56,6	34,5	32,8	31,1	29,2	26,8
Räntabilitet på sysselsatt kapital, % ⁴	17,1	16,3	5,0	4,6	46,8	14,6	18,2	11,1	12,0	6,2
Räntabilitet på eget kapital, %	7,8	10,2	8,8	7,6	77,3 ⁵	13,5	19,9	13,7	15,8	7,8
Medelantal anställda	3 474	3 899	4 540	4 633	5 655	10 319	10 666	10 689	10 632	10 914

1) 2012 års siffror har räknats om med beaktande av ny redovisningsprincip för pensionsberäkning enligt IAS 19R.

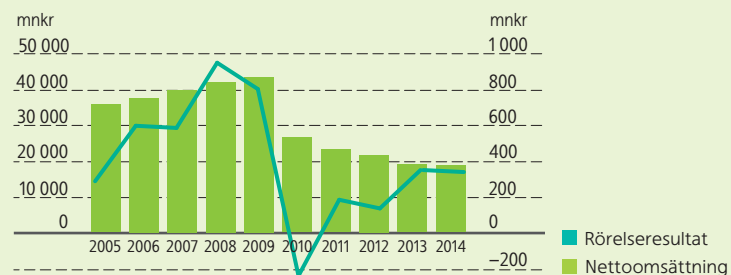
2) Finansiella poster inkluderar inte avkastning på förvaltnings-tillgångar för pensionsåtagande eller räntekostnad på pensionsåtagande.

3) Utdelning 2014 avser föreslagen ännu ej beslutad utdelning om 158 miljoner kronor.

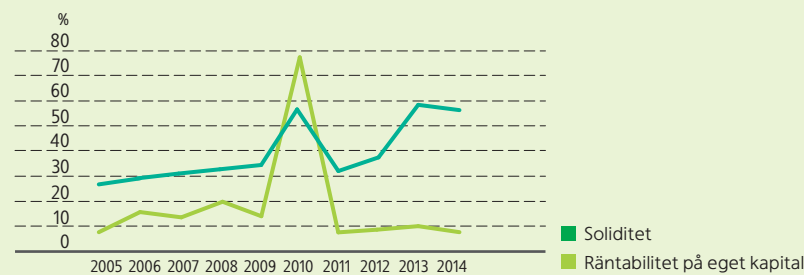
4) År 2010 och tidigare beräknades sysselsatt kapital på balansomslutning inklusive pensionsfordran.

5) Räntabilitet på eget kapital 2010, justerat för realisationsvinst om 4 427 miljoner kronor uppgick till 2,5 procent.

NETTOOMSÄTTNING OCH RÖRELSERESULTAT

RÄNTABILITET PÅ EGET KAPITAL OCH SOLIDITET

Finansiella rapporter

- 45 Koncernens rapport över totalresultat
- 46 Koncernens kassaflödesanalys
- 47 Koncernens balansräkning
- 48 Koncernens förändring i eget kapital
- 49 Moderbolagets resultaträkning
- 49 Moderbolagets rapport över totalresultat
- 50 Moderbolagets kassaflödesanalys
- 51 Moderbolagets balansräkning
- 53 Moderbolagets förändring i eget kapital

KONCERNENS RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

Belopp i miljoner kronor	Not	2014	2013
Nettoomsättning		18 567	18 847
Övriga rörelseintäkter		101	125
Summa intäkter	5	18 668	18 972
Handelsvaror	16	-14 927	-14 987
Övriga externa kostnader	6, 7	-1 310	-1 427
Personalkostnader	8, 15, 29	-1 923	-2 012
Avskrivningar och nedskrivningar	12, 13	- 165	-192
Rörelseresultat		343	354
Andelar i intresseföretags resultat	14	0	1
Finansnetto – pensioner	15	139	87
Övriga finansiella intäkter	21	2	1
Övriga finansiella kostnader	21	-3	-7
Resultat före skatt		481	436
Inkomstskatt	9	-110	-72
Årets resultat		371	364
Övrigt totalresultat			
Poster som inte kan omföras till resultatet			
Aktuariella vinster	15	97	1 303
Uppskjuten skatt	15	-21	-287
Övrigt totalresultat		76	1 016
Årets totalresultat		447	1 380
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare		371	364
Årets totalresultat hänförligt till moderbolagets aktieägare		447	1 380
Resultat per aktie, kr	11	2 123	2 080
Antal aktier		175 000	175 000

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i miljoner kronor	Not	2014	2013
<i>Den löpande verksamheten</i>			
Resultat före skatt		481	436
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Avskrivningar och nedskrivningar		165	192
Förändring pensionsfordran		-420	-252
Övrigt		13	-43
Betald skatt		-201	4
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		38	337
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>			
Förändringar av varulager		-49	156
Förändringar av fordringar		-127	827
Förändringar av skulder		142	-348
Kassaflöde från den löpande verksamheten		4	972
<i>Investeringsverksamheten</i>			
Investeringar i immateriella tillgångar	12	-28	-59
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	13	-42	-76
Avyttring anläggningstillgångar		6	23
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-64	-112
<i>Finansieringsverksamheten</i>			
Förändring av kortfristiga finansiella skulder		-221	-1 517
Erhållen gottgörelse från Apotekets pensionsstiftelse		439	690
Amortering av skuld		-	-19
Utbetald utdelning	27	-150	-31
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		68	-877

Belopp i miljoner kronor	2014	2013
Årets kassaflöde	8	-17
Likvida medel vid årets början	36	53
Likvida medel vid årets slut	44	36

Kassaflöde från inbetalningar avseende räntor uppgår till 1 (3) miljoner kronor.
Kassaflöde från utbetalningar avseende räntor uppgår till 7 (22) miljoner kronor.

KONCERNENS OPERATIVA KASSAFLÖDE

Belopp i miljoner kronor	2014	2013
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4	972
Investeringar i immateriella tillgångar	-28	-59
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-42	-76
Försäljning anläggningstillgångar	6	23
Operativt kassaflöde	-60	860

KONCERNENS BALANSRÄKNING

Belopp i miljoner kronor per 31 december	Not	2014	2013
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella tillgångar</i>	12	88	83
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	13		
Byggnader, mark och markanläggningar		24	25
Inventarier		301	404
Summa materiella anläggningstillgångar		325	429
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Innehav i intressebolag	14	8	8
Pensionsfordran	15	3 703	3 635
Övriga långfristiga fordringar ¹		77	68
Summa finansiella anläggningstillgångar		3 788	3 711
Summa anläggningstillgångar		4 201	4 223
Omsättningstillgångar			
Varulager	16	1 250	1 201
Kundfordringar	21	2 066	1 959
Övriga fordringar	17	337	298
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	130	149
Likvida medel	21	44	36
Summa omsättningstillgångar		3 827	3 643
SUMMA TILLGÅNGAR		8 028	7 866

1) I 2013 års jämförelsesiffror har en omklassificering om 68 miljoner kronor skett avseende en långfristig fordran från övrig kortfristig skuld till finansiell anläggningstillgång.

KONCERNENS BALANSRÄKNING

Belopp i miljoner kronor per 31 december	Not	2014	2013
EGET KAPITAL			
<i>Aktiekapital</i>		175	175
<i>Balanserad vinst</i>		4 511	4 214
Summa eget kapital		4 686	4 389
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Uppskjuten skatt	10	969	941
Övriga avsättningar	20	–	–
Övrig långfristig skuld	21	–	–
Summa långfristiga skulder		969	941
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut, räntebärande	21	100	321
Leverantörsskulder	21	1 977	1 802
Aktuella skatteskulder		10	68
Övriga skulder ¹		70	72
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	207	239
Övriga avsättningar	20	9	34
Summa kortfristiga skulder		2 373	2 536
Summa skulder		3 342	3 477
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		8 028	7 866
<i>Ansvarsförbindelser</i>	20		
Garantiförbindelse PRI Pensionsgaranti		41	37
Borgensförbindelser, övriga		46	55
Ställda säkerheter		Inga	Inga

KONCERNENS FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

Belopp i miljoner kronor	Aktie- kapital	Omräknings- reserv	Balanserad vinst	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2013	175	-5	2 870	3 040
Årets totalresultat			1 380	1 380
Utdelning			-31	-31
Utgående balans per 31 december 2013	175	-5	4 219	4 389
Ingående balans per 1 januari 2014	175	-5	4 219	4 389
Årets totalresultat			447	447
Utdelning			-150	-150
Utgående balans per 31 december 2014	175	-5	4 516	4 686

Eget kapital är i sin helhet hänförligt till moderbolagets aktieägare.

MODERBOLAGETS RESULTATRÄKNING

Belopp i miljoner kronor	Not	2014	2013
Nettoomsättning	5, 23	18 567	18 400
Övriga rörelseintäkter		101	124
Summa intäkter		18 668	18 524
Handelsvaror	16, 23	-14 927	-14 595
Övriga externa kostnader	6, 7	-1 312	-1 424
Personalkostnader	8, 22, 29	-1 755	-1 457
Avskrivningar och nedskrivningar	12, 13	-163	-187
Rörelseresultat		511	861
Resultat från andelar i koncernföretag	24	28	17
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	21, 23	2	3
Räntekostnader och liknande resultatposter	21, 23	-1	-6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		540	875
Bokslutsdispositioner	25	16	-88
Resultat före skatt		556	787
Inkomstskatt	9	-119	-145
Årets resultat		437	642

MODERBOLAGETS RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

Belopp i miljoner kronor	2014	2013
Årets resultat	437	642
Totalresultat för året	437	642

MODERBOLAGETS KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i miljoner kronor	Not	2014	2013
<i>Den löpande verksamheten</i>			
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		540	875
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Avskrivningar och nedskrivningar		393	187
Resultat från andelar i koncernföretag		0	-17
Övrigt		6	5
Erhållen gottgörelse från Apotekets pensionsstiftelse		-439	-690
Betald skatt		-201	-28
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		299	332
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>			
Förändringar av varulager		-49	-10
Förändringar av fordringar		-166	214
Förändringar av skulder		-76	443
Kassaflöde från den löpande verksamheten		8	979
<i>Investeringsverksamheten</i>			
Investeringar i immateriella tillgångar	12	-28	-59
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	13	-42	-77
Avyttring anläggningstillgångar		6	14
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-64	-122

Belopp i miljoner kronor	Not	2014	2013
<i>Finansieringsverksamheten</i>			
Förändring kortfristiga finansiella skulder		-221	-1 535
Erhållen gottgörelse från Apotekets pensionsstiftelse		439	690
Erhållet/lämnat koncernbidrag		-	-
Utbetald utdelning	27	-150	-31
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		68	-876
Årets kassaflöde		12	-19
Likvida medel vid årets början		32	51
Likvida medel vid årets slut		44	32

Kassaflöde från inbetalningar avseende räntor uppgår till 2 (3) miljoner kronor.

Kassaflöde från utbetalningar avseende räntor uppgår till 1 (6) miljoner kronor.

MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING

Belopp i miljoner kronor per 31 december	Not	2014	2013
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella tillgångar</i>	12	88	83
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	13		
Byggnader, mark och markanläggningar		–	–
Inventarier		301	403
Summa materiella anläggningstillgångar		301	403
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	26	27	257
Fordringar hos koncernföretag		7	7
Innehav i intressebolag	14	9	9
Uppskjuten skattefordran	10	–	8
Övrig långfristig fordran ¹		78	68
Summa finansiella anläggningstillgångar		121	349
Summa anläggningstillgångar		510	835
Omsättningstillgångar			
Varulager	16	1 250	1 201
Kundfordringar		2 066	1 956
Fordringar hos koncernföretag		5	39
Övriga fordringar	17	337	296
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	130	149
Likvida medel		44	32
Summa omsättningstillgångar		3 832	3 673
SUMMA TILLGÅNGAR		4 342	4 508

1) I 2013 års jämförelsesiffror har en omklassificering om 68 miljoner kronor skett avseende en långfristig fordran från övrig kortfristig skuld till finansiell anläggningstillgång.

MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING

Belopp i miljoner kronor per 31 december	Not	2014	2013
EGET KAPITAL			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (175 000 aktier med kvotvärde 1 000 kronor)		175	175
Reservfond		35	35
<i>Summa bundet eget kapital</i>		210	210
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		627	135
Årets resultat		437	642
<i>Summa fritt eget kapital</i>		1 064	777
Summa eget kapital		1 274	987
Obeskattade reserver	28	652	668
Avsättningar			
Uppskjuten skatteskuld	10	10	–
Övriga avsättningar	20	9	34
Summa avsättningar		19	34
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Skulder till koncernföretag		2	7
Summa långfristiga skulder		2	7

Belopp i miljoner kronor per 31 december	Not	2014	2013
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut, räntebärande	21	100	321
Leverantörsskulder		1 977	1 802
Skulder till koncernföretag		26	308
Aktuella skatteskulder		10	68
Övriga skulder ¹		75	74
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	207	239
Summa kortfristiga skulder		2 395	2 812
Summa skulder		3 068	3 521
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		4 342	4 508
Ansvarsförbindelser			
Garantiförbindelse PRI Pensionsgaranti		41	37
Borgensförbindelser, övriga		46	55
Ställda säkerheter		Inga	Inga

1) I 2013 års jämförelsesiffror har en omklassificering om 68 miljoner kronor skett avseende en långfristig fordran från övrig kortfristig skuld till finansiell anläggningstillgång.

MODERBOLAGETS FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

Belopp i miljoner kronor	Aktie- kapital	Reserv- fond	Balanserad vinst	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2013	175	35	110	56	376
Lämnad utdelning	–	–	–31	–	–31
Vinstdisposition	–	–	56	–56	–
Årets resultat	–	–	–	642	642
Utgående balans per 31 december 2013	175	35	135	642	987
Ingående balans per 1 januari 2014	175	35	135	642	987
Lämnad utdelning	–	–	–150	–	–150
Vinstdisposition	–	–	642	–642	–
Årets resultat	–	–	–	437	437
Utgående balans per 31 december 2014	175	35	627	437	1 274

Noter

SIDA NOT

54	1. Allmän information	68	16. Varulager
54	2. Sammanfattning av viktiga redovisningsprinciper	68	17. Övriga fordringar
58	3. Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål	68	18. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
58	4. Moderbolagets redovisningsprinciper	69	19. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter
59	5. Intäkternas fördelning	69	20. Övriga avsättningar
59	6. Operationella leasingavgifter	70	21. Finansiella instrument och finansiell riskhantering
59	7. Arvode till revisorer och revisionsföretag	71	22. Medelantal anställda
59	8. Löner, andra ersättningar och kostnader	71	23. Transaktioner med närstående
63	9. Inkomstskatt	72	24. Resultat från andelar i koncernföretag
63	10. Uppskjuten skatt	72	25. Bokslutsdispositioner
64	11. Resultat per aktie	72	26. Andelar i koncernföretag
64	12. Immateriella tillgångar	73	27. Utdelning per aktie
65	13. Materiella anläggningstillgångar	73	28. Obeskattade reserver
66	14. Innehav i intresseföretag	73	29. Pensioner i moderbolaget
66	15. Pensionstillgångar i koncernen	74	30. Händelser efter balansdagen

Not 1 ALLMÄN INFORMATION

Apoteket AB (publ) (moderbolaget) och dess dotterbolag (sammanslaget koncernen) distribuerar och säljer läkemedel och hälsoprodukter samt tjänster i Sverige inom läkemedels- och hälsovårdsområdet, huvudsakligen via ett nätverk av apotek. Hälsoprodukter och tjänster avser såväl Apotekets egna varumärken som externa varumärken. Moderbolaget är ett registrerat aktieföretag med säte i Solna. Huvudkontorets besöksadress är Dalvägen 12, 169 03 Solna.

Den 6 mars 2015 godkände styrelsen och verkställande direktören års- och koncernredovisning för räkenskapsåret 2014 som kommer att föreläggas årsstämman den 13 april 2015.

Not 2 SAMMANFATTNING AV VIKTIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) som är godkända av EU-kommissionen. Vidare har Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 1 "Kompletterande redovisningsregler för koncerner" tillämpats. Att upprätta rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver användning av en del viktiga redovisningsmässiga antaganden och uppskattningar. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av företagets redovisningsprinciper. De områden, som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen anges i not 3.

Förutsättningar vid upprättande av koncernens finansiella rapporter

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor, som också är rapporteringsvalutan för såväl moderbolaget som koncernen. Samtliga belopp som anges är, om inget annat anges, avrundade till närmaste miljon kronor. Redovisningen är baserad på historiska anskaffningsvärden.

De viktigaste redovisningsprinciperna som tillämpats när denna koncernredovisning upprättats anges nedan. Dessa principer har tillämpats konsekvent för alla presenterade år, om inte annat anges. Moderbolagets redovisningsprinciper framgår av not 4.

Ändrade redovisningsprinciper

Koncernen använder sig av samma redovisningsprinciper som tillämpades i årsredovisningen för 2013, med följande undantag på grund av nya eller omarbetade standarder, tolkningar och förbättringar som antagits av EU och som ska tillämpas från och med 1 januari 2013. Endast de förändringar som har betydelse för Apoteket omfattas av redogörelsen.

IFRS som trätt i kraft 2014 och som är godkända av EU

IFRS 10 Koncernredovisning och ändring IAS 27 separata finansiella rapporter

Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2014 eller senare. IFRS 10 ersätter

Not 2 forts.

avsnittet i IAS 27 som behandlar upprättandet av koncernredovisning. Reglerna avseende hur koncernredovisning ska upprättas har inte förändrats. Förändringen avser snarare hur ett företag ska gå tillväga för att avgöra om bestämmande inflytande föreligger och således huruvida ett företag ska konsolideras. Apotekets bedömning av vilka bolag som ska konsolideras har inte ändrats sedan standarden trädde i kraft.

Upplysningar om kommande standarder, ändringar och tolkningar

IFRS som ännu inte har trätt i kraft och/eller godkänts av EU och som inte har tillämpats i förtid av koncernen

IFRS 9 Financial Instruments

Recognition and Measurement (ej godkänd av EU)

Denna standard är en del i en fullständig omarbetning av den nuvarande standarden IAS 39. Standarden innebär en minskning av antalet värderingskategorier för finansiella tillgångar och innebär att huvudkategorierna för redovisning är till anskaffningsvärde respektive verkligt värde via balansräkningen. IFRS 9 måste tillämpas för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2018 eller senare.

Apoteket har ej utvärderat effekterna av den nya standarden.

IFRS 15 Revenue from contracts with Customers (förväntas godkännas av EU Q2 2015)

Standarden träder i kraft för räkenskapsår som inleds med 1 januari 2017 eller senare. Standarden ersätter samtliga tidigare utgivna standarder och tolkningar som hanterar intäkter. IFRS 15 är en samlad modell för intäktsredovisning avseende kundkontrakt.

Apoteket har ej utvärderat effekterna av den nya standarden.

Koncernredovisning

Dotterbolag konsolideras om bestämmande inflytande föreligger. Kontroll (bestämmande inflytande) föreligger när investeraren:

- har inflytande över investeringsobjektet, vilket beskrivs som att ha rättigheter att styra verksamheten vilket på ett betydande sätt påverkar möjligheten till avkastning (beskrivs som relevanta verksamheten)
- exponeras för, eller har rätt till, rörlig avkastning från investeringsobjektet
- kan använda sitt inflytande för att påverka storleken på avkastningen.

Dotterbolag inkluderas i koncernredovisningen från och med den

dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Förvärvade dotterbolag och andra förvärvade rörelser redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertas dess skulder. Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernföretag elimineras.

Omräkning av utländska dotterbolag

Tillgångar och skulder i utländska dotterbolag omräknas till balansdagens kurs och resultaträkningar omräknas till verksamhetsårets genomsnittskurs. Omräkningsdifferensen till följd av detta, samt till följd av att nettoinvesteringen omräknats till annan valutakurs vid verksamhetsårets slut än vid verksamhetsårets början, redovisas via övrigt totalresultat i eget kapital som omräkningsreserv. Under 2014 har Apotekets två utländska dotterbolag; Apoteket Deutschland GmbH och Apoteket Norge AS likviderats.

Intressebolagsredovisning

Intressebolag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 procent och 50 procent av rösterna. Innehav i intressebolag redovisas enligt kapitalandelsmetoden och värderas inledningsvis till anskaffningsvärdet.

Koncernens andel av resultat, som uppkommit i intresseföretaget efter förvärvet, redovisas i resultaträkningen. Ackumulerade förändringar efter förvärvet redovisas som ändring av innehavets redovisade värde.

Segmentrapportering

Ett rörelsesegment definieras som "en del av ett företag"

(komponent). Karaktäristika för ett segment är bland annat:

- Det driver en affärsverksamhet från vilken segmentet kan få intäkter och ådra sig kostnader (inklusive intäkter och kostnader i samband med transaktioner med andra delar av samma företag).
- Rörelseresultat följs regelbundet upp av verkställande direktören som underlag för beslut om tilldelning av resurser till segment och bedömning av dess resultat.
- Fristående finansiell information finns tillgänglig.

Apotekets verksamhet utgår i hög grad från gemensamma resurser

såsom gemensam driftsorganisation och övriga funktioner. Av detta följer att Apotekets olika kundsegment inte är möjliga att segmentsredovisa.

Omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner, och vid omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen i övriga externa kostnader, med undantag av valutakursdifferenser avseende lån som är att betrakta som nettoinvestering i en utlandsverksamhet. Sådana valutakursdifferenser redovisas via övrigt totalresultat i eget kapital som omräkningsreserv.

Immateriella tillgångar

Aktiverade utvecklingsutgifter

Utgifter för utveckling aktiveras i den mån dessa bedöms komma att ge framtida ekonomiska fördelar. De viktigaste kriterierna för aktivering är att utvecklingsarbetets slutprodukt har en påvisbar framtida intjäning och kassaflöde och att det finns tekniska och finansiella förutsättningar att fullfölja utvecklingsarbetet när det startas.

I balansräkningen redovisade aktiverade utvecklingsutgifter är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Det redovisade värdet inkluderar direkta utgifter för förvärvade tjänster och material samt indirekta utgifter som kan hänföras till tillgången på ett rimligt och konsekvent sätt. I kostnader som är nära förknippade med produktion av programvaror ingår personalkostnader för programutveckling och en skäligen del av hänförbara indirekta kostnader.

Övriga utgifter för utveckling där påvisbar framtida intjäning bedöms som låg redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer.

Övriga immateriella tillgångar och hyreskontrakt

Övriga immateriella tillgångar består huvudsakligen av utgifter för anskaffande av hyresrätter samt lokalinredning som omklassificerats till immateriella tillgångar.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Not 2 forts.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars beräknade nyttjandeperioder. Nyttjandeperioden beräknas till fem år.

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader redovisas till anskaffningsvärde, minskat med avskrivningar enligt plan som gjorts därefter. Mark redovisas till anskaffningsvärdet. Övriga materiella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde, endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången, kommer att komma koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt.

Löpande reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Avskrivningsprinciper

Inga avskrivningar görs på mark. Avskrivningar på andra tillgångar fördelas på deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet. Avskrivningar görs linjärt enligt plan över den beräknade nyttjandeperioden enligt följande:

Byggnader	20–40 år
Lokalinredning i annans fastighet	7 år
Maskiner	5–10 år
Fast lokalinredning	5 år
Fordon	5 år
Inventarier och installationer	3–5 år

Nedskrivningar

Om indikation om värdenedgång har identifierats för materiella anläggningstillgångar eller immateriella tillgångar, beräknas ett återvinningsvärde för tillgången. Återvinningsvärdet jämförs därefter med redovisat värde. En nedskrivning görs med det belopp med vilket tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av en tillgångs verkliga värde minskat med försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid bedömning av nedskrivningsbehov, grupperas till-

gångar på de lägsta nivåer, där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter).

Leasingavtal

Leasing av anläggningstillgångar, där koncernen i allt väsentligt innehar de ekonomiska riskerna och fördelar som förknippas med ägandet, klassificeras som finansiell leasing. Apoteket har ingen leasing som klassificeras som finansiell leasing.

Operationella leasingavgifter kostnadsförs linjärt över leasingperioden. Apotekets operationella leasingavgifter avser i huvudsak lokalhyra för apotek.

Finansiella instrument

Finansiella instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång, finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat företag. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan likvida medel, kortfristig placering, kundfordringar och lånefordringar. Bland skulder återfinns leverantörsskulder, utgivna skulddokument och låneskulder. Likvida medel utgörs av kassa och bank samt kortfristiga placeringar med löptid kortare än 90 dagar.

Redovisning av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Redovisning sker därefter beroende av hur de har klassificerats.

En finansiell tillgång eller skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part till instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar tas upp i balansräkningen när faktura har skickats. Skuld tas upp när motpart har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura inte har mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet förfaller eller bolagets kontroll upphör. Detsamma gäller för del av finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av skuld.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom etablerade värderingstekniker. Vid varje rapporteringstillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer på att en finansiell tillgång är i behov av nedskrivning.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella instrument klassificeras i kategorier. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte de finansiella instrumenten förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av instrumenten vid den första redovisningen och omprövar detta beslut vid varje rapporteringstillfälle. Kategorierna är följande:

1) Finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper:

- Finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel.
- finansiella tillgångar och skulder som redan från början bestäms tillhöra denna kategori.

Apoteket har inga finansiella instrument i dessa kategorier.

2) Lånefordringar och kundfordringar

Dessa tillgångar har fastställda eller fastställbara betalningar. Apotekets likvida medel, kortfristiga placering, kundfordringar och lånefordringar ingår i denna kategori.

3) Investeringar avsedda att hållas till förfall

Denna kategori innefattar finansiella tillgångar med fastställda eller fastställbara betalningar och fastställd löptid som Apoteket har för avsikt och förmåga att hålla till förfall.

4) Finansiella tillgångar som kan säljas

Denna kategori består av finansiella tillgångar som inte klassificeras i någon annan kategori såsom aktier och andelar i både börsnoterade och icke börsnoterade bolag.

5) Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Innefattar finansiella skulder som inte innehas för handel. Apotekets leverantörsskulder samt skulder till kreditinstitut ingår i denna kategori.

Redovisning av finansiella instrument

Likvida medel

I likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med förfalldag inom tre månader från anskaffningstidpunkten.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar med fastställda eller fastställbara betalningar som inte är noterade på

Not 2 forts.

en aktiv marknad. Utmärkande är att de uppstår när koncernen tillhandahåller pengar, varor eller tjänster direkt till en kund, utan avsikt att handla med uppkommen fordran. De ingår i om-sättningstillgångar, med undantag för poster med förfallodag mer än tolv månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar.

Kundfordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde minskat med eventuell reservering för värdeminskning. En reservering för värdeminskning av kundfordringar görs när det bedöms att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. För privatkunder gäller att reserveringens storlek beräknas utifrån en kreditvärderingsmall med beaktande av en stigande procentsats kopplad till ökat antal förfallna dagar till betalning. För avtalskunder gäller att reserveringens storlek beräknas som 30 procent av fordringar äldre än 90 dagar plus samtliga ärenden inlämnade till inkasso. Det reserverade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Finansiella skulder

Finansiella skulder redovisas initialt till erhållet belopp efter avdrag för transaktionskostnader. Efter anskaffningstidpunkten värderas skulderna till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden.

Varulager

Varulagret redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet fastställs med användning av viktat anskaffningsvärde (WAC) för butikerna. För övriga enheter används först-in-först-ut (FIFO). Inkurans i varulager bedöms och beräknas utifrån parametrar såsom återstående tid lager med hänsyn till aktuell lagernivå, senaste tidens uttag samt lageromsättningshastighet.

Intäktsredovisning

Intäkter innefattar det verkliga värdet av sålda varor och tjänster exklusive mervärdesskatt och rabatter samt efter eliminering av koncernintern försäljning.

Försäljning av varor intäktsredovisas när ett koncernföretag säljer en produkt till en kund. Försäljning till Apotekets franchisetagare redovisas som intäkt. Försäljning i detaljhandel betalas vanligen kontant eller med kreditkort. Redovisad intäkt är försäljningens bruttobelopp exklusive moms, inklusive de kreditkortsavgifter som ska betalas för transaktionen.

Tjänster som utförs mot löpande räkning intäktsförs i den takt

arbetet utförs. För tjänster som utförs till fast pris redovisas intäkter i den utsträckning som motsvaras av de uppdragsutgifter som uppkommit och som kommer att ersättas av beställaren.

Upparbetad intäkt sätts till samma belopp som de kostnader som lagts ned på uppdraget. Den totala intäkten som kan räknas hem begränsas av kontraktbeloppet. Detta kan innebära att redovisade intäkter kan understiga/överstiga vad som fakturerats. I förekommande fall justeras intäkterna vid uppdragets avslut.

Aviseringsavgifter, påminnelse- och lagstadgade avgifter som är hänförliga till Apotekets delbetalningssystem intäktsbokförs när de inbetalts. Samma princip gäller för återvunna kundförkluster som är hänförliga till delbetalningssystemet, se not 21.

Franchise påverkar koncernens redovisade intäkter dels genom försäljning av varor till franchiseapotek som redovisas vid leverans av varor, dels genom månatliga serviceavgifter från franchiseapotek.

Aktuell skatt

Redovisad aktuell skatt innefattar skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/-fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt redovisas i sin helhet, enligt balansräkningsmetoden, på alla temporära skillnader som uppkommer mellan det skattemässiga värdet på tillgångar och skulder och för outnyttjade underskottsavdrag och dessas redovisade värden i koncernredovisningen.

Om emellertid den uppskjutna skatten uppstår till följd av en transaktion, som utgör den första redovisningen av en tillgång eller skuld som inte är ett företagsförvärv och som, vid tidpunkten för transaktionen, varken påverkar redovisat eller skattemässigt resultat, redovisas den inte. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av skattesatser som har beslutats i lag eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda uppskjutna skattefordran realiseras eller den uppskjutna skatteskulden regleras.

Uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka de temporära skillnaderna kan utnyttjas.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas när det finns en legal kvittningsrätt samt när uppskjutna skatter avser samma skattemyndighet.

Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader som uppkommer på andelar i dotterbolag och intressebolag, förutom där tidpunkten för återföring av den temporära skillnaden kan styras av koncernen och det är sannolikt att den temporära skillnaden inte kommer att återföras inom överskådlig framtid.

Kassaflöden

Kassaflödesanalys redovisas enligt den indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetalningar.

Ersättningar till anställda, pensioner

Koncernföretagen har olika pensionsplaner. Pensionsplanerna finansieras via en pensionsstiftelse och genom betalningar till försäkringsbolag eller försäkringsförening. Koncernen har både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner.

En förmånsbestämd pensionsplan är en pensionsplan som anger ett belopp för den pensionsförmån en anställd erhåller efter pensionering, vanligen baserat på en eller flera faktorer såsom ålder, tjänstgöringstid och pensionsgrundande lön.

En avgiftsbestämd pensionsplan är en pensionsplan enligt vilken koncernen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Koncernen har inte några rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter, om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda, som hänger samman med de anställdas tjänstgöring under innevarande eller tidigare perioder.

Den skuld eller fordran som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är skillnaden mellan den förmånsbestämda förpliktelsen på balansdagen och verkligt värde på förvaltningstillgångarna. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas årligen av oberoende aktuarier med tillämpning av den så kallade Projected Unit Credit Method. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med utgångspunkt från diskonteringsräntan för svenska bostadsobligationer, som är utfärdade i samma valuta och med löptider jämförbara med den aktuella pensionsskuldens.

För de avgiftsbestämda delarna av pensionsplanerna betalar koncernen avgifter till försäkringsbolag eller försäkringsförening. Koncernen har inga ytterligare betalningsförpliktelser när avgifterna

Not 2 forts.

väl är betalda. Avgifterna redovisas som personalkostnader när de förfaller till betalning. Beträffande förmånsbaserad pension, försäkrad i Alecta, har Apoteket inte haft tillgång till sådan information att det går att redovisa den som förmånsbaserad. Pensionsplanen enligt ITP, försäkrad i Alecta, redovisas därför som avgiftsbestämd plan, som dock är finansiellt tryggad i Apotekets pensionsstiftelse med kreditförsäkring hos PRI. Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställd anställning sagts upp före normal pensionstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång från anställning i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar avgångsvederlag, när den bevisligen är förpliktad endera att säga upp anställda enligt en detaljerad formell plan utan möjlighet till återkallande, eller att lämna ersättningar vid uppsägning som resultat av ett erbjudande som gjorts för att uppmuntra till frivillig avgång från anställning.

Räntenettet avseende pensionsåtagandet och förvaltnings-tillgångarna redovisas inom finansnettot. Intjänandet redovisas inom rörelseresultatet. Aktuariella poster redovisas inom övrigt totalresultat.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse till följd av tidigare händelser, när det är mer sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet än att så inte sker och när beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, se not 20.

Ansvarsförbindelser och eventalförpliktelser

En eventalförpliktelse är en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser. En eventalförpliktelse kan även utgöras av en befintlig förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas alternativt att förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Ansvarsförbindelser är i förekommande fall värderade till diskonterat värde.

Not 3 VIKTIGA UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR FÖR REDOVISNINGSAÄNDAMÅL

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

De bedömningar företagsledningen gjort vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna avser främst följande områden: finansiella anläggningstillgångar och genomgång av aktuariella antaganden för pensionsberäkning enligt IAS 19R görs årligen. För ytterligare information om pensionsberäkning enligt IAS 19R, se not 15.

Not 4 MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Moderbolaget följer koncernens redovisningsprinciper med de undantag och tillägg som stipuleras av Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 2 "Redovisning för juridiska personer".

Dotterbolag och intressebolag

Andelar i dotterbolag och intressebolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden.

Leasade tillgångar

I moderbolaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationell leasing.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar i moderbolaget redovisas till anskaffningsvärde, efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar, på samma sätt som för koncernen, men med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Pensioner

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19R. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19R, är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå, utan antagande om framtida löneökningar och att företag vars kapital i pensionsstiftelse överstiger kapitalvärdet av pensionsåtagandena inte redovisar detta överskott i balansräkningen.

Skuldberäkningen avser åtagandet inom Apotekets pensionsplan och värderas enligt bestämmelser i tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrift, FFFS 2007:24.

Koncernbidrag

Koncernbidrag redovisas enligt huvudregeln enligt RFR 2, vilket innebär att erhållet koncernbidrag redovisas som finansiell intäkt och lämnade koncernbidrag hanteras som en ökning av andelar i dotterbolag.

Not 5 INTÄKTERNAS FÖRDELNING

I nettoomsättningen ingår intäkter från:

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Varuförsäljning	18 031	18 113	18 031	17 701
Tjänsteförsäljning	503	681	503	646
Fakturerade kostnader	9	18	9	18
Aviavgifter, lagstadgade avgifter	24	35	24	35
Hysesintäkter	0	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0	0
Summa	18 567	18 847	18 567	18 400

I övriga rörelseintäkter ingår intäkter från:

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Franchiseavgift	84	122	84	122
Återvunna kundförluster	1	0	1	0
Vinst vid avyttring inventarier	6	2	6	1
Erhållna statliga bidrag	4	0	4	0
Övriga intäkter	6	1	6	1
Summa	101	125	101	124

Not 6 OPERATIONELLA LEASINGAVGIFTER

Framtida minimileasingavgifter, som hänför sig till icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, fördelas enligt följande:

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Inom 1 år	225	200	225	200
Mellan 1 och 5 år	467	411	467	411
Efter mer än 5 år	81	56	81	56
Summa	773	667	773	667

Leasingkostnader avseende operationella leasingavtal under året uppgår i koncernen till 271 (293) miljoner kronor och i moderbolaget till 274 (291) miljoner kronor.

Apotekets leasingavgifter avser i huvudsak lokalhyra för apotek och huvudkontor. De flesta hyresavtal förfaller inom fem år, men det finns inget som indikerar att dessa avtal inte kommer att omförhandlas.

Not 7 ARVODE TILL REVISORER OCH REVISIONSFÖRETAG

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
<i>Revisionsuppdrag</i>				
Ernst & Young AB ¹	1,5	1,5	1,5	1,5
<i>Andra uppdrag</i>				
Ernst & Young AB, skatterådgivning	0,5	0,4	0,5	0,4
Ernst & Young AB, övriga tjänster	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	2,0	1,9	2,0	1,9

1) Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag avseende verifiering av hållbarhetsredovisning uppgår till 0,2 (0,1) miljoner kronor under 2014 och ingår i beloppet.

Revision avser granskning av Apotekets års- och koncernredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning och övriga arbetsuppgifter som det ankommer på revisorerna att utföra.

Not 8 LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH KOSTNADER

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Löner och ersättningar	1 352	1 409	1 352	1 387
Sociala kostnader	541	574	373	42
(varav pensionskostnader) ¹	(141)	(219)	(-28)	(-307)
Summa	1 893	1 983	1 725	1 429

1) Av koncernens pensionskostnader, beräknade enligt IAS 19R, avser 7,5 (8,5) miljoner kronor gruppen styrelse, vd, tidigare vd:ar och övriga ledande befattningshavare. Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 54,6 (59,7) miljoner kronor. Förmånsbestämda pensionsförpliktelser för denna grupp tryggas i Apotekets Pensionsstiftelse.

Moderbolagets utestående pensionsförpliktelser för gruppen styrelse, vd, tidigare vd:ar och övriga ledande befattningshavare, beräknade enligt tryggandelagen, har minskat till 50,1 (57,4) miljoner kronor. Pensionskostnaden för nämnda grupp uppgick till 6,1 (7,3) miljoner kronor. Pensionskostnaden definieras som inbetalda pensionspremier, förändring i pensionsreserv och utbetalda pensioner. Apotekets pensionsavtal gäller från och med 2008. Avtalet innebär dels att alla anställda anslutits till ITP-planen, exklusive vissa övergångsgrupper och ledningspersoner, dels att Apoteket tar årliga beslut om indexering av utgående pensioner och intjänad pensionsrätt, till skillnad från tidigare då värdesäkring var garanterad.

Pensionskostnaden i koncernen är exklusive räntekostnad, avkastning och del av särskild löneskatt. Pensionskostnaden i moderbolaget påverkas positivt av utbetalning av gottgörelse om 439 (690) miljoner kronor från Apotekets Pensionsstiftelse. För ytterligare upplysningar om pensioner, se not 15 och not 29.

Not 8 forts.

Incitamentsprogram

Ett resultatbaserat program för medarbetare och första linjens chefer med direkt eller indirekt kundkontakt kan ge en premie på 6 000 kronor per år till medarbetare och ytterligare 6 000 kronor per år till första linjens chefer. Premiemalet är utformat som ett ekonomiskt förbättringsmål. Medarbetare som är anställda på centrala enheter omfattas inte av programmet.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan ledande befattningshavare och övriga anställda

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Styrelse, vd och övriga ledande befattningshavare ¹	22	23	21	21
(varav tantiem och dylikt)	(-)	(-)	(-)	(-)
Övriga anställda	1 331	1 386	1 331	1 366
Summa	1 353	1 409	1 352	1 387

1) I koncernen utgörs gruppen styrelse, vd och övriga ledande befattningshavare av 20 (21) personer. I moderbolaget utgörs motsvarande grupp av 20 (20) personer. Apoteket definierar övriga ledande befattningshavare som företagsledningen.

Styrelsens sammansättning, antal möten samt arvode

	Invald år	Möten styrelse	Möten	Möten	Ordinarie arvode, tkr	Arvode utskottsarbete, tkr
			revisionsutskott	ersättningsutskott		
Christian W Jansson ¹	2009	10/10			300	
Gert Karnberger ²	2009	10/10	6/6		150	25
Kristina Schauman ³	2009	10/10	6/6		150	50
Elisabet Wenzlaff ⁴	2009	9/10		2/2	150	
Maria Curman ⁵	2012	10/10		2/2	150	
Leif Ljungqvist ⁶	2012	10/10	5/6			
Carin Sällström-Nilsson ⁷	2009	10/10			24	
Marie Redeborn ⁸	2012	9/10			24	
Anna Ekergren ⁹	2013	2/2			2	
Gunilla Larsson ¹⁰	2009	10/10			24	
Lena Rhodin ¹¹	2014	3/8			16	

1) Styrelsens ordförande

2) Ledamot i revisionsutskottet

3) Ordförande i revisionsutskottet

4) Ordförande i ersättningsutskottet

5) Ledamot i ersättningsutskottet

6) Ledamot i revisionsutskottet

7) Arbetstagarrepresentant, utsedd av Sveriges Farmaceuter

8) Arbetstagarrepresentant (suppleant), utsedd av Sveriges

Farmaceuter

9) Arbetstagarrepresentant, utsedd av Unionen, fr o m december 2013 t o m mars 2014

10) Arbetstagarrepresentant, utsedd av Unionen som ordinarie ledamot fr o m mars 2014

11) Arbetstagarrepresentant (suppleant), utsedd av Unionen fr o m april 2014

Styrelsens sammansättning

Styrelsen består av sex ledamöter och inga suppleanter. Utöver bolagsstämموvalda ledamöter utser arbetstagarorganisationerna två ledamöter och två suppleanter. Vid Apotekets årsstämma 2014 omvaldes Christian W Jansson (ordförande), Gert Karnberger, Kristina Schauman, Elisabet Wenzlaff, Maria Curman och Leif Ljungqvist.

Unionen har utsett Anna Ekergren som ordinarie ledamot till och med mars, och Gunilla Larsson från och med april 2014, samt Lena Rhodin som suppleant från och med april 2014. Sveriges Farmaceuter har utsett Carin Sällström-Nilsson som ordinarie ledamot och Marie Redeborn som suppleant.

Styrelsen har inom sig inrättat ett revisionsutskott och ett ersättningsutskott, med tre ledamöter i revisionsutskottet och två ledamöter i ersättningsutskottet. Verkställande direktör ingår inte i styrelsen, men närvarar vid mötena. Styrelsens ledamöter presenteras närmare på sidorna 96–97.

Styrelsens arbete

Styrelsen höll sammanlagt tio möten under 2014, varav ett konstituerande. Styrelsen behandlade följande ärenden under året:

- bokslutskommuniké, inklusive förslag till vinstdisposition
- års- och hållbarhetsredovisning
- kallelse till årsstämma och beslutsförslag
- delårsrapporter
- strategisk inriktning
- kompetensförsörjning
- hållbarhetsmål och prioriterade aktiviteter
- riskanalys
- strategisk affärsplan och budget
- ny organisation.

Not 8 forts.

Ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare 2014

	Medlem i företagsledning sedan	Lön, tkr	Övriga förmåner, tkr ¹	Totalt, tkr	Pensions- ålder	Pensions- kostnad, tkr ²	Uppsägningstid (arbetstigare/bolag)	Avgångs- vederlag
Ann Carlsson, vd ³	2010	3 997	65	4 062	65	1 149	6 mån/6 mån	18 mån
Ulrika Eriksson, vice vd och direktör Konsument	2009	2 253	59	2 312	65	739	6 mån/6 mån	18 mån
Eva Fernvall, kommunikationsdirektör	2005	1 618	64	1 682	65	562	6 mån/6 mån	18 mån
Kenneth Hagsten, HR-direktör	2013	1 695	62	1 757	65	452	6 mån/6 mån	6 mån
Anna Rogmark, chefsjurist och direktör Affärsstöd	2010	1 714	85	1 799	65	498	6 mån/6 mån	18 mån
Carina Fält, direktör Affärsutveckling	2012	1 378	184	1 562	65	399	6 mån/6 mån	12 mån
Pontus Rosén, direktör Sortiment & Marknad	2012	1 545	64	1 609	65	371	6 mån/6 mån	6 mån
Jan Johansson, CFO	2011	2 421	60	2 481	65	741	6 mån/6 mån	18 mån
Lars Skutholm, direktör Vård & Företag	2011	1 925	57	1 982	65	567	6 mån/6 mån	12 mån
Olle Carls, direktör Logistik	2012	1 942	57	1 999	65	572	6 mån/6 mån	12 mån
Summa		20 488	757	21 245		6 050		

1) Övriga förmåner utgörs huvudsakligen av förmånsvärde förtjänstabil och drivmedel.

2) Pensionskostnaden avseende förmånsbestämd pension beräknas enligt tryggandelagen. Pensionskostnaden består av intjänad pension under året, ränta på tidigare avsättningar samt pensionspremier.

3) Vd Ann Carlsson har premiebestämd pension med 30 procent av grundlönen.

Ersättning och förmåner

Ersättning och förmåner till verkställande direktör och ledande befattningshavare utgörs av kontant utbetald lön, övriga förmåner, övrig ersättning samt pensionsåtaganden. Samtliga belopp är angivna exklusive sociala avgifter respektive löneskatt. Verkställande direktör och ledande befattningshavare har sex månaders ömsesidig uppsägningstid. Vid uppsägning från arbetsgivarens sida utgår även ett avgångsvederlag. För verkställande direktör motsvarar detta 18 månadslöner, för övriga ledande befattningshavare är avgångsvederlaget reglerat till att motsvara mellan 6 och 18 månadslöner. Avräkning sker mot eventuell annan framtida ersättning.

Pensionsvillkor

Verkställande direktören Ann Carlsson har premiebestämd pension med 30 procent av grundlönen med pensionsålder 65 år. För fyra ledande befattningshavare gäller att de har förmånsbestämd pension enligt ITP2 med pensionsålder från och med 65 år. Övriga ledande befattningshavare har premiebestämda pensionsvillkor.

Beslutsordning

Ersättning och förmåner till verkställande direktör har beslutats av styrelsen. Ersättning och förmåner till andra ledande befattningshavare har beslutats av styrelsen efter beredning av ersättningsutskottet.

Not 8 forts.

Ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare 2013

	Medlem i företagsledning sedan	Lön, tkr	Övriga förmåner, tkr ¹	Totalt, tkr	Pensions- ålder	Pensions- kostnad, tkr ²	Uppsägningstid (arbetstagare/ bolag)	Avgångs- vederlag
Ann Carlsson, vd ³	2010	3 875	68	3 943	65	1 154	6 mån/6 mån	18 mån
Ulrika Eriksson, vice vd och direktör Konsument	2009	2 250	59	2 309	65	750	6 mån/6 mån	18 mån
Eva Fernvall, kommunikationsdirektör	2005	1 587	59	1 646	65	576	6 mån/6 mån	18 mån
Kenneth Hagsten, HR-direktör	2013-04-08	1 150	49	1 199	65	271	6 mån/6 mån	6 mån
Monica Höglind, HR-direktör t o m 2013-03-17	2007	647	30	677	62	98	6 mån/6 mån	18 mån
Anna Rogmark, chefsjurist och direktör Affärsstöd	2010	1 656	105	1 761	65	490	6 mån/6 mån	18 mån
Carina Fält, direktör Affärsutveckling	2012	1 333	137	1 470	65	394	6 mån/6 mån	12 mån
Pontus Rosén, direktör Sortiment & Märknad	2012	1 347	61	1 408	65	357	6 mån/6 mån	6 mån
Jan Johansson, CFO	2011	2 399	43	2 442	65	749	6 mån/6 mån	18 mån
Lars Skutholm, direktör Vård & Företag	2011	1 802	60	1 862	65	544	6 mån/6 mån	12 mån
Olle Carls, direktör Logistik	2012	1 884	59	1 943	65	568	6 mån/6 mån	12 mån
Annema Paus, direktör Vård & Företag och vd Apoteket Farmaci AB t o m 2012-09-30 ⁴	2001	665	28	693	65	224	6 mån/6 mån	18 mån
Summa		20 595	758	21 353		6 175		

1) Övriga förmåner utgörs huvudsakligen av förmånsvärde för tjänstebil och drivmedel.

2) Pensionskostnaden avseende förmånsbestämd pension beräknas enligt tryggandelagen. Pensionskostnaden består av intjänad pension under året, ränta på tidigare avsättningar samt pensionspremier.

3) Vd Ann Carlsson har premiebestämd pension med 30 procent av grundlönen.

4) Annema Paus, vd Apoteket Farmaci AB, t o m 2012-09-30 har erhållit uppsägningslön och avgångsvederlag om 18 månader. Utbetalning av avgångsvederlaget sker under åren 2013 och 2014, dock sker avräkning mot annan eventuell framtida ersättning.

Not 9 INKOMSTSKATT

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Aktuell skatt för året	-99	-118	-99	-118
Aktuell skatt avseende tidigare år	-2	0	-2	0
Uppskjuten skatt	-29	46	-18	-27
Summa	-130	-72	-119	-145
Uppskjuten skatt som redovisas i övrigt totalresultat hänförligt till pensioner	-21	-287	-	-

Skatten på koncernens och moderbolagets resultat före skatt skiljer sig från det teoretiska belopp som skulle framkommit vid vägd genomsnittlig skattesats gällande för resultaten i koncernen och moderbolaget enligt följande tabell:

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Resultat före skatt	481	436	556	787
Skatt enligt gällande skattesats	-106	-96	-122	-173
Skatteeffekt övriga ej skattepliktiga intäkter	0	1	56	1
Justering av skatt hänförlig till tidigare period	-2	6	-2	6
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	-5	-3	-54	-4
Redovisning av tidigare ej redovisade förlustavdrag	3	25	3	25
Övriga skatteeffekter	0	-5	0	-
Summa	-110	-72	-119	-145

Skattesatsen för 2014 års inkomstskatt är 22,0 (22,0) procent. Uppskjuten skatt har beaktats med 22,0 (22,0) procent.

Not 10 UPPSKJUTEN SKATT

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
<i>Uppskjuten skattekostnad/intäkt avseende:</i>				
anläggningstillgångar	7	-52	7	-52
förlustavdrag ¹	-25	25	-25	25
obeskattade reserver	4	-19	-	-
pensionsfordran	-15	-190	-	-
övrigt	-	-5	-	-
Uppskjuten skatt i totalresultatet	-29	-241	-18	27
<i>Uppskjutna skattefordringar avseende:</i>				
förlustavdrag ¹	-	25	-	25
anläggningstillgångar	-	-	-	-
Summa uppskjutna skattefordringar	-	25	-	25
<i>Uppskjutna skatteskulder avseende:</i>				
pensionsfordran	-815	-802	-	-
anläggningstillgångar	-10	-17	-10	-17
obeskattade reserver	-144	-147	-	-
Summa uppskjutna skatteskulder	-969	-966	-10	-17
Netto skuld/fordran	-969	-941	-10	8

1) Avser tidigare oredovisade underskottsavdrag hänförliga till de avvecklade verksamheterna i Norge och Tyskland.

Not 11 RESULTAT PER AKTIE

	Koncern	
	2014	2013
Årets resultat, mnkr	371	364
Antal aktier	175 000	175 000
Resultat per aktie, kr	2 123	2 080

Not 12 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar kategoriseras i tre grupper: utvecklingsarbeten, hyreskontrakt och övriga immateriella tillgångar. I kategorin utvecklingsarbeten redovisas balanserade utvecklingsutgifter. Per den 31 december 2014 ingår aktiverade utgifter för e-handelsplattform, dosverksamheten, företagsgemensamt ordersystem samt programlicenser.

Årets investeringar i utvecklingsarbeten uppgick till 28 miljoner kronor och utgjordes huvudsakligen av ny driftlösning för affärs-systemet.

I kategorin Hyreskontrakt redovisas aktiverade utgifter för anskaffade hyreskontrakt och avser lokaler belägna i strategiska lägen. I kategorin Övriga immateriella tillgångar redovisas lokal-inredning i annans fastighet som omklassificerades från materiell tillgång i samband med inkråmsöverlåtelse till dotterbolag.

Fastställande av eventuella nedskrivningsbehov av immateriella tillgångar har gjorts enligt IAS 36 varvid beräknat återvinningsvärde har jämförts med bokfört värde för respektive immateriell tillgång. Vid värdering av immateriella tillgångar har Apoteket bedömt att inget nedskrivningsbehov föreligger.

Koncern	Utvecklingsarbeten		Hyreskontrakt		Övriga immateriella tillgångar		Totalt	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets början	263	216	30	31	19	19	312	266
Investeringar	28	59	–	–	–	–	28	59
Avyttringar/utrangeringar	–3	–12	–1	–1	–	–	–4	–13
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	288	263	29	30	19	19	336	312
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	–59	–55	–25	–23	–19	–19	–103	–97
Årets avskrivningar enligt plan	–20	–16	–3	–3	–	0	–23	–19
Avyttringar/utrangeringar	3	12	1	1	–	0	4	13
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	–76	–59	–27	–25	–19	–19	–122	–103
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	–126	–104	–	–	–	–	–126	–104
Årets nedskrivning	–	–22	–	–	–	–	–	–22
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	–126	–126	–	–	–	–	–126	–126
Planenligt restvärde vid årets slut	86	78	2	5	–	0	88	83

Moderbolag	Utvecklingsarbeten		Hyreskontrakt		Totalt	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets början	282	206	30	31	312	237
Investeringar	28	59	–	–	28	59
Ackumulerade anskaffningsvärden på tillgångar från koncernbolag	–	29	–	–	–	29
Avyttringar/utrangeringar	–3	–12	–1	–1	–4	–13
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	307	282	29	30	336	312
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	–83	–51	–25	–23	–108	–74
Årets avskrivningar enligt plan	–20	–15	–3	–3	–23	–18
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar från koncernbolag	–	–18	–	–	–	–18
Avyttringar/utrangeringar	3	1	1	1	4	2
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	–100	–83	–27	–25	–127	–108
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	–121	–99	–	–	–121	–99
Årets nedskrivning	–	–22	–	–	–	–22
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	–121	–121	–	–	–121	–121
Planenligt restvärde vid årets slut	86	78	2	5	88	83

Not 13 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncern	Byggnader, mark, markanläggning		Inventarier		Totalt	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets början	42	53	1 905	1 848	1 947	1 901
Nyanskaffningar	1	-	42	77	43	77
Avyttringar/utrangeringar	-1	-11	-121	-20	-122	-31
Ackumulerade anskaffnings- värden vid årets slut	42	42	1 826	1 905	1 868	1 947
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-17	-16	-1 394	-1 264	-1 411	-1 280
Avyttringar/utrangeringar	0	0	117	11	117	11
Årets avskrivningar enligt plan	-1	-1	-127	-141	-128	-142
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-18	-17	-1 404	-1 394	-1 422	-1 411
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	-	-7	-107	-96	-107	-103
Återläggning nedskrivning	-	7	-	-	-	7
Årets nedskrivning	-	-	-14	-11	-14	-11
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-	-	-121	-107	-121	-107
Planenligt restvärde vid årets slut	24	25	301	404	325	429
Bokfört värde, byggnader	22	25				
Bokfört värde, mark, markanläggningar	2	3				
Taxeringsvärde, byggnader	14	11				
Taxeringsvärde, mark	2	1				

Moderbolag	Byggnader, mark, markanläggning		Inventarier		Totalt	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets början	-	-	1 877	1 723	1 877	1 723
Nyanskaffningar	-	-	42	77	42	77
Ackumulerade anskaffningsvärden övertagna från koncernbolag	-	-	-	97	-	97
Avyttringar/utrangeringar	-	-	-93	-20	-93	-20
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	-	-	1 826	1 877	1 826	1 877
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-	-	-1 381	-1 176	-1 381	-1 176
Ackumulerade avskrivningar övertagna från koncernbolag	-	-	-	-78	-	-78
Avyttringar/utrangeringar	-	-	89	11	89	11
Årets avskrivningar enligt plan	-	-	-126	-138	-126	-138
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-	-	-1 418	-1 381	-1 418	-1 381
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	-	-	-93	-84	-93	-84
Årets nedskrivning	-	-	-14	-9	-14	-9
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-	-	-107	-93	-107	-93
Planenligt restvärde vid årets slut	-	-	301	403	301	403

Not 14 INNEHAV I INTRESSEFÖRETAG

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Vid årets början	8	22	9	18
Årets avyttringar	–	–15	–	–9
Andel av vinst/förlust ¹	0	1	–	–
Vid årets slut	8	8	9	9

1) Andel av förlust anges efter skatt.

Koncernens andelar i intresseföretag

2014	Tillgångar	Skulder	Intäkter	Resultat
Kårhuset Pharmen AB 556043-3277, Uppsala	7	2	0	0
Summa	7	2	0	0
2013				
Kårhuset Pharmen AB 556043-3277, Uppsala	7	2	0	0
Summa	7	2	0	0

Specifikation av koncernens andelar i intresseföretag

	Andelar	Andel i procent	Bokfört värde
Kårhuset Pharmen AB 556043-3277, Uppsala	27 000	45	8

Specifikation av moderbolagets andelar i intresseföretag

	Andelar	Andel i procent	Bokfört värde
Kårhuset Pharmen AB 556043-3277, Uppsala	27 000	45	9

Not 15 PENSIONSTILLGÅNGAR I KONCERNEN

Flertalet anställda i Apoteket AB samt dotterbolag omfattas av ITP-planen exklusive vissa övergångsgrupper som fortsätter att tjäna in pension enligt Apotekets pensionsplan. De anställda som är födda före 1979 tjänar in förmånsbestämd pension enligt ITP2 och de anställda som är födda från och med 1979 omfattas av ITP1, den avgiftsbestämda delen av ITP-planen. Det förmånsbestämda ålderspensionsintjänandet inom Apotekskoncernen tryggas i Apotekets Pensionsstiftelse. När det gäller försäkringstryggad ITP har Alecta meddelat att de ej kan förse Apoteket med tillräcklig information för förmånsbestämd redovisning, därför redovisas ITP-planen som en avgiftsbestämd plan.

Under 2008 tecknade Apoteket ett nytt pensionsavtal med de fackliga organisationerna. Innebödden i avtalet är att bland annat den så kallade apoteksplanen ersätts med ITP och att Apoteket årligen tar beslut om eventuell indexering av intjänad pensionsrätt och utgående pensioner, för den del som inte omfattas av ITP.

Pensionsförmåner

	2014	2013
Pensionsförpliktelse IB	7 728	8 027
Förmåner intjänade under perioden	64	79
Avgångspensioner	4	12
Räntekostnad	286	279
Utbetalda pensioner	–371	–359
Aktuariell vinst/förlust på pensionsförpliktelse	297	–310
Pensionsförpliktelse UB	8 008	7 728
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde IB	10 654	10 257
Beräknad ränteintäkt på förvaltningstillgångar	398	349
Gottgörelse	–439	–690
Aktuariell vinst/förlust på förvaltningstillgångar	375	738
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde UB	10 988	10 654
Förändringar i nettotillgång eller (nettoskuld)		
Pensionstillgång vid årets ingång	2 926	2 230
Oredovisad vinst/förlust	–	–
Pensionskostnad	44	–21
Utbetalda pensioner	371	359
Gottgörelse	–439	–690
Aktuariell vinst/förlust	78	1 048
Pensionstillgång vid årets slut exklusive särskild löneskatt	2 980	2 926
Särskild löneskatt	723	709
Pensionstillgång redovisad i balansräkningen	3 703	3 635

Not 15 forts.

	2014	2013
<i>Fördelning av förvaltningstillgångar</i>		
Aktier och liknande finansiella instrument	3 866	3 188
Räntebärande värdepapper m m	6 162	6 128
Övrigt	960	1 338
Summa förvaltningstillgångar	10 988	10 654
<i>Poster i Resultaträkningen</i>		
Räntekostnad	286	279
Beräknad ränteintäkt på förvaltningstillgångar	-398	-349
Särskild löneskatt	-27	-17
Finansnetto pensioner	-139	-87
Förmåner intjänade under perioden	64	79
Avgångspensioner	4	12
Särskild löneskatt	17	22
Summa pensionskostnader	-54	26
Årets kostnad för pensionsförsäkringar i Alecta	-44	-45
Summa totala pensionskostnader	-98	-19
<i>Poster i övrigt totalresultat</i>		
Poster som inte kan omföras till periodens totalresultat		
Aktuariell vinst/förlust på pensionsförpliktelse		
- varav erfarenhetsbaserade justeringar	190	67
- varav effekter av förändrade demografiska antaganden	22	0
- varav effekter av förändrade finansiella antaganden	-509	243
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive belopp som ingår i ränteintäkter	375	738
Summa övrigt totalresultat	78	1 048
<i>Fördelning per plan avseende förmånsbestämda pensionsförpliktelser</i>		
Apoteksplanen	4 815	4 911
ITP2-planen	3 193	2 817
Summa pensionsförpliktelser	8 008	7 728

	2014-12-31	2013-12-31
<i>Antal pensionsutfästelser fördelat på aktiva, fribrev och pensionärer</i>		
Aktiva	2 480	2 609
Fribrevshavare	17 693	18 383
Pensionärer	14 154	13 914
Totalt antal utfästelser som ingår i förpliktelsen	34 327	34 906

Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna uppgick till 773 (1 087) miljoner kronor. Faktisk avkastning för 2014 redovisas exklusive driftskostnad.

De viktigaste aktuariella antagandena som användes var följande:	2014	2013
Diskonteringsränta, % ¹	3,25	3,75
Framtida löneökningar, %	3,00	3,30
Inflation, %	2,00	2,00
Personalomsättning, %	6,50	5,00
	Kvinnor	Män
Återstående livslängd ITP 2 i egen regi	25	23
Återstående livslängd Apotekets pensionsplan	24	20

1) För känslighetsanalys gällande diskonteringsränta, se sidan 35.

- Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med utgångspunkt från diskonteringsräntan för svenska bostadsobligationer, som är utfärdade i samma valuta och med löptider jämförbara med den aktuella pensionsskuldens.
- Inflationen speglar utvecklingen av konsumentprisindex och används av Apoteket för uppräknig av pensionsunderlag.
- Förväntad löneökning speglar framtida förväntade procentuella löneökningar med hänsyn tagen till framtida förväntad inflation.
- Personalomsättning bygger dels på historiska fakta, dels på förväntad framtida personalomsättning.

Den genomsnittliga löptiden för utbetalningar som motsvarar pensionsskulden

Den genomsnittliga löptiden (durationen) för odiskonterade utbetalningar som motsvarar pensionsskulden per 2014-12-31 beräknade enligt IAS 19 är 20 år. Om man tar hänsyn till diskonteringen är durationen 15 år.

Specifikation av förändringarna i förmånsbestämda pensionsplaner och förvaltningstillgångar

Koncernen förväntar sig avgifter under 2015 avseende förmånsbestämda planer uppgående till 375 miljoner kronor. Den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar baseras på den nuvarande sammansättningen av placeringsportföljen.

Not 15 forts.

Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige tryggas genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 3, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För merparten av de intjänade pensionsförmånerna saknas hos Alecta information om fördelning av fördelning mellan arbetsgivare. Hela intjänandet är istället registrerat på den sista arbetsgivaren. Alecta saknar därför möjlighet att göra en exakt fördelning av tillgångar och avsättningar till respektive arbetsgivare. För räkenskapsår för vilket bolaget inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan, ska en pensionsplan enligt ITP som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas som en avgiftsbestämd plan. Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta uppgår till 44 (45) miljoner kronor. Vid utgången av 2014 uppgick Alectas över-skott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 144 (148) procent. Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsantaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19.

Förmåner enligt de förmånsbestämda planerna

Förmånsbestämd ålderspension betyder att den är bestämd till en viss procentsats av den pensionsmedförande årslön när individen går i pension förutsatt att individen har haft en anställning med ITP2 eller likvärdig tjänstepension under 360 månader från 28 års ålder. Förmånen baseras på slutlönen vid 65 års ålder.

Procentsatsen är olika för olika inkomstintervall, 2014:

Pensionsplan ITP2

10 %	i ålderspension	0–426 750 kr
65 %	i ålderspension	426 751–1 138 000 kr
32,5 %	i ålderspension	1 138 001–1 707 000 kr

Apotekets pensionsplan

10 %	i ålderspension	0 % i familjepension	15 % i sjukpension	0–340 500 kr
65 %	i ålderspension	32,5 % i familjepension	65 % i sjukpension	340 500–908 000 kr
32,5 %	i ålderspension	16,5 % i familjepension	32,5 % i sjukpension	908 000–1 362 000 kr
0%	i ålderspension	0 % i familjepension	0% i sjukpension	1 362 000 kr

Pensionsstiftelsens förvaltning av tillgångarna

Storleken på Apotekets pensionsskuld förändras med utgångspunkt från bland annat ränteläget och inflations- och reallöneutvecklingen i Sverige. Placeringsverksamheten i Apotekets Pensionsstiftelse ska således i huvudsak vara exponerad mot tillgångar som återspeglar pensionsskuldens karakteristika.

Mot bakgrund av ovanstående har pensionsstiftelsens styrelse lagt fast en placeringsinriktning som innebär att en del av kapitalet placeras i räntebärande tillgångar utgivna av den svenska staten eller andra låntagare med hög kreditvärdighet. Därutöver sker placeringarna i aktier med en huvudsaklig inriktning på den svenska marknaden.

Det övergripande syftet är att diversifiera förvaltad kapital inom både nominella och reala tillgångar och därmed minska risken samtidigt som en långsiktigt god avkastning kan uppnås.

Not 16 VARULAGER

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Handelsvaror till anskaffningsvärde	1 250	1 201	1 250	1 201
Summa	1 250	1 201	1 250	1 201

Den utgift för varulager som kostnadsförts ingår i posten Handelsvaror och uppgick i koncernen till 14 927 (14 987) miljoner kronor och i moderbolaget till 14 927 (14 595) miljoner kronor. Inkursansreserven uppgår till 25 (27) miljoner kronor.

Not 17 ÖVRIGA FORDRINGAR

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Momsfordran	316	261	316	261
Forordringar kontokort	21	19	21	19
Övriga fordringar	0	18	0	16
Summa	337	298	337	296

Not 18 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Aviserade hyror	64	64	64	64
Upplupna intäkter	7	25	7	25
Förutbetalda kostnader	47	49	47	49
Upplupen leverantörsbonus	12	11	12	11
Övriga poster	0	0	0	0
Summa	130	149	130	149

Not 19 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Upplupna semesterlöner	158	151	158	151
Bonus till anställda	12	0	12	0
Upplupna löner	4	9	4	9
Upplupna kostnader	33	79	33	79
Summa	207	239	207	239

Not 20 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Vid årets början	34	62	34	49
<i>Kostnadsfört i resultaträkningarna</i>				
Tillkommande avsättningar	–	48	–	55
Återförda outnyttjade belopp	–2	–12	–2	–12
Utnyttjat under året	–23	–64	–23	–58
Vid årets slut	9	34	9	34
Varav kortfristig avsättning	9	34	9	34

Koncern	Hyror	Avgångs- vederlag	Förlust- kontrakt	Summa
Vid årets början	–	11	23	34
Tillkommande avsättningar	–	0	0	0
Utnyttjat under året	–	–9	–14	–23
Återförda outnyttjade belopp	–	–2	0	–2
Vid årets slut	–	0	9	9

Tillkommande avsättningar avseende förlustkontrakt hänför sig till beräknade förluster i Apotekets dosverksamhet relaterat till krav om systembyte från eHälsomyndigheten.

Ansvarsförbindelser

Apoteket AB har tecknat borgensåtaganden i samband med överlåtelse av hyresavtal till klusterbolag som sålts under första kvartalet 2010. Antalet kvarvarande borgensåtaganden är 14 och beloppet uppgår till cirka 46 (55) miljoner kronor. Löptid för borgensåtagandena varierar. Köparna av dotterbolagen åtar sig att lösa Apoteket AB:s borgensåtaganden. Om detta inte sker inom avtalad tid utgår en ersättning till Apoteket AB för utställda borgensförbindelser.

Apoteket har tecknat garantiförbindelse med PRI Pensionsgaranti. Ömsesidigt ansvar är två procent av pensionskulden. Beloppet uppgick för år 2014 till 41 (37) miljoner kronor.

Not 21 FINANSIELLA INSTRUMENT OCH FINANSIELL RISKHANTERING

Apotekets finansiella riskhantering styrs av koncernens finanspolicy som beslutas av Apotekets styrelse. Finanspolicyen omfattar riktlinjer för likviditetsförvaltning, kapitalförsörjning och andra finansiella risker. Koncernens övergripande riskhanteringspolicy eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat och ställning. Finansförvaltningen är centraliserad till en koncerngemensam funktion inom moderbolaget med uppdraget att tillvarata samordningsvinster, minska resultat- och kassaflödesfluktuationer samt att sörja för en god riskhantering. Dotterbolagen och moderbolagets operativa enheter ansvarar för identifiering, rapportering och uppföljning av finansiella risker som uppstår i verksamheten.

Policy och principer för hantering av finansiella risker

Mål och tillämpade principer för finansiell riskhantering

Målen för finansiell riskhantering är att upprätthålla en god betalningsberedskap och en effektiv kapitalanvändning samt att trygga kapitalförsörjningen. Principer för finansiell riskstyrning:

- Finansiella risker som uppstår i koncernens verksamhet ska ligga inom fastställda begränsningar avseende kreditrisk, marknadsrisk och refinansieringsrisk. För all riskhantering gäller att spekulativ handel inte är tillåten.
- All kreditgivning ska ha sin grund i affärsmässiga överväganden som beaktar såväl finansieringskostnad som risk. Kredit ska medges först efter prövning av kredittagaren.
- Koncernens finansförvaltning och kreditgivning ska kännetecknas av sådan organisation inklusive intern kontroll och rapportering att de administrativa riskerna minimeras.

Likviditetsrisk

Försiktighet i hantering av likviditetsrisk innebär att inneha tillräckliga likvida medel och tillgänglig finansiering genom tillräckliga avtalade kreditmöjligheter.

Ränterisk

Koncernens exponering för ränterisk är i allt väsentligt förknippad med pensionstillgångar. Pensionsstiftelsen eftersträvar en placering av förvaltningstillgångarna som balanserar den risk som värdeutvecklingen av pensionsskulden innebär. I övrigt finns en begränsad exponering för ränterisk vid kortfristig finansiell upplåning och placering.

Valutarisk

Inköp och försäljning sker i allt väsentligt i svenska kronor varför valutaexponeringen är begränsad.

Kreditrisk

Koncernen har ingen väsentlig koncentration av kreditrisker. Fastställd policy för kreditriskhantering finns framtagen.

Försäljning inom konsumentmarknaden sker kontant eller via vanligt förekommande kreditkort. Delbetalningskonto erbjuds privatkunder. Apoteket genomför kreditprövning för samtliga

nyttillkommande kunder som ansöker om kredit. Kreditprövningen utgår ifrån om kunden har betalningsanmärkningar och/eller skuldsaldo hos Kronofogdemyndigheten. Kunder som inte betalar sina skulder spärras och nekas fortsatt kredit efter cirka två månader från det att fakturan förfallit.

Av Apotekets utestående kundfordringar står landstingen och eHälsomyndigheten för 62 procent. Risken bedöms som mycket låg. Fordringarna betalas normalt inom angiven kredittid.

Förfallotidpunkter för kundfordringar

Koncern	2014	2013
<i>Förfallna men inte nedskrivna</i>		
< 30 dagar	81	72
30–90 dagar	10	21
<i>Förfallna och nedskrivna</i>		
91–180 dagar	5	5
> 180 dagar	3	12
Summa	99	110

Avsättning för osäkra fordringar

Avsättning för osäkra fordringar uppgick till 23 (22) miljoner kronor. Avsättning för osäkra fordringar har ändrats enligt följande:

Koncern	2014	2013	2012	2011
Vid årets ingång	22	5	3	3
Reservering för befarade förluster	1	17	2	0
Vid årets utgång	23	22	5	3
Konstaterade förluster	6	5	4	4
Återvunnen kundförlust	1	0	0	4

Årets kostnad för osäkra fordringar uppgick till 7 (9) miljoner kronor. Andelen osäkra fordringar beräknas utifrån en i Apoteket etablerad och väl beprövad modell. Redovisat värde utgör således en god approximation av verkligt värde.

Verkligt värde på finansiella instrument

Nominellt värde, minskat med eventuella bedömda krediteringar, för kundfordringar och leverantörsskulder, förutsätts motsvara deras verkliga värden.

Not 21 forts.

Nedanstående tabell visar redovisat och verkligt värde per typ av instrument:

Koncern	2014		2013	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
<i>Finansiella tillgångar</i>				
Kundfordringar ¹	2 066	2 066	1 959	1 959
Likvida medel	44	44	36	36
Summa	2 110	2 110	1 995	1 995
<i>Finansiella skulder</i>				
Leverantörsskulder ²	1 977	1 977	1 802	1 802
Låneskulder ³	100	100	321	321
Summa	2 077	2 077	2 123	2 123

1) I redovisat värde för kundfordringar beaktas den andel av fordringarna som anses osäkra.

2) Leverantörsskuldernas verkliga värde utgörs av redovisat värde.

3) Skulder till kreditinstitut, räntebärande.

Finansiella skulder till kreditinstitut	Koncern		Moderbolag		Beviljad
	2014	2013	2014	2013	
Handelsbanken	–	171	–	171	300
Certifikat	100	150	100	150	1 500
Totalt utnyttjad kredit	100	321	100	321	1 800

Beviljad checkkredit uppgår till 300 miljoner kronor. Låneskulder omfattar utnyttjad checkkredit om 0 (171) miljoner kronor med en räntesats om 0,65 (1,31) procent samt certifikat om 100 (150) miljoner kronor till en räntesats om 0,22 (1,02) procent. Löptid för certifikatet är åtta dagar. Redovisat värde för låneskulder utgör en god approximation av det verkliga värdet.

Ränteintäkter och räntekostnader på finansiella instrument

Nedanstående tabell visar ränteintäkter och räntekostnader avseende Apotekets samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder:

	Koncern		Moderbolag	
	2014	2013	2014	2013
Ränteintäkter på finansiella tillgångar	2	1	2	3
Räntekostnader på finansiella skulder	–3	–7	–3	–6
Valutakursvinster/-förluster på skulder	0	0	0	0
Summa	–1	–6	–1	3

Not 22 MEDELANTAL ANSTÄLLDA

	2014		2013	
	Medelantal anställda	varav män, %	Medelantal anställda	varav män, %
<i>Moderbolag</i>				
Sverige ¹	3 474	13,8	3 894	14,0
<i>Dotterföretag</i>				
Sverige och utlandet ²	0	0	5	46,9
Summa koncern	3 474	13,8	3 899	14,0

1) Verksamheten i dotterbolaget Apoteket Farmaci AB integrerades i Apoteket AB den 1 februari 2013. Anställda i dotterbolaget ingår därefter i Apoteket AB.

2) Verksamheten i dotterbolaget i Tyskland avvecklades under 2013 och vid årets slut, 2013, fanns inte längre någon anställd.

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2014		2013	
	Antal	varav män, %	Antal	varav män, %
<i>Koncern</i>				
Styrelseledamöter	10	30,0	10	30,0
Vd och andra ledande befattningshavare	10	50,0	11	54,5
<i>Moderbolag</i>				
Styrelseledamöter	10	30,0	10	30,0
Vd och andra ledande befattningshavare	10	50,0	10	50,0

Not 23 TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE

Koncernföretag

För moderbolaget avser 0,1 (0,1) procent av årets inköp och 0,0 (0,4) procent av årets försäljning transaktioner med koncernföretag. Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer för prissättning som vid transaktioner med externa parter.

Svenska staten

Apoteket är helägt av svenska staten. Inköp och försäljning av produkter och tjänster till och från statliga myndigheter och bolag sker på affärsmässiga grunder.

Övriga ränteintäkter och räntekostnader

I moderbolagets ränteintäkter ingår räntor avseende koncernföretag till ett belopp av 2 (6) miljoner kronor. I räntekostnader ingår räntor avseende koncernföretag till ett belopp av 0 (3) miljoner kronor.

Not 23 forts.

Ersättning till ledande befattningshavare

Ersättning till ledande befattningshavare presenteras i not 8.

Andra organisationer i Sverige

Apotekets Pensionsstiftelse förvaltar de förvaltningstillgångar som tryggar förmånsbestämda pensionsåtaganden för Apoteket AB och Apoteket Farmaci AB. Under 2014 har Apoteket AB erhållit gottgörelse om 439 (690) miljoner kronor.

Not 24 RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Moderbolag	
	2014	2013
Mottaget koncernbidrag	-	18
Utdelning från dotterbolag	255	-
Nedskrivning av aktier i dotterbolagen Apoteket Farmaci (år 2014) Farmacifamiljen Malmö AB (år 2014 och 2013), Helene Widegren Hälsofokus AB (år 2014) Apoteket Norge AS och Apoteket Deutschland GmbH (år 2013)	-227	-1
Summa	28	17

Not 25 BOKSLUTSDISPOSITIONER

	Moderbolag	
	2014	2013
Skillnad mellan bokförd och planenlig avskrivning, inventarier	-	4
Periodiseringsfond, årets avsättning	-149	-244
Återföring periodiseringsfond	165	152
Summa	16	-88

Not 26 ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Moderbolag	
	2014	2013
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets början	257	257
Kapitaltillskott till dotterbolag och nyanskaffningar	-	1
Nedskrivning ¹	-230	-1
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	27	257

1) 2014: Nedskrivning av aktieinnehav i Apoteket Farmaci samt Apoteksinformation, då dotterbolagen under året delat ut balanserade vinstmedel till moderbolaget och därefter är vilande.

2013: Nedskrivning av aktier i Farmacifamiljen Malmö AB till följd av svag lönsamhetsutveckling.

Specifikation av moderbolagets och dotterbolags innehav av aktier och andelar i koncernföretag

Koncernföretag/org nr/säte	Antal andelar	Andel i procent	Bokfört värde	
			2014	2013
Apoteket Farmaci AB 556758-1789, Stockholm	25 000	100	25	250
Apoteksakademin i Sverige AB 556792-4005, Stockholm	1 000	100	0	0
Förvaltnings AB Tanken 556500-6953, Stockholm	1 000	100	0	0
Apoteket International AB 556606-4266, Stockholm	1 000	100	0	0
Apoteket Svanen AB 556822-8430, Stockholm	1 000	100	0	0
Farmacifamiljen Malmö AB 556839-1170, Malmö	1 000	100	0	0
<i>Vilande bolag</i>				
Apoteksinformation AB 556043-0984, Stockholm	50 000	100	1	6
Apoteksbolaget AB 556459-6723, Stockholm	500	100	1	1
Summa			27	257

Not 27 UTDELNING PER AKTIE

På årsstämman den 13 april 2015 kommer en kontant utdelning avseende 2014 om 902,86 (857,14) kronor per aktie, totalt 158 (150) miljoner kronor att föreslås. Utdelningen redovisas som en vinst-disposition. Under 2014 har utdelning om 150 miljoner kronor gjorts till ägaren.

Not 28 OBESKATTADE RESERVER

	Moderbolag	
	2014	2013
.....		
Periodiseringsfonder fördelar sig enligt följande:		
Periodiseringsfond, taxering 2009	–	165
Periodiseringsfond, taxering 2010	157	157
Periodiseringsfond, taxering 2012	35	35
Periodiseringsfond, taxering 2013	66	66
Periodiseringsfond, taxering 2014	245	245
Periodiseringsfond, taxering 2015	149	–
Summa	652	668

Not 29 PENSIONER I MODERBOLAGET

Apoteket AB har sedan 2008 ett nytt pensionsavtal som innebär att flertalet anställda är anslutna till ITP-planen, exklusive vissa övergångsgrupper som fortsätter tjäna in pension enligt Apotekets pensionsplan. Verkställande direktören omfattas inte av ITP-planen. Medarbetare födda mellan 1949 och 1978 ansluts som regel till den förmånsbestämda pensionsplanen ITP2. Medarbetare födda från och med 1979 ansluts till den premiebestämda pensionsplanen ITP1. Ålderspensionsintjänandet enligt ITP-planen tryggas i Apotekets Pensionsstiftelse med kreditförsäkring av motsvarande pensionsskuld i PRI. Med anledning av ITP-anslutningen betalar Apoteket AB premier avseende sjuk- och familjepension, ålderspension enligt ITP1 samt kompletterande ålderspension för ITP2, så kallad ITPK. Apotekets pensionsplan är endast förändrad till den del att utgående pensionsförmåner och intjänad pensionsrätt inte längre är värdesäkrad. Istället tar Apoteket årliga beslut om eventuell indexering av utgående pensioner och intjänad pensionsrätt. Apotekets pensionsplan omfattar liksom tidigare ålderspension, familjepension, sjukpension samt familjeskydd inklusive särskild barnpension. Utöver detta finns även en kompletterande ålderspension som har tryggats i Apotekets försäkringsförening Optimalia. Den kompletterande ålderspensionen klassificeras som en avgiftsbestämd plan. Sedan 1 oktober 2010 har en beståndsöverlåtelse av Optimalia skett till Svensk Handel Försäkring.

Apoteket AB:s franchisebolag är enskilda bolag utanför koncernen och tecknar egna pensionsvillkor enligt kollektivavtal.

	2014	2013
Kapitalvärde av pensionsförpliktelse		
.....		
Kapitalvärde av pensionsförpliktelsen vid årets början	6 937	7 162
Intäkt/kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	–10	–37
Räntekostnad	170	165
Effekt av nya parametrar enligt tryggandelagen	286	–
Utbetalning av pensioner	–353	–353
Kapitalvärde av pensionsförpliktelser vid årets slut	7 030	6 937

I nedanstående tabell redovisas utvecklingen av särskilt avskilda tillgångar som stiftelsen förvaltar

	2014	2013
Särskilt avskilda tillgångar		
.....		
Verkligt värde av tillgångar vid årets början	10 654	10 257
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar ¹	773	1 087
Gottgörelse från Apotekets Pensionsstiftelse	–439	–690
Verkligt värde av tillgångar vid årets slut	10 988	10 654

1) Avkastning på särskilt avskilda tillgångar för 2014 och 2013 redovisas inklusive driftskostnad.

Not 29 forts.

Förvaltningstillgångar minus pensionsförpliktelser	2014	2013
Verkligt värde av tillgångar vid årets slut	10 988	10 654
Kapitalvärde av pensionsförpliktelse vid årets slut	-7 030	-6 937
Pensionstillgång	3 958	3 717
I balansräkningen redovisad skuld/forbran	-	-
Specifikation avseende årets totala kostnader och intäkter avseende pensioner	2014	2013
<i>Pensioner i egen regi</i>		
Intäkt/kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	10	37
Räntekostnad	-170	-165
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar inklusive gottgörelse	773	1 087
Ökning/minskning av överskott i särskilt avskiljbara tillgångar	-241	-622
Intäkt (+)/kostnad (-) för pensioner i egen regi	372	337
<i>Pensioner genom försäkring</i>		
Försäkringspremier	-45	-46
Redovisad pensionsintäkt (+)/kostnad (-)	327	291
Särskild löneskatt på pensionskostnader	-79	-71

Pensionsstiftelsens förvaltningstillgångar består huvudsakligen av aktier och räntebärande värdepapper med följande marknadsvärden på balansdagen

Tillgångsslag	2014	Andel, %
Aktier och liknande finansiella instrument	3 866	35
Räntebärande värdepapper	6 162	56
Övrigt	960	9
Summa	10 988	100

Moderbolaget förväntar sig avgifter avseende förmånsbestämda planer under 2015 uppgående till -375 miljoner kronor. Den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar baseras på den nuvarande sammansättningen av placeringsportföljen.

Ränteantaganden

Apoteket AB:s anslutning till ITP-planen innebär till stor del förändrad tillämpning av ränteantaganden, dels med anledning av att Apoteket AB nu tryggar nyintjänad ålderspension enligt ITP2 i Apotekets Pensionsstiftelse, dels att värdesäkring är borttagen avseende intjänad pensionsrätt och utgående pensioner enligt Apotekets pensionsplan. För nyintjänad förmånsbestämd ålderspension enligt ITP2 tillämpas Pensions- och registreringsinstitutets (PRIs) ränteantagande på brutto 3,84 procent. För nyintjänad pension fram till och med pensionering enligt Apotekets pensionsplan tillämpas Finansinspektionens föreskrift om försäkringstekniska grunder, FFFS 2007:31. Dessa föreskrifter innehåller så kallade trygghandgrunder som ska användas för att beräkna kapitalvärden vid tryggande av pensionsutfästelser utanför livförsäkringsbolag och tjänstepensionskassor. För utgående pensioner och intjänad pensionsrätt enligt Apotekets pensionsplan tillämpas räntefot för åtaganden som inte innebär utfästelse om framtida värdesäkring eller indexuppräknning på brutto 1,9 procent.

Not 30 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Under 2014 tog Apoteket beslut om förändringar i organisationsstrukturen för att sänka kostnaderna samt bättre kunna möta kundernas förväntningar och de nya förutsättningarna på marknaderna. Förändringen innebär en samlad försäljningsorganisation och färre tjänster inom centrala funktioner. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 februari 2015.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel och fria fonder

Balanserad vinst	627 532 921 kr
Årets vinst	436 726 431 kr
Summa	1 064 259 352 kr

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att:

till aktieägaren utdelas 902,86 kronor per aktie, totalt	158 000 000 kr
I ny räkning överförs	906 259 352 kr
Summa	1 064 259 352 kr

Undertecknade försäkrar att koncern- och årsredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS, sådana de antagits av EU, respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ställning och resultat samt att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför.

Resultat- och balansräkningarna ska föreläggas årsstämman för fastställande den 13 april 2015.

Solna den 6 mars 2015

Christian W Jansson
ORDFÖRANDE

Maria Curman
LEDAMOT

Gert Karnberger
LEDAMOT

Kristina Schauman
LEDAMOT

Elisabet Wenzlaff
LEDAMOT

Leif Ljungqvist
LEDAMOT

Carin Sällström-Nilsson
ARBETSTAGARREPRESENTANT

Gunilla Larsson
ARBETSTAGARREPRESENTANT

Ann Carlsson
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har avgivits den 6 mars 2015

Ernst & Young AB

Åsa Lundvall
AUKTORISERAD REVISOR

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Apoteket AB (publ), org.nr 556138-6532

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

VI HAR UTFÖRT en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Apoteket AB för år 2014. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 32–75.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR FÖR ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisions-sed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska

krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

UTTALANDEN

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

UTÖVER VÅR REVISION av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Apoteket AB för år 2014.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget

till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

UTTALANDEN

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 6 mars 2015

Ernst & Young AB

Åsa Lundvall

AUKTORISERAD REVISOR

Redovisningsprinciper hållbarhetsredovisning

Principerna avser intressentdialog, väsentlighetsanalys, målöversikt, beräkningsgrunder och antaganden samt GRI-index.

Apotekets års- och hållbarhetsredovisning för verksamhetsåret 2014 är en sammanhållen produkt. Det innebär att hållbarhetsrelaterad information ingår i redovisningens alla delar. Detaljer kring hållbarhet och GRI-index återfinns på sidorna 78–93. Redovisningen omfattar hela Apotekets verksamhet. Den täcker även företagets påverkan som förekommer i kund- och leverantörsledet. Ambitionen är att visa hur Apoteket arbetar för att hantera omvärldens krav och förväntningar, samt för att minska negativ respektive öka positiv miljömässig, social och ekonomisk påverkan både internt och externt.

REDOVISNING ENLIGT GRI, G4 CORE

Redovisningen är upprättad i enlighet med Global Reporting Initiatives (GRI) internationella ramverk för hållbarhetsredovisning, version G4, tillämpningsnivå Core. Redovisningen omfattar de GRI-aspekter som valts ut och validerats i årets väsentlighetsanalys, vilken godkändes av företagsledning och styrelse i februari 2015. Läs mer på sidorna 80–81. Samtliga indikatorer är externt granskade.

FÖRÄNDRINGAR I ÅRETS REDOVISNING

Årets redovisning innehåller vissa förändringar jämfört med föregående år. Indikatorn EC1 redovisas inte för 2014. Redovisningen av indikatorerna LA6, LA11 och EN15-18 har utvecklats. Tre egna indikatorer läggs till i årets GRI-index. Indikatorn Tillgänglighet till receptbelagda läkemedel läggs till under aspekten Kundernas hälsa och säkerhet. Indikatorerna Sjukfrånvaro och Frisknärvaro läggs till under aspekten Medarbetarnas hälsa och säkerhet, vilken tidigare kallades för Hälsa och säkerhet i arbetet. Läs mer om förändringarna på sidorna 82–89.

EXTERNA REGELVERK, STANDARDER OCH PRINCIPER

Apoteket är certifierat enligt ISO 14001 sedan 2007 och blev anslutet till Global Compact 2009. Sedan 2004 har företaget upprättat hållbarhetsredovisning i enlighet med GRI:s redovisningsramverk. För information om lagar och regler som berör Apoteket, se sidan 90.

Intressentdialog

Apoteket har fört dialog med olika intressentgrupper löpande under året. Kanaler, viktiga frågor och vidtagna åtgärder lyfts i tabellen nedan. Dialogen har kompletterats med en undersökning som genomförts under året för att vikta de väsentliga aspekter och målområden som identifierades under 2013.

INTRESSENTGRUPPER				
Intressentgrupp	Definition	Kanal	Viktigaste hållbarhetsfrågor 2014	Åtgärder
Ägare	Svenska staten genom Näringsdepartementet	Ägarpolicy, ägardialog, bolagsstämma, seminarier	Uppföljning av hållbarhetsmål, integrera hållbarhetsfrågor i verksamhetsstyrning	Beslut, implementering och uppföljning av hållbarhetsmål
Vårdkunder	Befintliga och potentiella avtalskunder; landsting, kommunala vårdinrättningar, privata vårdgivare och företag	Möten, förfrågningsunderlag, avvikelser och synpunkter, kundens revision av Apoteket, Apotekets verksamhetsrapport	Miljöeffektiva transporter, läkemedels miljöpåverkan	Uppfylla skallkrav kring transporter och läkemedels miljöpåverkan, tjänster som hjälper kunden med revision av läkemedelsprocesser, val av rätt läkemedel ur miljösynpunkt, uppföljning avvikelser och synpunkter
Konsumenter	Befintliga och potentiella privatkunder	Kundmötet, undersökningar (NKI, kundpanel, Nordic brands), Mystery shopping, system för avvikelser och förbättringsförslag	Hälsa, tillgänglighet, kvalitet, produktinnehåll, läkemedels miljöpåverkan, ekologiskt och närproducerat	Utökade öppettider, e-handel via dator, surfplatta eller mobiltelefon, prenumerationstjänst, kampanj om Apotekets kvalitetskontroll, kampanj om tillgänglighet, insamling av läkemedelsavfall
Medarbetare	Befintliga och potentiella medarbetare	Ledarforum, medarbetarmöten, medarbetarundersökning, systematiskt arbetsmiljöarbete, intranätet, Performance management, Kompetenskollen, system för förbättringsförslag, Farmaceutbarometern, arbetsmarknadsdagar, Nationella praktikrådet	Ledarskap, bemanning, motivation	Aktiviteter till följd av medarbetarnas synpunkter som samlades in på medarbetarmöten 2013, satsning på hälsa och ledarskap, hälsoföreläsningar på intranätet, aktiviteter utifrån resultat av medarbetarundersökning
Leverantörer	Leverantörer av läkemedel, övriga hälsoprodukter och material för användning inom Apoteket	Möten, mejl, telefon, dialog inför intag av ny produkt eller leverantör, avtalsförhandling, revisioner	Kvalitetskontroll, uppförandekod, guide för ämnen godkända av Apoteket, uppföljning, förbättringsarbete i samverkan med leverantörer, dialog med läkemedelsleverantörer	Uppförandekod obligatorisk bilaga i avtal med leverantörer av övriga hälsoprodukter och material för användning inom Apoteket, uppmaning till leverantörer av receptbelagt att underteckna uppförandekoden, guide för godkända ämnen, förbättringsarbete i samverkan med leverantörer
Intresseorganisationer och professionella organisationer	Bris, Cancerfonden, SOS barnbyar, Koll på läkemedel, Nationellt forum, Medicinska expertrådet, Friskis & Svettis, En svensk klassiker	Mejl, telefon, möten, seminarier, forum	Främjande och förebyggande hälsoarbete, läkemedelsanvändning, tillgänglighet, arbetsvillkor hos leverantörer, läkemedels miljöpåverkan	Nära dialog med Nationellt forum vars patientorganisationer under året fått beskriva sina mest angelägna frågor och hur de ser på Apotekets verksamhet, ökat fokus på Apotekets Hälsokoll, kampanj med Rosa bandet, Koll på läkemedel, nytt samarbete med Bris
Media	Kanaler som används för att ta in och utbyta kunskap om intressenter samt för att påverka bilden av Apoteket	Alla media	Kvalitet, tillgänglighet, produkter, Apotekets övergripande verksamhet	Redaktionella annonser i dagspress, temabilagor, pressträff för branschpress i samband med kvalitetskampanjen, kommunikation kring Apotekets hållbarhetsarbete, möten med enskilda journalister
Politiker och myndigheter	Departement och myndigheter som påverkar Apotekets verksamhet	Personliga möten, seminarier och paneldebatter, apoteket.se	Tillgänglighet, läkemedelsanvändning, Apotekets Hälsokoll, Koll på läkemedel	Information till myndigheter och berörda departement om hur Apoteket arbetar med läkemedelsanvändning, till exempel Koll på läkemedel, samt tillgänglighet via flera kanaler; apoteket.se, mobil, prenumerationstjänst, apotek och ombud

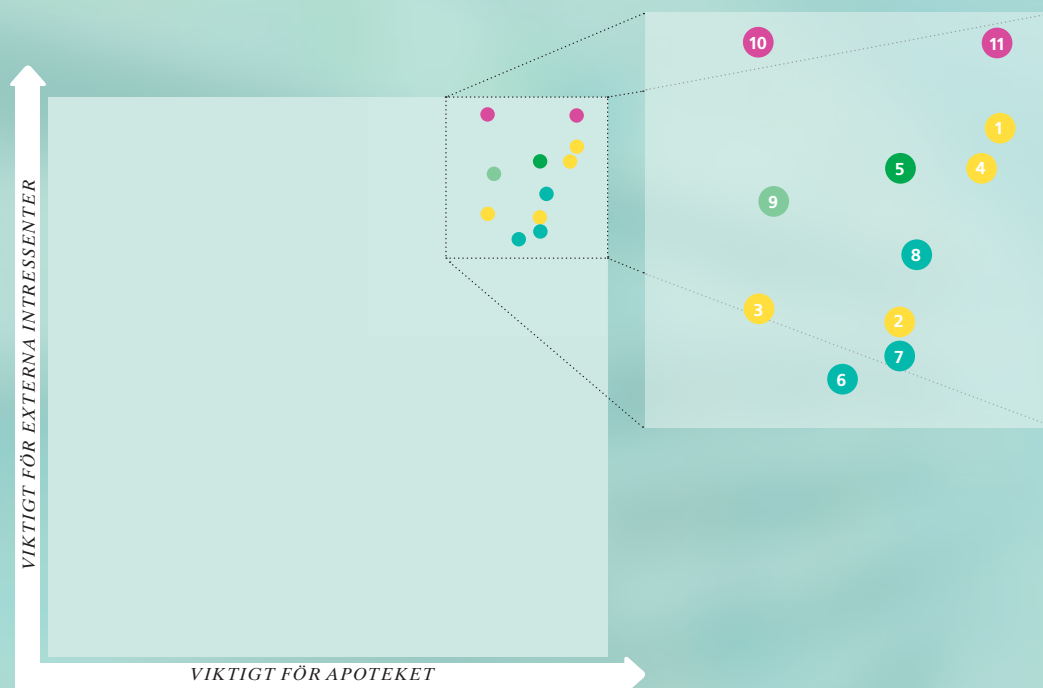
Väsentlighetsanalys

INFÖR ÖVERGÅNGEN 2013 till GRI:s nya riktlinjer G4 genomfördes en djupgående analys där väsentliga aspekter identifierades. Utifrån GRI:s totallista med ett 50-tal viktiga hållbarhetsaspekter, prioriterades de som är mest centrala för Apoteket och den typ av verksamhet företaget bedriver. Prioriteringen tog hänsyn till interna diskussioner kring Apotekets faktiska påverkan på en hållbar utveckling, betydande miljöaspekter, viktiga frågor från löpande intressentdialoger under året och diskussioner kring mål i företagsledningen. Resultatet mynnade ut i ett antal aspekter som är väsentliga för Apoteket att arbeta med och redovisa.

GENOMFÖRANDE AV VÄSENTLIGHETSANALYSEN

Inför årets års- och hållbarhetsredovisning genomförde Apoteket en väsentlighetsanalys där 2013 års väsentliga aspekter utvärderades. Bedömningen baserades på synpunkter från Apotekets viktigaste intressenter: avtalskunder, leverantörer, intresseorganisationer, banker och finansinstitut, media, politiker och myndigheter samt medarbetare. Ägardialogen fördes på ett mer övergripande plan och vägde inte in varje enskild aspekt. Det externa perspektivet fångades upp genom löpande dialoger som genomfördes med samtliga intressenter under året. Dessutom fick ett antal representanter för de fyra intressentgrupperna avtalskunder, leverantörer, intresseorganisationer samt banker och finansinstitut vikta de väsentliga aspekterna som identifierades 2013.

Apotekets väsentliga aspekter ingår i områdena hälsa, sortiment, miljö, mångfald, antikorrup­tion och regelefterlevnad. Kundernas hälsa och säkerhet samt regelefterlevnad är de aspekter som värderats högst av intressenterna. Ekonomi­området ingår i ägardialogen och har inte viktats och placerats i matrisen tillsammans med övriga aspekter.

HÄLSA

- 1 Kundernas hälsa och säkerhet
- 2 Medarbetarnas hälsa och säkerhet
- 3 Märkning av produkter och tjänster
- 4 Utbildning, medarbetarnas kompetensutveckling

SORTIMENT

- 5 Leverantörsuppföljning

MILJÖ

- 6 Utsläpp till luft
- 7 Utsläpp till vatten och avfall
- 8 Produkters och tjänsters miljöpåverkan

MÅNGFALD

- 9 Jämställdhet och lika möjligheter

ANTIKORRUPTION OCH REGELEFTERLEV­NAD

- 10 Antikorrup­tion
- 11 Regelefterlevnad

EKONOMI

Lösamhet, kapitalstruktur och utdelning.
Aspekten har inte viktats och därför inte placerats i matrisen.

Det interna perspektivet på om frågorna fortfarande är väsentliga har kartlagts genom att Apotekets medarbetare, både i apoteksverksamheten och centralt, har tillfrågats i en enkätundersökning. Sammanställningen av dialogerna visas i matrisen på sidan 80 med det externa perspektivet på y-axeln och det interna på x-axeln.

RESULTAT FRÅN ANALYSEN

Trots viss spridning av frågorna i matrisen indikerar resultatet från väsentlighetsanalysen att de prioriterade områden som identifierades 2013 fortsatt bedöms som mycket viktiga av både externa intressenter och Apoteket. Matrisen motsvarar den översta högra kvadranten i 2013 års analys, vilket innebär att endast de allra viktigaste aspekterna illustreras.

Analysen kan sammanfattas med att frågorna efterlevnad, kundernas hälsa och säkerhet samt utbildning hamnade i topp bland både externa och interna intressenter. Även antikorruption placerades högt när de externa tillfrågades medan denna fråga inte ansågs lika viktig bland de interna. Sannolikt beror det på att Apoteket internt inte kopplas ihop med risk för korruption tack vare företagets mångåriga förebyggande arbete med etik och efterlevnad av lagar och andra krav. Inga korruptionsincidenter har förekommit under åren vilket ytterligare förstärker den bilden av företaget.

Några andra skillnader mellan de interna och externa intressen-

terna är att frågor kopplade till miljö, som utsläpp till luft samt utsläpp till vatten och avfall, får något lägre placering bland de internt tillfrågade. I likhet med korruptionsfrågan skulle skillnaden kunna tillskrivas Apotekets väl etablerade miljöarbete, vilket kan ha resulterat i att miljöhänsyn internt betraktas som en hygienfaktor.

Medarbetarnas hälsa och säkerhet placeras däremot högre för de interna jämfört med de externa. Omställningen från monopol till konkurrensutsatt marknad kan förklara att aspekten värderas högre internt. Omregleringen har medfört en rad förändringar på marknaden vilket har krävt anpassningar av Apotekets organisation. Förändringar uppfattas olika mellan individer och kan resultera i viss stress under omställningsperioderna. Medarbetarnas hälsa är även fortsatt ett högt prioriterat område för Apoteket.

Det råder samsyn kring att produkter och tjänsters miljöpåverkan är den viktigaste miljöaspekten. Märkning av produkter och tjänster rankas något lägre jämfört med övriga aspekter, både internt och externt. Aspekten är viktig för Apoteket, men ännu viktigare är den tillhörande indikatorn Resultat från kundnöjdhetsundersökningar (PR5) som redovisas för att tydliggöra Apotekets fokus på kunden. I nästa års intressentdialog kommer större vikt att läggas vid dialog kring kundnöjdhet och kundernas hälsa och säkerhet, i jämförelse med produktmärkningen.

Hälsa – ett liv i hälsa för alla kunder och medarbetare

OMRÅDET HÄLSA INKLUDERAR ett antal mål och GRI-aspekter som speglar Apotekets vision – Ett liv i hälsa – och åtagandet att förebygga ohälsa och förbättra läkemedelsanvändning och levnadsvanor för både kunder och medarbetare.

KUNDERNAS HÄLSA OCH SÄKERHET

Att öka andelen nöjda kunder är ett nytt mål som Apoteket kommer att arbeta med från och med 2015. Målet är ett sätt att ännu tydligare sätta kundens behov och hälsa i fokus.

Under 2014 genomfördes två kundundersökningar (NKI, Kundnöjdhetsindex) på Apotekets 50 respektive 75 största apotek.

Resultatet av den andra undersökningen var ett NKI på 85.

94 procent av kunderna var totalt sett nöjda med sin upplevelse av Apoteket. De viktigaste frågorna för kunderna är apotekens läge och öppettider, att varan finns på plats, ett kvalitetsgranskat sortiment och bemötande. Medarbetarnas bemötande är det som har störst påverkan på kundnöjdheten. Expedieringen av recept pekas ut som ett område med potential för effektivisering. Undersök-

ningen kommer att justeras under 2015 vilket kan påverka kommande resultat. Kundundersökningarna kompletteras löpande med metoder som avstämningsmöten, synpunkter i kundmötet, kundpaneler, mystery shopping och varumärkesanalyser. Under året mottogs och besvarades ett stort antal frågor från privatpersoner angående produktinnehåll. Indikatorn Resultat från kundnöjdhetsundersökningar (PR5) ingår i aspekten Märkning av produkter och tjänster som omnämns på sidan 85.

Apotekets egen indikator, tillgänglighet till receptbelagda läkemedel, inkluderas i redovisningen då den har direkt påverkan på kundens hälsa och säkerhet. Den redovisas kvalitativt genom redogörelser för hur Apoteket har arbetat med tillgängliggörande aktiviteter under året. Under kommande år ska indikatorn förtydligas för att möjliggöra uppföljning av förbättringar.

Samtliga produkter (100 procent) i sortimentet granskas ur ett hälso- och säkerhetsperspektiv. Produkter som inte är läkemedel granskas i Apotekets kvalitetskontroll som beskrivs på sidorna 20–21. Receptbelagda läkemedel granskas av Läkemedelsverket.

MÅLÖVERSIKT HÄLSA

Mätetal	Mål 2015	Mål 2014	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Kommentar
Andel nöjda kunder, NKI	80	–	85	85	–	Målsatt fr o m 2015
Frisknärvaro, %	74	74	69	67	66	
Medarbetarna tar aktivt reda på receptkunds behov, %	–	60	82	71	37	Ej målsatt fr o m 2015
Medarbetarna tar aktivt reda på egenvårdskunds behov, %	–	80	92	87	74	Ej målsatt fr o m 2015
Sjukfrånvaro, %	–	3,1	4,8	4,1	3,7	Ej målsatt fr o m 2015
Antal tjänster utförda till konsument- och företagskund, st	–	70 000	20 966	30 254	27 840	Ej målsatt fr o m 2015
Attraktiv arbetsgivare, %	–	65	55	50	–	Ej målsatt fr o m 2015
Antal genomförda läkemedelsgenomgångar, st	–	–	–	12 262	11 632	Ej målsatt fr o m 2014 Har ej följts upp under 2014

MEDARBETARNAS HÄLSA OCH SÄKERHET

Ökad frisknärvaro är fortsatt en viktig målsättning som visar hälsostatusen bland Apotekets medarbetare. Medarbetare som mår bra bidrar positivt till kundernas hälsa och även till kundernas inställning till Apoteket.

Samtliga personalindikatorer i redovisningen bygger på faktiskt antal anställda per 31 december. Konsulter utgör endast omkring två procent av den totala personalstyrkan och inkluderas därför inte i redovisningen av personalindikatorerna.

Redovisningen av arbetsrelaterade skador och sjukdomar (LA6) har utvecklats sedan föregående år. De arbetsskador som är vanligast inom Apoteket är stickskador och klämskador. Vissa nyckeltal är inte jämförbara med föregående år eftersom statistiken från och med 2014 bygger på Previas databas. Tack vare den nya statistiken inkluderas nu hela organisationen och samtliga arbetsrelaterade sjukdomar, även stressrelaterade sjukdomar. Samtliga arbetsskadeanmälningar rapporteras till enheten Human Resources där de dokumenteras löpande och sammanställs årligen.

Förlorade dagar (LDR, Lost Day Rate) redovisas från och med 2014 och inkluderar frånvaro som orsakats av arbetsrelaterade skador och sjukdomar. Årets utfall för arbetsrelaterade sjukdomar (ODR, Occupational Disease Rate) är högre än föregående år (2013: 0,58, 2012: 0,26) på grund av övergången till Previa-lösningen, vilken ger ett tillförlitligare resultat. LDR och ODR bryts inte ned per kön eftersom detta inte är avgörande för Apotekets styrning av personalfrågor. Frånvaro (AR, Absentee Rate) inkluderar inte semester, tjänstledighet, föräldraledighet eller andra planerade giltiga frånvaroororsaker. Arbetsskador (IR, Injury Rate) omfattar endast skador som har lett till sjukskrivning.

Indikatorn Uppföljning av karriärsutveckling (LA11) bygger på statistik från den årliga medarbetarundersökningen och bryts

från och med 2014 ned per kön och anställningskategori. Andelen genomförda medarbetarsamtal är högre jämfört med föregående års 78 procent.

Två nya indikatorer, Sjukfrånvaro och Frisknärvaro, tillkommer i Apotekets rapportering från och med 2014 eftersom de är viktiga mått på medarbetarnas hälsa. Sjukfrånvaro baseras på andel sjuktimmar av den totala schemalagda tiden under perioden för all anställd personal. Den ökade till 4,8 (4,1) främst på grund av de långa sjukskrivningarna, medan de korta endast har förändrats marginellt. Frisknärvaron avser de medarbetare som under tolv månader ackumulerat som mest sju sjukdagar. Utfallet har förbättras under året vilket delvis beror på att stora enheter med hög korttidsfrånvaro avvecklats. Viss förbättring märks inom övriga delar i organisationen.

UPPFÖLJNING AV KARRIÄRSUTVECKLING, ANDEL (LA11)	
	2014
Försäljning/rådgivning till privatkund	86
Försäljning/rådgivning/tjänster till avtalskund och företagskund	81
Kundservice	91
Produkt och tjänsteutveckling	75
Distribution och logistik	86
Lagerhantering och produktion	85
Kontor och administration	84
Män	83
Kvinnor	85
Hela Apoteket	85

LDR, ODR, AR, IR (LA6)			
	Män	Kvinnor	Totalt
LDR	–	–	184,6
ODR	–	–	3,74
IR	0	0,34	0,29
AR	8 620	14 131	13 400

Sortiment – ett nogt utvalt och granskat sortiment

MÅLEN OCH GRI-ASPEKTERNA inom området sortiment visar Apotekets strävan efter att stärka förtroendet för företaget och öka försäljningen av kvalitetssäkrade produkter och tjänster.

LEVERANTÖRSGRANSKNING

Från och med 2015 är målsättningen att öka andelen leverantörer som undertecknat Apotekets uppförandekod. Målsättningen omfattar leverantörer av hälsoprodukter, avtalsbundna leverantörer av material som används inom Apoteket, samt leverantörer av receptbelagda läkemedel. Den sistnämnda kategorin är utmanande då Apoteket idag har en tillhandahållandeskyldighet för samtliga förskrivna varor och därmed saknar möjlighet att välja bort en vara eller leverantör för det förskrivna sortimentet.

Apoteket har omkring 1 100 produktleverantörer, varav två tredjedelar är leverantörer av läkemedel och en tredjedel är leverantörer av övriga hälsoprodukter. Leverantörerna finns i huvudsak i Europa och Asien. Merparten av Apotekets egna varumärken tillverkas i Sverige. Alla nya leverantörer av hälsoprodukter, det vill säga de leverantörer som inlett samarbete med Apoteket under året, har undertecknat Apotekets uppförandekod. Syftet med koden är att bidra till goda miljö- och arbetsmiljömässiga förhållanden vid tillverkning.

För varje ny hälsoprodukt som tas in i sortimentet, granskas därför produktleverantören utifrån uppförandekodens krav. Apoteket utvärderar samtliga (100 procent) nya (sådana som ännu

inte har godkänts för samarbete) och befintliga (sådana som Apoteket har en pågående affärsrelation med) leverantörer i samband med introduktion av nya hälsoprodukter i sortimentet. Eftersom det är produkten som styr granskningen kan samma leverantör utvärderas flera gånger. Under 2014 granskades 60 produkter, producerade av både nya och befintliga leverantörer, och 14 revisioner genomfördes på plats.

Leverantörsgranskningen genomförs i form av självutvärderingar, redovisning av tredjepartscertifikat, möten eller platsbesök. Utifrån Apotekets riskklassning fokuserar granskningen särskilt på de krav i uppförandekoden som är mest relevanta för respektive leverantör. Beroende på resultatet av revisionen tar Apoteket beslut om hur samarbetet ska fortsätta samt behovet av åtgärdsplaner och uppföljande revisioner. Ambitionen är alltid att åtgärda avvikelser i nära dialog med leverantören. Samarbeten avslutas bara i undantagsfall, främst vid allvarliga avvikelser från uppförandekoden och om avvikelser inte rättas till. Avvikelser som identifieras vid platsbesök kan handla om bristande brandsäkerhet, övertidsarbete eller bristfällig hantering av kemikalier. Av de revisioner på plats som har genomförts under året har samtliga leverantörer visat på förbättringar i hur de systematiskt arbetar med bristerna. Inga allvarliga brott mot kraven i uppförandekoden identifierades under året.

Uppförandekoden bygger på Apotekets miljö- och kvalitetspolicyer samt internationella konventioner och riktlinjer, som FN:s

deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILO:s konventioner och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Den innefattar områdena kvalitet, miljö, sociala och affärsetiska frågor samt djurskydd och ställer bland annat krav på att leverantören ska arbeta systematiskt med frågorna.

Under året har Apoteket endast beträffande någon leverantör accepterat undantag från den bestämmelse i Apotekets uppförandekod som ger Apoteket rätt att genomföra oannonserade inspektioner på plats i den fabrik där tillverkningen sker. Undantag medgavs efter enskild bedömning, och då särskilda skäl förelåg. Parterna har istället kommit överens om att inspektionen ska föregås av ett meddelande från Apoteket och beträffande underleverantörens fabriker ska leverantören med kraft verka för att Apoteket får möjlighet att göra inspektioner.

PRODUKTERS OCH TJÄNSTERS MILJÖPÅVERKAN

Produkter som inte är läkemedel granskas i de sex stegen i Apotekets kvalitetskontroll som finns beskriven på sidorna 20–21. För att följa upp produkternas miljöpåverkan (EN27) redovisas mängden läkemedelsavfall som skickas för destruktion och från och med 2014 även antalet miljöfarliga ämnen som tagits bort från sortimentet, se sidan 21.

MÄRKNING AV PRODUKTER OCH TJÄNSTER

Apoteket granskar att informationen på alla hälsoprodukter följer gällande regler och ger kunden korrekt vägledning. Indikatorn Resultat från kundundersökningar (PR5) redovisas i avsnittet om hälsa för kunder och medarbetare på sidan 82.

MÅLÖVERSIKT						
	Mål 2015	Mål 2014	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Kommentar
Leverantörer av receptbelagda läkemedel som undertecknat Apotekets uppförandekod, %	30	–	18	–	–	Målsatt fr o m 2015
Leverantörer av material för användning inom Apoteket vilka undertecknat Apotekets uppförandekod, %	50	–	30	–	–	Mål justerat fr o m 2015
Leverantörer av receptfria läkemedel och hälsoprodukter som undertecknat Apotekets uppförandekod, %	100	–	94	–	–	Mål justerat fr o m 2015
Medarbetare som genomgått e-utbildning om Apotekets kvalitetsgranskning, %	–	100	60	15	–	Ej målsatt fr o m 2015
Andel avtalad tjänst Läkemedelsservice, %	–	70	–	99	88	Ej målsatt fr o m 2015 Har ej följts upp under 2014

Miljö – minskad miljöbelastning på luft och vatten

APOTEKETS VERKSAMHET PÅVERKAR miljön både i Sverige och i andra länder där företagets produkter tillverkas. Området miljö inkluderar mål och aspekter som rör utsläpp till vatten och luft, samt avfall. Ambitionen är att minska den negativa belastningen på luft och vatten samt ta ansvar för att avfall hanteras på ett säkert sätt.

UTSLÄPP TILL VATTEN OCH AVFALL

Under 2015 inleds arbetet mot ett nytt mål inom området. Målsättningen är att öka andelen kunder som lämnar in överblivna läkemedel på apotek. Både läkemedelsavfall och farligt avfall kan ge upphov till en betydande miljöpåverkan om de hamnar i miljön. Apoteket mäter och följer årligen upp mängd läkemedelsavfall och farligt avfall (EN23). Allt läkemedelsavfall förbränns, medan farligt avfall tas omhand på olika sätt beroende på typ av avfall. Ett fel i föregående års utfall avseende farligt avfall har justerats i årets redovisning för att möjliggöra jämförelse mellan åren. Mängden uppmätt farligt avfall för 2013 ska vara 16 ton, istället för 35 ton. Läs mer om hantering och utfall på sidan 29.

UTSLÄPP TILL LUFT

Målet att resa mer klimatsmart, det vill säga att minska koldioxidutsläppen per rest kilometer, fortsätter att

gälla från och med 2015. Dessutom tillkommer målet att öka andelen fordon med miljöklassning Euro 5 eller högre. Fordon med högre miljöklassning är en fråga som drivs av både Apoteket och kunderna. Nya regler träder i kraft från den 1 januari 2017, då endast fordon med miljöklass Euro 5 får köra i de miljözoner som idag finns i större städer som Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Helsingborg och Lund. Då Apoteket har frekventa leveranser inom miljözonerna ska dessa fordon ha bytts ut senast 2017.

Apoteket följer upp och redovisar utsläpp av växthusgaser inom ramen för de tre scopen i GHG-protokollen (Greenhouse Gas Protocol). Utsläppen inom scope 1 uppmättes under året till 54 ton (2013: 120 ton, 2012: 199 ton). Utsläppen inom scope 2 var 1 657 ton (2013: 971 ton, 2012: 1 071 ton). Inom scope 3 var utsläppen under året 5 139 ton (2013: 7 992 ton, 2012: 9 836 ton). De totala koldioxidutsläppen var lägre än föregående år främst på grund av förändrade beräkningsmetoder.

MÅLÖVERSIKT						
	Mål 2015	Mål 2014	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Kommentar
Andel kunder som lämnar in överblivna läkemedel, %	80	–	75		75	Målsatt fr o m 2015 Basår 2012
Miljösmartare varutransporter (öka andel km med fordon lägst miljöklass Euro 5), %	100	–	92	–	–	Målsatt fr o m 2015
Resat klimatsmart (minska koldioxidutsläpp), gram per rest kilometer	125	194	129	206	205	
Koldioxidutsläpp från egna varutransporter, gram per förpackning	–	–	–	59	41	Ej målsatt fr o m 2015 Har ej följts upp under 2014
Antal sålda avfallsbehållare	–	313	–	183	1 919	Ej målsatt fr o m 2015 Har ej följts upp under 2014
Kassation från egen tillverkning – dosapotek, kg/100 doskunder	–	1,2	0,88	1,4	1,6	Ej målsatt fr o m 2015

Andelen förnybara energikällor är för tjänsteresor cirka 40 procent (antal kilometer med förnybara källor), för varutransporter cirka 15 procent (schablon utifrån transportörernas underlag), för el 87 procent och för uppvärmning 85 procent (Naturskyddsföreningen, Energimyndigheten och Svensk fjärrvärme).

För att förbättra och kvalitetssäkra Apotekets utsläppsberäkningar har en omfattande översyn och revidering genomförts under 2014. Tabellen till höger sammanfattar de nya beräkningsmetoderna. Basår för beräkningarna har ändrats från 2011 till 2014. Från och med 2014 utförs beräkningarna av Apoteket baserat på underlag för bränslevolymer eller körsträcka, istället för respektive transportörs utsläppsberäkning. Syftet är att övergå till en enhetlig beräkningsmodell vilket ökar tillförlitligheten i resultatet.

Värdetransporter inkluderas inte i scope 3 för 2014 på grund av implementering av ny transportlösning under året. De kommer att inkluderas 2015 efter att dialog har förts med den nya leverantören kring tillämpning av den nya beräkningsmetoden.

Indikatorn EN18 har beräknats utifrån de totala utsläppen 6 849 ton (9 083) per årets omsättning, istället för totala utsläpp per förpackning. Resultatet blev 367 kilo koldioxid per miljon krona (2013: 150 gram per förpackning).

BERÄKNINGSMETODER OCH EMISSIONSFAKTORER (EN15-17)				
Scope	Omfattar	Förändring jmf 2013	Beräkningsmetod	Emissionsfaktor (källa)
1	Tjänstebilar	Verkliga utsläpp istället för sk normalutsläpp	Utsläppsstatistik inhämtas från leverantören, utsläpp per körd km per tjänstebil.	CO ₂ /km (leverantör)
2	Uppvärmning	Ny emissionsfaktor	Antagande 100 % fjärrvärme för hela Apoteket. Schablon för fjärrvärmeanvändning baseras på årlig statistik över fjärrvärmeanvändning per yta i lokaler med enbart fjärrvärme från Energimyndigheten, samt statistik över Apotekets totala lokalyta.	CO ₂ e/kWh (Miljöfaktaboken 2011, Värmeforsk)
	El	Ny emissionsfaktor för el som ingår i hyra. Ej ursprungsmärkt el, varför nordisk elmix används	För enheter där Apoteket har eget elavtal (75 %) baseras beräkningar på faktisk elanvändning. För enheter där el ingår i hyra (25 %) används schablon som baseras på faktisk elanvändning per lokalyta och lokalyta för enheter där el ingår i hyran.	Eget avtal: CO ₂ e/kWh (Bra Miljöval) El ingår i hyra: nordisk elmix 2014 CO ₂ e/kWh (Energimyndigheten)
3	Varutransporter	Enhetlig beräkning baserad på GHG-protokollet och EN16258. Tidigare beräknades utsläppen av respektive transportör	Utsläppen beräknas med bränslebaserad eller med distansbaserad metod, beroende på typ av indata från transportör. Om inget annat anges antas att returtransporter är inkluderade i beräkningarna. Om bränsletyp är okänd antas diesel MK 1 D5 (5 vol.-% biobränsle).	Bränslebaserad metod: drivmedelspecifikt CO ₂ e, well-to-wheel (EN16258) Distansbaserad metod: NTMs beräkningsverktyg
	Flyg	Nya emissionsfaktorer	Beräknas utifrån antalet kilometer per resa, baserat på indata från reseleverantör.	CO ₂ e/personkm med hänsyn tagen till vattenångans växthuseffekt på hög höjd (DEFRA)
	Egen bil i tjänst	Ingen förändring	Beräknas utifrån antalet faktiska körda km per bil, indata från Apotekets system för reseräkningar.	CO ₂ /km, viktat medel för personbil (Trafikverket 2011)
	Hyrbil	Ingen förändring	Siffror för utsläpp inhämtas från leverantör.	(leverantör)
	Taxi	Ingen förändring	Siffror för utsläpp inhämtas från leverantör.	(leverantör)
	Tåg	Ingen förändring	Beräknas utifrån antal resta kilometer per resa, baserat på indata från reseleverantör.	(NTM)

Mångfald – Apoteket speglar samhället

APOTEKETS AMBITION ÄR att sammansättningen av chefer och medarbetare ska spegla mångfalden i samhället för att kunna förbättra kunderbjudanden och öka Apotekets attraktionskraft som arbetsgivare.

JÄMSTÄLLDHET OCH LIKA MÖJLIGHETER

Andelen motiverade medarbetare kvarstår som ett av Apotekets mål. Mångfald, jämställdhet och lika möjligheter och villkor väntas bidra positivt till medarbetarnas motivation. Från och med 2015 införs också två nya mål vars syfte är att bidra till mångfalden bland

Apotekets medarbetare. Målsättningen är att öka andelen män i företaget samt andelen utrikesfödda medarbetare eller med minst en förälder född utanför Sverige. Andel män mätt i medelantal anställda redovisades först 2013.

Köns- och åldersfördelningen (LA12) bland medarbetarna delas från och med 2014 upp per anställningskategori. Tidigare år gjordes inte den uppdelningen varför jämförelser inte kan göras bakåt i tiden. Arbets-tagarrepresentanter inkluderas inte i redovisningen av styrelsens könsfördelning. Mer information om köns-

och åldersfördelning i Apotekets företagsledning och styrelse finns på sidorna 96-98.

MEDARBETARSTATISTIKENS AVGRÄNSNINGAR

Statistiken avseende G4-10 och LA11-12 bygger på faktiskt antal anställda per 31 december. Den skiljer sig alltså från nyckeltalet medelantal anställda som används i de finansiella delarna av redovisningen. Vikariat, säsongsanställning och provanställning redovisas inte. Statistiken bryts inte ned per region eftersom Apotekets verksamhet endast bedrivs inom

MÅLÖVERSIKT						
	Mål 2015	Mål 2014	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Kommentar
Motiverade medarbetare, %	75	75	72	67	68	
Andel män bland medarbetarna, %	16	–	14	14	–	Målsatt fr o m 2015
Andel medarbetare födda i annat land eller med minst en utrikesfödd förälder, %	32	–	26	–	–	Målsatt fr o m 2015

TOTALT ANTAL ANSTÄLLDA (G4-10)			
	2014	2013	2012
Män	458	545	741
Kvinnor	3 202	3 349	4 481
Totalt	3 660	3 894	5 222

	Tillsvidareanställda			Visstidsanställda		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
Män	424	437	507	34	108	234
Kvinnor	3 072	3 012	3 633	130	337	848
Totalt	3 496	3 449	4 140	164	445	1 082

	Heltid			Deltid eller timanställda		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
Män	381	379	499	43	43	230
Kvinnor	1 885	1 919	3 350	1 187	1 210	822
Totalt	2 266	2 298	3 849	1 230	1 253	1 052

Ekonomi – långsiktig lönsamhet

Sverige, vilket betraktas som en enda region.

Antalet anställda som arbetar efter avrop och med timlön varierar under året. Framför allt har detta samband med semesterperioder och storhelger då extra resurser behövs för att ersätta ledig ordinarie personal. Under en normal månad har Apoteket omkring 500 timanställda och under sommar samt jul och nyår kan antalet närmast fördubblas till 800–1 000 timanställda. Timanställda arbetar i snitt cirka 25 procent av en heltid.

Samtliga medarbetare omfattas av kollektivavtal. Avtalet finns tillgängligt på Apotekets intranät.

LÅNGSIKTIG LÖNSAMHET ÄR en förutsättning för att Apoteket ska kunna fortsätta vara en konkurrenskraftig aktör på apoteksmarknaden.

Apotekets ägare lägger stor vikt vid att styrelse och företagsledning arbetar mot långsiktiga, ambitiösa och realistiska mål för att säkerställa värdeskapande. De ekonomiska mål som beslutas är långsiktiga och utvärderas över en konjunkturcykel eller fem till sju år. Väsentliga förändringar i affärsplan eller omvärld kan motivera en förnyad översyn av de ekonomiska målen. Ägaren beslutade nuvarande ekonomiska mål vid årsstämman 2013.

Apotekets målsättning är i enlighet med ägarens krav att öka företagets långsiktiga lönsamhet, vilket förväntas ge direkta positiva effekter för samhället. Ökad lönsamhet är en förutsättning för att verksamheten ska kunna fortsätta att utvecklas för att möta kundernas behov. Dessutom kan mer pengar delas ut till ägaren vilket kommer hela svenska folket till godo. För mer information om utfall och förutsättningar inom det ekonomiska området, se sidorna 32–75.

KÖNS- OCH ÅLDERSFÖRDELNING PER ANSTÄLLNINGSKATEGORI (LA12)

	Män	<30 år	30-50 år	>50 år
Farmaceuter	108	144	938	601
Assistenter/tekniker	178	221	564	483
Apotekschefer	34	16	217	103
Övriga drift/teamchefer	17	217	42	22
Huvudkontor	121	103	194	92
Totalt 2014	458	701	1 955	1 301
Totalt 2013	545	558	1 848	1 489
Totalt 2012	741	1 557	2 140	1 525

MÅLÖVERSIKT

	Mål	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Kommentar
Lönsamhetsmål, rörelsemarginal %	3	1,8	1,9	0,7	
Kapitalstruktur, %	40–80	3	18	203	
Utdelning, %	40–60	60*	51	38	*Enligt styrelsens förslag, se sidan 75

Antikorruption och regelefterlevnad

ANTIKORRUPTION OCH REGELEFTERLEVNAD är väsentliga områden både för Apoteket och för de externa intressenterna. Områdena är inte målsatta men är en grundläggande förutsättning för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt.

ANTIKORRUPTION

Antikorruption är en av FN:s Global Compacts tio principer, vilka Apoteket har åtagit sig att stödja. Det är också ett område som har blivit mer uppmärksammat under senare år, inte minst på grund av incidenter som förekommit i vissa svenska företag.

Under 2013 genomförde Apoteket en riskanalys i syfte att identifiera de delar av organisationen där risk för korruption och otillbörligt beteende föreligger. Analysen visade att det inte finns någon väsentlig risk för korruption sett till hela organisationen. Risk föreligger däremot för vissa enheter, till exempel de som hanterar offentliga upphandlingar och har leverantörskontakter. Medarbetare som arbetar inom dessa enheter ska i sitt arbete iaktta särskild hänsyn till korruptionsriskerna.

Det obligatoriska utbildningspaketet för nyanställda som bland annat innehåller Apotekets förhållningssätt

till korruptionsfrågan är ett viktigt styrverktyg. Utbildningen har under året förenklats och på ett tydligare sätt kopplats ihop med Apotekets övriga förhållningssätt och policyer. Syftet är att tydligare visa på att området ska vara integrerat i det vardagliga arbetet. Ändringarna implementeras i verksamheten under 2015.

Uppdaterade riktlinjer för arbete mot mutor och korruption samt icke konkurrensbegränsande aktiviteter togs fram under året och implementeras i verksamheten under 2015. Företagsledningen har genomgått utbildning i samband med uppdateringen. Fortsatta utbildningsinsatser för olika enheter inom organisationen är planerade under 2015.

Apotekets uppförandekod är verktyget som används för att upprätthålla etiska affärsrelationer med leverantörerna. Dessutom finns ett avtal mellan Apoteket och LIF (Läkemedelsindustriföreningen) för att säkerställa ett etisk agerande i relationen med läkemedelsindustrin.

Inga korruptionsincidenter har inträffat under året (noll incidenter även för 2012 och 2013).

REGELEFTERLEVNAD

Apoteket omfattas av de lagar och regelverk som

reglerar svensk apoteksverksamhet. Tillsynsmyndigheter är främst Läkemedelsverket, Socialstyrelsen, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Inspektionen för vård och omsorg, Datainspektionen och eHälsomyndigheten. Dessutom tillkommer andra regelverk som exempelvis miljö- och arbetsmiljölagstiftning. Apoteket arbetar systematiskt för att bevaka förändringar i regelverken, för att i god tid anpassa de interna rutinerna till förändringarna. Läs mer om Apotekets systematiska arbetssätt på sidan 91.

Inga lagbrott har förekommit under 2014 och inte heller under föregående år. Under 2012 utdömdes ett vite om en miljon kronor till följd av att Apoteket överträtt ett föreläggande från Läkemedelsverket avseende föreskrifterna (LVFS 2009:6) om marknadsföring av humanläkemedel.

Hållbar styrning och uppföljning

APOTEKETS VERKSAMHET BEDRIVS i enlighet med lagar och andra krav, på ett sätt som är ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart. För att lyckas med detta använder företaget ett antal verktyg och mekanismer.

APOTEKETS MÅL

Apotekets mål följs upp regelbundet i företagsledningen. De ekonomiska målen fastställs av ägaren medan hållbarhetsmålen fastställs av styrelsen. Företagsledningen ansvarar för att verksamheten arbetar i riktning mot målen. Företagsledningen följer dessutom regelbundet upp avvikelser, revisionsresultat och andra nyckeltal kopplade till patientsäkerhet, kvalitet och miljö. Under året har särskilda möten avsatts för uppföljning av hållbarhetsmålen. Från och med 2015 gäller nya hållbarhetsmål, se sidorna 12–13.

LEDNINGSSYSTEM FÖR KVALITET OCH MILJÖ

Apotekets ledningssystem är certifierat enligt miljöledningsstandarden ISO 14001 och uppfyller Socialstyrelsens krav på ledningssystem för systematiskt

kvalitetsarbete. Ledningssystemet är verktyget för att arbeta systematiskt för patientsäkerhet, lagefterlevnad och minskad miljöbelastning.

Apotekets policyer är en viktig del i ledningssystemet eftersom de anger i vilken riktning verksamheten ska bedrivas. Policyerna fastställs av styrelsen och inkluderar kvalitet, miljö, etik, personal, sortiment, inköp, varumärket samt säkerhet. Riktlinjer som Apotekets uppförandekod (Code of Conduct) fastställs av verkställande direktören.

En egeninspektion genomförs årligen av varje apotek för att kontrollera att lagar och andra krav efterlevs. Intern revision genomförs regelbundet för ytterligare kontroll. Avvikelse dokumenteras och följs upp för att undvika att de inträffar igen. Kvalitetssäkrade roller fastställs för de medarbetare som möter kund. Medarbetarna utbildas för att hållbar utveckling och kvalitet ska vara en naturlig del i det vardagliga arbetet. Ledningssystemet utvärderas årligen i företagsledningen. Under året har en uppföljningsrevision genomförts av extern part. Resultatet blev att Apotekets ledningssystem fortsatt är certifierat och uppfyller kraven enligt ISO 14001.

SYSTEMATISKT ARBETSMILJÖARBETE

Apoteket arbetar systematiskt för att säkerställa en bra arbetsmiljö för medarbetarna. Arbetsmiljöronder är ett sätt att uppmärksamma risker och åtgärda avvikelser. Inför större förändringar genomförs alltid en riskanalys. Medarbetarnas synpunkter kartläggs genom den årliga medarbetarundersökningen och i systemet för förbättringsförslag. Dessutom följs kontinuerligt statistiken över sjukfrånvaro och frisknärvaro.

GRI-index

Hållbarhetsredovisningen är upprättad utifrån Global Reporting Initiatives (GRI) internationella riktlinjer för hållbarhetsredovisning, G4, och uppfyller tillämpningsnivå Core. Samtliga aspekter och indikatorer är externt granskade. Vid egna indikatorer noteras "Egen". Utelämnad information specificeras i GRI-index kommentarskolumn.

Indikator	Beskrivning	Sida	Kommentar	GC
Strategi och analys				
G4-1	Uttalande från vd	4-6		
Organisationsprofil				
G4-3	Organisationens namn	32		
G4-4	De viktigaste varumärkena, produkterna och/eller tjänsterna	54		
G4-5	Lokalisering av organisationens huvudkontor	54		
G4-6	Antal länder som organisationen är verksam i	54		
G4-7	Ägarstruktur och företagsform	32		
G4-8	Marknader som organisationen är verksam på	32, 54		
G4-9	Den redovisande organisationens storlek	44, 54		
G4-10	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor, region och kön	88		6
G4-11	Andel av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal	89		3
G4-12	Beskrivning av organisationens leverantörskedja	20-21, 84		
G4-13	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden	3, 32		
G4-14	Beskrivning av om och hur organisationen följer försiktighetsprincipen	92	Apoteket följer försiktighetsprincipen, vilken ingår i kvalitetskontrollen.	
G4-15	Externt utvecklade ekonomiska, miljömässiga och sociala deklARATIONER, principer eller andra initiativ som organisationen anslutit sig till eller stödjer	78, 90		
G4-16	Medlemskap i organisationer och/eller nationella/internationella lobbyorganisationer	92	Almega, Svenskt Näringsliv, Farmaceuter utan gränser, Sveriges Apoteksförening, SIQ, SIS, SNS, Näringslivets säkerhetsdelegation, Swecare, Stockholms handelskammare.	

Indikator	Beskrivning	Sida	Kommentar	GC
Väsentliga aspekter och avgränsningar				
G4-17	Enheter som ingår i organisationens finansiella redovisning	72		
G4-18	Beskrivning av processen för att definiera redovisningens innehåll och aspektavgränsningar	80-81		
G4-19	Redogörelse för samtliga väsentliga aspekter som identifierats	93		
G4-20	Redogörelse för varje väsentlig aspekts avgränsning inom organisationen	93		
G4-21	Redogörelse för varje väsentlig aspekts avgränsning utanför organisationen	93		
G4-22	Förklaring till effekten av förändringar av information som lämnats i tidigare redovisningar och skälen för sådana förändringar	86	Justering av mängd farligt avfall 2013 vilket ingår i EN23	
G4-23	Väsentliga förändringar som gjorts sedan föregående redovisningsperiod	78		
Kommunikation och intressenter				
G4-24	Intressentgrupper som organisationen har kontakt med	79		
G4-25	Princip för identifiering och urval av intressenter	80		
G4-26	Tillvägagångssätt vid kommunikation med intressenter	80		
G4-27	Viktiga områden och frågor som har lyfts via kommunikation med intressenter	79		
Information om redovisning och styrning				
G4-28	Redovisningsperiod	78		
G4-29	Datum för publicering av den senaste redovisningen	92	28 mars 2014	
G4-30	Redovisningscykel	78		
G4-31	Kontaktperson för frågor angående redovisningen och dess innehåll	101		
G4-32	Redogörelse för innehållsförteckning enligt GRI:s redovisningsnivå Core och rapport för externt bestyrkande	92-93, 95		

Indikator	Beskrivning	Sida	Kommentar	GC
G4-33	Redogörelse för organisationens policy och tillvägagångssätt för externt bestyrkande av redovisningen	78		
G4-34	Redogörelse för organisationens bolagsstyrning	38-41		
Etik och integritet				
G4-56	Organisationens värderingar, principer, standarder och normer	38-41, 90-91		10
Miljö				
DMA	Utsläpp till luft	28-29, 86-87, 91	Omfattar Apoteket	
EN15	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1)	86-87		7, 8
EN16	Energi indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 2)	86-87		7, 8
EN17	Övriga utsläpp av växthusgaser (scope 3)	86-87		7, 8
EN18	Utsläppsintensitet växthusgaser	87		8
DMA	Utsläpp till vatten och avfall	13, 29, 86, 91	Omfattar Apoteket, leverantörsledet och kundledet	
EN23	Total avfallsmängd	29, 86		8
DMA	Produkters och tjänsters miljöpåverkan	12-13, 20-21, 91	Omfattar Apoteket, leverantörsledet och kundledet	
EN27	Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster	21, 29		7, 8
DMA	Leverantörsuppföljning avseende miljö	12, 20-21, 84-85, 91	Omfattar leverantörsledet	
EN32	Andel nya leverantörer som granskats avseende miljö	84		8
Arbetsförhållanden				
DMA	Medarbetarnas hälsa och säkerhet	12-17, 82-83, 91	Omfattar Apoteket	
LA6	Arbetsrelaterade skador och sjukdomar	83	LDR och ODR bryts inte ned per kön.	
Egen	Sjukfrånvaro	82		
Egen	Frisknärvaro	82		
DMA	Utbildning	83, 91	Omfattar Apoteket	
LA11	Uppföljning av karriärsutveckling	83		6

Indikator	Beskrivning	Sida	Kommentar	GC
DMA	Jämställdhet och lika möjligheter	13, 88-89, 91	Omfattar Apoteket och kundledet	
LA12	Mångfald inom organisationen	18-19, 88-89		6
DMA	Leverantörsuppföljning avseende arbetsförhållanden	12, 20-21, 84-85, 91	Omfattar leverantörsledet	
LA14	Andel nya leverantörer som granskats avseende arbetsförhållanden	84		
Mänskliga rättigheter				
DMA	Leverantörsuppföljning avseende mänskliga rättigheter	12, 20-21, 84-85, 91	Omfattar leverantörsledet	
HR10	Andel nya leverantörer som granskats avseende mänskliga rättigheter	84		2
Samhällsansvar				
DMA	Antikorruption	16-17, 90-91	Omfattar Apoteket och leverantörsledet	
SO5	Korruptionsincidenter och åtgärder	90		10
DMA	Regelefterlevnad	90-91	Omfattar Apoteket	
SO8	Lagbrott	90		
Produktansvar				
DMA	Kundernas hälsa och säkerhet	12, 26-27, 91	Omfattar Apoteket och kundledet	
PR1	Utvärdering av produkter och tjänster avseende hälsa och säkerhet för kund	20-21, 82		
Egen	Tillgänglighet till receptbelagda läkemedel	26-29, 82	Redovisas kvalitativt	
DMA	Märkning av produkter och tjänster	85, 91	Omfattar Apoteket	
PR5	Resultat från kundnöjdhetsundersökningar	12, 82		

GC 1–10 är principer i FN:s Global Compact.

DMA står för Disclosures on Management Approach i GRI G4.

Styrelsen om hållbarhetsredovisningen

Hållbarhetsredovisningen, som omfattar all hållbarhetsinformation i Apotekets års- och hållbarhetsredovisning 2014 med GRI-fördjupning (se GRI-index på sidorna 92–93), har godkänts för utfärdande av styrelsen den 6 mars 2015.

Solna den 6 mars 2015

Christian W Jansson
ORDFÖRANDE

Maria Curman
LEDAMOT

Gert Karnberger
LEDAMOT

Kristina Schauman
LEDAMOT

Elisabet Wenzlaff
LEDAMOT

Leif Ljungqvist
LEDAMOT

Carin Sällström-Nilsson
ARBETSTAGARREPRESENTANT

Gunilla Larsson
ARBETSTAGARREPRESENTANT

Ann Carlsson
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Revisors rapport över översiktlig granskning av hållbarhetsredovisningen

TILL LÄSARNA AV APOTEKET AB:S HÅLLBARHETSREDOVISNING

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Apoteket AB att översiktligt granska Apoteket AB:s hållbarhetsredovisning för år 2014. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning till de områden som hänvisas till i GRI-index på sidorna 92–93.

STYRELSENS OCH FÖRETAGSLEDNINGENS ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sidan 78 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 Bestyrkande av hållbarhetsredovisning utgiven av FAR. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovis-

ningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och kvalitetskontroll och god revisionssed i övrigt har.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen. Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

UTTALANDE

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 6 mars 2015

Ernst & Young AB

Åsa Lundvall
AUKTORISERAD REVISOR

Charlotte Söderlund
AUKTORISERAD REVISOR

Styrelse och revisor

Christian W Jansson

Maria Curman

Gert Karnberger

Elisabet Wenzlaff

Kristina Schauman

CHRISTIAN W JANSSON

Ordförande
Ledamot sedan 2009.
Född 1949.

Andra väsentliga uppdrag:

Styrelseordförande i Enzymatica AB och Vivoline Medical AB. Styrelseledamot i Europris AS och KappAhl AB.

MARIA CURMAN

Ledamot sedan 2012.
Född 1950.

Andra väsentliga uppdrag:

Styrelseledamot i Bonnier AB, Bonnier Books, Cappelen Damm A/S, Teracom AB samt Work for you.

Tidigare befattningar:

CEO Bonnier Books och vd Sveriges Television.

GERT KARNBERGER

Ledamot sedan 2009.
Född 1943.

Andra väsentliga uppdrag:

Styrelseledamot och ordförande i revisionsutskottet i Swedol AB (publ).

Ledamot i Örebro universitets innovationsråd på Institutionen för hälsovetenskap och medicin samt ledamot i Alectas överstyrelse.

Tidigare befattningar:

Vd, koncernchef och styrelseledamot i Clas Ohlson AB och vice ordförande i Systembolaget AB.

ELISABET WENZLAFF

Ledamot sedan 2009.
Född 1955.

Andra väsentliga uppdrag:

Styrelseledamot i Euromaint AB, Briggen Tre Kronor AB och Nacka Energi AB.

Tidigare befattningar:

Chefsjurist Volvo PV. Vd och chefsjurist Akzo Nobel AB samt bolagsjurist ABB AB.

KRISTINA SCHAUMAN

Ledamot sedan 2009.
Född 1965.

Andra väsentliga uppdrag:

Styrelseledamot och ordförande i revisionsutskottet i ÅF AB, Orexo AB och BillerudKorsnäs AB.

Styrelseledamot i

Livförsäkringsbolaget Skandia ömsesidigt och ledamot i Rädda Barnens Advisory Board.

Tidigare befattningar:

CFO Carnegie Investment Bank AB, CFO OMX AB samt finanschef i Investor AB.

Leif Ljungqvist

LEIF LJUNGQVIST

Ledamot sedan 2012.
Född 1971.

Andra väsentliga uppdrag:
Bolagsförvaltare på enheten för statlig bolagsförvaltning inom Näringsdepartementet. Styrelseledamot i Akademiska Hus AB samt Samhall AB.

Tidigare befattningar:
Styrelseledamot AB Svensk Bilprovning, Vasallen AB samt AB Bostadsgaranti.

Aktieanalytiker Kaupthing Bank samt Hagströmer & Qviberg.

Carin Sällström-Nilsson

Gunilla Larsson

CARIN SÄLLSTRÖM-NILSSON

Arbetslagarrepresentant (ordinarie ledamot), utsedd av Sveriges Farmaceuter.

I Apotekets styrelse sedan 2009.
Född 1954.

Marie Redeborn

GUNILLA LARSSON

Arbetslagarrepresentant, utsedd av Unionen.

I Apotekets styrelse sedan 2009.
Född 1951.

MARIE REDEBORN

Arbetslagarrepresentant (suppleant), utsedd av Sveriges Farmaceuter.

I Apotekets styrelse sedan 2012.
Född 1964.

Lena Rhodin

LENA RHODIN

Arbetslagarrepresentant (suppleant), utsedd av Unionen.

I Apotekets styrelse sedan 2014.
Född 1959.

Revisor

ÅSA LUNDEVALL

Auktoriserad revisor, Ernst & Young AB, vald 2011.
Född 1970.

Andra väsentliga uppdrag:

Vald revisor i AB Trav och Galopp, DGC One AB, H&M Hennes & Mauritz AB, Lidl KB, Systemair AB och Systembolaget AB.

Företagsledning

Ann Carlsson

Ulrika Eriksson

Lars Skutholm

Kenneth Hagsten

Jan Johansson

Anna Rogmark

Olle Carls

ANN CARLSSON

Vd och koncernchef
Personalvetare. Anställd och
medlem i företagsledningen
sedan 2010.
Född 1966.

Andra väsentliga uppdrag:
Styrelseledamot i Cloetta AB,
Martin & Servera och Ruter Dam.
Ledamot i SNS förtroenderåd och
fullmäktigeledamot i Stockholms
Handelskammare.

Tidigare befattningar:
Uppdrag inom ICA-koncernen,
senast som chef Affärsråden
ICA.

ULRIKA ERIKSSON

Vvd och direktör Försäljning
Civilekonom. Anställd 2005 och
medlem i företagsledningen
2005–2007 samt sedan 2009.
Född 1969.

Andra väsentliga uppdrag:
Styrelseledamot i Bong AB.

Tidigare befattningar:
Inköpschef Small Shops Sverige
AB, vvd Svenska Pressbyrå AB
och vvd Reitan Servicehandel i
Sverige AB.

JAN JOHANSSON

CFO
Civilekonom. Anställd och
medlem i företagsledningen 2011.
Född 1962.

Andra väsentliga uppdrag:
Styrelseledamot (suppleant) i
Apotekets Pensionsstiftelse.

Tidigare befattningar:
Finansdirektör Eniro
och CFO Nobia.

LARS SKUTHOLM

Direktör Marknad
Civilekonom. Anställd 2009
och medlem i företagsledningen
sedan 2011.
Född 1968.

Tidigare befattningar:
Uppdrag inom Pharmacia,
Nycomed, Novartis och Nestlé.

ANNA ROGMARK

Chefsjurist och direktör
Juridik & Hållbarhet
Jur. kand. Anställd 2005 och medlem
i företagsledningen sedan 2010.
Född 1965.

Andra väsentliga uppdrag:
Styrelseledamot (suppleant)
i Apotekets Pensionsstiftelse.

Tidigare befattningar:
Bolagsjurist Biovitrum AB och
Pharmacia AB.

KENNETH HAGSTEN

Direktör HR
Master in Business Admin-
istration. Anställd och medlem
i företagsledningen sedan 2013.
Född 1970.

Tidigare befattningar:
Uppdrag inom ICA, senast
Director HR Development.

OLLE CARLS

Direktör Logistik
Master in Business Administra-
tion. Anställd och medlem i
företagsledningen sedan 2012.
Född 1960.

Tidigare befattningar:
Logistikdirektör Dahl Sverige AB,
Vd UPS Logistics Group Nordic
AB, Marknads- och IT-chef
Schenker CLC AB, Logistikchef
Computer 2000 AB.

Definitioner

BRUTTOVINST

Skillnad mellan nettoomsättning och varukostnader.

BRUTTOVINSTMARGINAL

Skillnad mellan nettoomsättning och varukostnader i procent av nettoomsättningen.

COSO

The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) gav 1992 ut Intern styrning och kontroll – ett sammanhållet ramverk (Internal Control Integrated Framework) för att hjälpa företag och andra organisationer att bedöma och förbättra sina interna styr- och kontrollsystem.

FRISKNÄRVARO

Andel tillsvidareanställda medarbetare med färre än åtta sjukdagar under året.

HANDELSVAROR

Innefattar Apotekets varukostnader för försäljning av läkemedel och övriga hälsoprodukter.

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS (IFRS)

Internationell redovisningsstandard som ges ut av International Accounting Standards Board (IASB).

MARKNADSANDEL, KONSUMENT

Omfattar försäljning från öppenvårdsapoteken, distanshandel till konsument, dos originalförpackning samt Djurapoteket.

MEDARBETARE

Antal tillsvidare-, visstids- och timanställda medarbetare oberoende av arbetad tid och frånvaro.

MEDELANTAL ANSTÄLLDA

Beräknas enligt bokföringsnämndens rekommendation R4, som ett genomsnitt av antalet anställda personer baserat på månadsvisa mätningar under räkenskapsåret. Korrigering har gjorts för personal med deltidsanställning, föräldradag, tjänstledighet samt långtidssjukfrånvaro.

RÄNTEBÄRANDE NETTOLÅNESKULD

Räntebärande skulder minskat med räntebärande tillgångar, exklusive pensionstillgångar.

OPERATIVT KASSAFLÖDE

Kassaflöde från den löpande verksamheten och kassaflöde från investeringsverksamheten exklusive företagsförvärv och avyttringar.

PENSIONSJUSTERAT EGET KAPITAL

Eget kapital justerat för avskattning och uppskjuten skatt hänförlig till pensionstillgångar i Apotekets Pensionsstiftelse.

PENSIONSJUSTERAT NETTORESULTAT

Årets resultat justerat för finansnetto pensioner och därmed relaterad uppskjuten skatt.

RESULTAT PER AKTIE

Resultat efter skatt dividerat med antal aktier.

RÄNTABILITET PÅ EGET KAPITAL

Resultat efter skatt i procent av genomsnittligt eget kapital för den senaste tolv månadersperioden.

RÄNTABILITET PÅ SYSSELSATT KAPITAL

Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

RÖRELSEMARGINAL

Rörelseresultat efter av- och nedskrivningar i procent av årets nettoomsättning.

SJUKFRÅNVARO

Totala antalet sjuktimmar för samtliga anställda medarbetare i förhållande till schemalagd tid.

SKULDSÄTTNINGSGRAD

Räntebärande nettolåneskuld dividerat med pensionsjusterat eget kapital.

SOLIDITET

Eget kapital i procent av balansomslutningen.

SYSSELSATT KAPITAL

Balansomslutningen (exklusive pensionstillgång) minskad med icke räntebärande skulder inklusive uppskjutna skatteskulder.

Ordlista

APOTEKSOMBUD

Apoteksombud är Apotekets utlämningsställen för läkemedel och andra hälsoprodukter. De finns på orter som saknar vanligt apotek.

CYTOSTATIKA

En grupp läkemedel som främst används mot olika cancersjukdomar.

DOSFÖRPACKADE/DOS-DISPENSERADE LÄKEMEDEL

Varje dospåse innehåller de läkemedel patienten ska ta vid ett och samma tillfälle, till exempel morgon, middag och kväll. Apodos är Apotekets tjänst för individförpackning av läkemedel.

DOS ORIGINAL-FÖRPACKNINGAR

De läkemedel till en dospatient som inte kan förpackas i dospåsar, till exempel ampuller, vätskor och sprutor. Dessa levereras i sin originalförpackning tillsammans med dosförpackade läkemedel.

EGENVÅRDSPRODUKTER

Ett gemensamt ord för receptfria läkemedel och hälsoprodukter som kunden kan använda för att vårda eller behandla sig själv.

FARMACEUT

Person med farmaceutisk utbildning, till exempel apotekare och receptarie.

GENERISKT UTBYTBARA LÄKEMEDEL

Läkemedel som innehåller samma verksamma ämne i samma mängd men som kan ha olika utseende. De kan bytas ut mot varandra men ger samma effekt.

GRI G4 CORE

Basnivån i ny riktlinje för hållbarhetsredovisning från Global Initiative Reporting (GRI).

HÄLSOPRODUKTER

Produkter som säljs på apotek men inte är läkemedel, till exempel hud- och hårvårdsprodukter, tandvårdsprodukter, hygienartiklar och kosttillskott.

INDIREKT MATERIAL

Produkter och tjänster som Apoteket köper till sin egen verksamhet, exempelvis arbetskläder, butiksinredning och kontorsmaterial.

INDIVIDANPASSADE LÄKEMEDEL

Läkemedel som av olika skäl inte tillverkas i läkemedelsindustrin men som ändå behövs. De tillverkas utifrån enskild kunds behov. Benämns också extemporeläkemedel eller specialtillverkade läkemedel.

LICENSLÄKEMEDEL

Läkemedel som inte är godkända för försäljning på den svenska marknaden men där Läkemedelsverket har lämnat ett särskilt tillstånd till försäljning, vanligtvis för en enskild patient.

LÄKEMEDELSVERKET

Läkemedelsverket ansvarar för tillsyn av medicintekniska produkter och kosmetika samt godkänner och kontrollerar läkemedel och naturläkemedel.

RECEPTBELAGDA LÄKEMEDEL

Läkemedel som måste skrivas ut på recept av person med förskrivningsrätt.

RECEPTFRIA LÄKEMEDEL

Läkemedel som inte kräver en förskrivning på recept. Benämns också OTC, Over-the-counter drugs.

RECEPTFÖRSKRIVNA LÄKEMEDEL

Läkemedel som är förskrivna på recept. De kan vara receptbelagda eller receptfria. Även hälsoprodukter kan förskrivas och inkluderas då i försäljningsstatistiken.

TANDVÅRDS- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET (TLV)

Statlig myndighet som granskar och tar beslut om vilka läkemedel och tandvårdsbehandlingar som ska ingå i högkostnadsskydden.

ÖPPENVÅRD

Samlingsnamn för hälso- och sjukvård som utförs på patienter som inte är inlagda på sjukhus eller motsvarande.

Historien om Apoteket

1552

- Gustav Vasa utfärdar en fullmakt med kungligt sigill till Hans König som därmed kan titulera sig hovapotekare.

1575

- Johan III ger sitt samtycke till att låta hovapotekaren flytta ut från Stockholms slott och starta det första apoteket som är tillgängligt för allmänheten. Apoteket fick namnet Lejonet.

1742

- CW Scheele, apotekare och en av det europeiska 1700-talets mest framstående kemister, föds. Han fick privilegier till att driva apoteket i Köping och var först med att analysera och beskriva en mängd kemiska substanser som efter hans död kommit att räknas som grundämnen, till exempel syre och klor.

1898

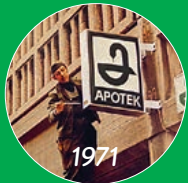
- Apoteket Storken i Stockholm öppnar med inredning i ebenholts, jakaranda och rosenträ. Den förgyllda storken placeras ovanför entrén. Enligt Riksantikvarieämbetet bedöms Apoteket Storken som det kulturhistoriskt mest värdefulla apoteket i Sverige.

1928

- Agnes Arvidson blir Sveriges första kvinnliga apoteksinnehavare med såväl privilegiebrev som apotekarexamen. Hon var ägare och föreståndare för apoteket i Norsjö.

1936

- Ett nytt avgiftssystem införs för att utjämna skillnaderna mellan små och stora apotek.

1971

- Apoteksbolaget bildas och får ensamrätt till detaljhandel med läkemedel. Samtliga apotek införlivas med företaget. Apotekets första logotyp tas fram i en tävling. Farmacins symboler ormen och skålen ingår.

1975

- Receptfria läkemedel behöver inte längre säljas över disk. Kunden får själv välja i hyllan.

1987

- Driften av sjukhusapoteken i Stockholm tas över av Apoteksbolaget, som därmed har uppdraget att driva samtliga sjukhusapotek i landet.

1989

- Dosförpackade läkemedel, Apodos, börjar tillverkas.

1996

- Apoteket.se lanseras.

1997

- De första e-recepten skickas i Norrbotten.

1998

- Apoteksbolaget byter namn till Apoteket.

2004

- Kundklubben ApoPlus lanseras och kunden kan samla poäng på sina köp.

2006

- Regeringen tillsätter en utredning om en omreglering av apoteksmarknaden i Sverige. Apoteket lanserar möjligheten att beställa läkemedel via telefon och webb med hemleverans.

2008

- Marknaden för läkemedel till slutenvården öppnas för konkurrens. Eftersom befintliga avtal fortsätter att gälla dröjer det till 2011 innan den första nya aktören tar över läkemedelsförsörjningen till sjukvården i något landsting.

2009

- Vissa receptfria läkemedel börjar säljas av andra aktörer än apotek. Apotekets nuvarande logotyp lanseras. Farmacins symboler finns med i stiliserad form.

2010

- Apoteket säljer 466 apotek till nya aktörer och lämnar över 150 apotek till ett statligt småföretagsbolag. Nya aktörer öppnar apotek.

2013

- Nya aktörer etableras på marknaden för dosförpackade läkemedel. Apoteket lanserar e-handel av läkemedel i mobiltelefonen.

2014

- Apoteket är den ledande apoteksaktören i Sverige.

FINANSIELLA RAPPORTER 2015

Delårsrapport januari–mars: 24 april

Delårsrapport januari–juni: 17 juli

Delårsrapport januari–september: 23 oktober

Årsstämma i Apoteket AB: 13 april 2015 i Solna

KONTAKTA OSS GÄRNA!

Vi tar gärna emot kommentarer och synpunkter på vår års- och hållbarhetsredovisning.

kundservice@apoteket.se
0771-450 450

För ytterligare information om Apotekets årsredovisning, kontakta Ann Carlsson, vd eller Jan Johansson, CFO. För ytterligare information om Apotekets hållbarhetsarbete, kontakta Eva Fernvall, kommunikationsdirektör eller Anna Rogmark, direktör Juridik & Hållbarhet. Samtliga nås på telefonnummer 010-447 50 00.

Produktion: Apoteket i samarbete med Sthlm Kommunikation & IR AB | Text: Apoteket | Formgivning: JF Formgivare | Tryck: Pipeline Nordic | Papper: Omslag 240 g Scandia 2000, Inlaga 150 g Scandia 2000

Miljökrav: Denna trycksak uppfyller Apotekets miljökrav. Upphovsrätt: Detta material är upphovsrättsligt skyddat genom lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Upphovsrätten tillhör Apoteket.

Fotografer: Ulf Berglund (omslag 1, 2, sidorna 1, 9, 11, 13, 18, 23, 42), Centrum för Näringslivshistoria (sidan 100), Jessica Gow (sidorna 13, 14), Christopher Hunt (sidorna 12, 24, 25), Jeanette Hägglund (sidorna 12, 27, 30, 100), Jonas Karlsson (sidan 31), Matton (sidan 13), Ulf Sirborn (sidan 9), Johan Töpel (sidorna 4, 7, 10, 17, 21, 22, 31, 45, 96–98), Tobias Öqvist (sidan 6). Övriga foton: Apoteket.

Apoteket AB (publ)

Besöksadress huvudkontoret:

Dalvägen 12, Solna

Postadress: Box 3001, 169 03 Solna

Telefon: 010-447 50 00

www.apoteket.se

Org nr: 556138-6532

Kundservice telefon: 0771-450 450

